

Lied-boeck

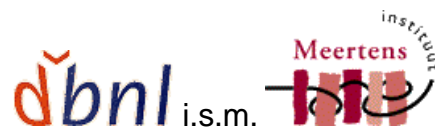
D.V. Coornhert

bron

D.V. Coornhert, *Lied-boeck*. Hermen Janszoon, Amsterdam z.j. (ca. 1575)

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/coor001lied01_01/colofon.htm

© 2004 dbnl

Collossen. 3.

Leert *ende* vermaant u zelve met zangen Lofzanghen ende Gheesrelycke Liedekens inder ghenaden *ende* zingt den Here in uwer herten.

**Eerbare, deughdzame ende Godvruchtighe Jofvrouw Maria
Hannemans, Huysvrouwe des hooghgeleerden, verstandighen, ende
zeer voorzichtighen Meester Anthonis Hofslagh, Doctor in beyden
Rechten, myn waarde vriendinne.**

ALS onlanx beminde Jofvrouw sommighe vrienden aan my begheerden, dat ick in druck zoude laten uytghaan eenighe Liedekens, over lange jaren ende oock korteling by my ghemaackt, hebbe ick verstaande dat dezelve niemand schadelick ende wel iemanden stichtelick mochten wezen, dat niet willen weygheren. Nu en hadde ick niet vergheten, hoe hertelick u waarde Man my een half-vriend verstreckte. Daarom ick tot een lieve verghelding van zulcken leed, u deelachtigh hebbe willen maken deze myne Liedekens, ende u dit namelick toeschryven, omme u alzo oorzake te gheven van onder wylen oock in myn vrolicheyd te verhueghen, int zingen des zelve Liedekens: die ghy int ghoed zult nemen van V. hertswillighe.

D.V. Coornhert.

In Santen den 14. July. 1575.

**Het leven ons Heeren Jesu Christi ter navolging Arij Montani, Door
dezen Rijmer ghestelt in Liedén,**

Op de wys vande 24. Psalm.

U zoete Harp, O Davids zoon,
Ghestelt op uwe waarheyds toon
Leent my om danckelick te zingen,
V lijfs gheboort en wandeling,
V dood door wreede handeling:
Van die ghy tleven zelf quaaamt bringen.

Een maaghd ootmoedigh, en zeer kleyn⁺
Maar groot in alle dueghden reyn,
Wast zuyver Venster Cristallynigh,
Daar door scheen t'licht beradelick:
Verdryvende ghenadelick,
Adams duysterheyd serpentynigh.

⁺Engelsche groete.

De wereld was doncker en zeer boos⁺
Twas winter koud en liefdeloos:
Verdoolt ging tmenschelick gheslachte:
Als Christi zon, warm ende klaar
Ons hert ontduoyde, en openbaar
Verscheen op een wintersche nachte.

⁺Die Kerstnacht.

Een Konings kind vry ende net,⁺
Waarom dient ghy v Dienaars wet?
En laat u als onreyn besnyen,
Stort ghy uyt liefd' u teeder bloed,
En buyght u knechtlick met ootmoed
Om ons van knechtschap te bevryen?

⁺Besnydenisse.

Der Wijzen kennis zeker vindt⁺
 Doort wegh-wys licht, des menschen kind
 En zone Gods int stal verschoven.
 maar swerelds wysheyd hooch verwaant
 Versmaande tlaech int hoochste baant
 En mist de wijsheyd van hier boven.

⁺Drie Coninghen.

Ghehoorzaamheyd perikel ducht⁺
 En vroedelyck by tijds ontvlucht.
 Zy volght Gods raad meer dan haar reden
 Zyn liefde kent zy trou en vroed
 Zyn wil zy onderdanigh doet
 En laat haar wil van God beleeden

⁺Vlucht in Egipten.

Ghy Leeraars groot van onderen⁺
 Gheraackt maar tot verwonderen
 Int zien van dit kinds wyze zinnen.
 Maar waardy kleyn oock als een kind
 Verlichten zou hy therte blind
 Dat ghy hem voor u God zout kinnen.

⁺Christus onder de Leeraars

Die Goddelycke borne klaar⁺
 Wascht onze vlekken zwart en zwaar
 Zyn reynheyd kan ons vuyl verjaghen.
 Gods Gheest als Duyfken zoet verscheen
 De Vader tuycht voor groot en kleen:
 Dits myn lief Zoon na welbehaghen.

⁺Doope.

Wilt ghy verwinnen u vyand,⁺
 Gheen spiets, maer twoord zy u bystand,
 V zwaerd, u Bus, u schild u wapen.
 Zo temde Christ geduldelyck,
 al Satans list eenvuldelyck
 Volght zijt ghy deze Herders schapen.

⁺Becoringhe Christi.

De Echt heeft Christus hoogh ghe-eert⁺
 En t'water in ghoey wijn ghekeert:
 Voort eerst van zyne wonderdaden.
 De letter koud onsmakelick,
 Wert gheest met vrueghd vermakelick.
 Voor straf schenckt God *ons* zyn ghenaden

⁺Bruyloft.

De mensch gedenckt wraackgierich vast⁺
 Misdaad, die hy te wreken past:
 Maar weldaad kan hy haast vergheten.
 Die zyn misdaad altyd aanschout,
 En Gods weldaad met loff onthout.
 Wert danckbaar in de schrift gheheten.

⁺Lazarus danckbaar

De helsche schaar verjaaght doort woord⁺
 En in haar bidden heel verhoort
 Tuyght van zyn ghoedheyd ende krachte.
 Die duyvels hoort, ontzeyt u niet:
 So ghy in nooden tot hem vliedt.
 Diet willen gheeft werckt oock de machte

⁺duyvelen inde verekens.

ij.

Dit navolghende wert ghezongen, op de wijze des zesten Psalms.

UOlght ghy den wegh der waarheyd⁺
 Is Christi licht u klaarheyd,
 Spoort ghy na t'Hemelsch brood:
 Die herder zal u hoeden,
 Voor doling, end wel voeden
 Sorchvuldelick ter nood.

⁺twaelv korven.

Die u liefst boven maten⁺
 O heer, en tquaad kan haten

⁺Sonderse wascht Christi
 voeten

Als een verdervens last.
 En u ghenaad komt manen
 Met ootmoeds heete tranen.
 Heeft u weerdigh te ghast.

Verlaat de zorgh der aarden⁺
 Volght Christum hoogh van waarden
 Op Thabor hoogh en schoon.
 Zyn hooghheyd zuldy schouwen
 En svaders woord onthouwen.
 Int hooren van zyn Zoon.

⁺Berch Thabor

Wilt ghy tot Christum kommen,⁺
 V schalckheyd moet verstommen
 En swerelds wijsheyd loos.
 Onnozelheyd eenvuldigh
 Slecht, kindsch en heel ontschuldigh
 Behaaght den Heer altoos.

⁺Kinderkens by Christum.

De Wet wroeght streng met vrezén,⁺
 Ghenade komt ghenezen
 En schelt quijt ghoedelick.
 De heer gheneest van smerte
 Elck zwack ghebroken herte:
 Moyses dood bloedelick.

⁺Piscine.

Wil iemand dueghd verwerven⁺
 Die moet de zonde sterven
 En vlieden als de Hel.
 Gheen zo vervuylde wonden,
 Gheen zo veroude zonden.
 Zyn bloed gheneestse snel.

⁺Vrouken in overspel

De dood nam Adam t'leven⁺
 Nu wijckt zy zelf met beven
 Voort levens krachten groot.
 Komt Christ in onzer zielen
 Hy zal de zond vernielen,
 En doden onzen dood.

⁺Lazarus verweckt.

Het Hemelsch Licht na wenschen.⁺
 verlicht den blinden menschen,
 Van haare blindheyd groot.
 Tghebreck valt inder asschen,
 Als wy de zond afwasschen,
 Na zynen worde bloot.

⁺Blinden wert zienden,

De Koning zeer ootmoedigh⁺
 Komt in u wonen spoedigh
 Ontfangt ghy hem met lof.
 Treckt uyt u oude zeden
 Hy zalze ghantsch vertreden.
 En in u houden hof

⁺Palmendach.

Die met ontsich vervaarlyck⁺
 De kopers openbaarlyck
 uyt Godes Tempel slaat.
 Is Koning, God en Heere
 Gheen mensch neem zelf dees eere.
 God weet tijd, wys en maat

⁺Kopers uyt den Tempel

Christ heeft hem zelf ghegheven⁺
 Tot spys vant eewigh leven,
 Int woord met maght bekleedt
 Noyt spys en voede beter
 Dees spys verteert den eeter.
 Die hem ghelovigh eet

⁺Auontmael.

De Meester wijs van zinnen,⁺
 Ghaff voorbeeld vander minnen,
 Zijn Iongers tot een Wet.
 Wie broeders wandel zondigh,
 uyt Liefden wascht wel grondigh:
 Wert zelf reyn, klaar en net

⁺Voetwasschen

De blydschap zelf zeer droefde,⁺
 De trooster troost behoefde
 Om ons te troosten al.
 Wie hier zyns levens luste,
 Verliest om snaastens ruste.
 Zyn leven winnen zal

⁺Hofken

O blinde duysternissen,⁺
 O doling stout int missen
 Maackt ghy den mensch zo zot:
 Dat hy hem zoekt met zwaarden
 Diens woord haar werpt ter aarden
 En maackt hoor kracht te spot.

⁺Christi vangers vallen

Om onzer zonden banden⁺
 V bonden zondaars handen
 Wiens banden ghy ontbindt.
 O vriend van snoy vyanden
 Ghy eert ons met u schanden
 Wie heeft oyt zo bemint.

⁺Christ wort gevangen.

De liefd quam u het leven⁺
 In zynen dode gheven
 Had ghy zyn woord ghelooft.
 V haat ghing doort valsch wroeghen
 Donschuld den dood toe voeghen.
 Dwelck tleven u berooft

⁺Crist gewroeckt.

Nijd brengt Liefd int verdoemen
 ootmoed wijckt zot beroemen
 Daar dueghd in kluyster, leyt:
 De lueghen scheldt de waarheyd
 Die schau vervolght de klaarheyd.
 Tfy Helsche duysterheyd

Ghy Goddeloze zotten,⁺
 Hoe mueghdy doch bespotten
 De Wysheyd hoogh van prijs.
 Hy heeft tot uwer vromen
 V zotheyd aanghenomen.
 Om u te maken Wys.

⁺Cristus bespot

ij.

Dit wort ghezongen op de wyze des 64. Psalms.

DE Lewe fier wert hoogh *verwondert*⁺
 Als hi de dwaasheyd uyt bezondert
 Aenzach in die Wolven verwoedt
 Welckx haat zeer fel en bloedigh,
 Dorste na tLams ootmoedigh,
 Ontschuldigh en onnozel bloed

⁺Cristus voor pilatus

Die woeste Leeu verstijft in boosheyd⁺
 Noch oock des Vossen schalcke loos heyd
 En deden tlammeken gheen quaad
 Dus blyckt, dat inden Wolven
 Een wreetheyd leyt bedolven.
 Die felheyd loos te boven ghaat

⁺Cristus voor herodes.

Ghy wout *geen* rooskens zuyver stroyen,⁺
 Om vuyle verckens te verstroyen

⁺Cristus swyght voor
 pilatum.

Ghevraaght, O waarheyd, bleefdy stom.
 De wereld-wyze ooren,
 Moghen gheen waarheyd hooren,
 Haar zotheyd lust na lueghens trom.

tOnschuldigh *Lam* wou lydzaam draghen⁺
 Ons wel verschulde wrede slaghen,
 Die leet hy truerigh met gheduld.
 Ey snoode Creaturen:
 V schepper most bezuren,
 V alder straff, boet ende schuld.

⁺Cristus ghegeesselt

De Koning heerlyck en almachtigh⁺
 Lydt smaatheyd spot, en hoon verachtigh
 Van dAartsche vuyle wormen sno.
 Ach heer ick moet my schamen
 Dat ghy teghen tbetamen,
 Ons onneer schandlyck leedt also.

⁺Christ gekroont

Hoe moght ghy valsch en bitter Ioden⁺
 Behouden zyn door u fel doden
 Van u behoeder trouw en ghoed.
 Zal Christ ons oock ghenezen
 Als wy gheen zonden vrezen
 Maar hem vertreden met hoomoed?

⁺Ecce homo.

Ghy mensch-ontziende snode rechter⁺
 Waart zelf ghetuygh en oock bevechter
 Vant Lammekens onnozel bloed.
 Dat is een Offer heyligh,
 Een zalighmaking veyligh,
 En alder menschen zonden boet.

⁺Pilatus veroordeelt cristum

V wonden smertigh wreed en pynlick⁺
 V bitter dood (ons medecijnlick)
 En waren u niet also leyd.
 O mensch-lievende Christe
 Alst leed dat ghy voorwiste,
 voor u vyanden lang bereyt.

⁺Cristus draaght zyn kryus

Och God op welke scherpe schalen,⁺
 tGhewicht der zonden zwaar most dalen
 Voor al des werelds zwaar misdaad.
 O mensch naamt ghy ter herten,
 Ons Heren bitter smerten
 Ghy droeght der zonden bitter haat.

⁺Christ genagelt aent kryus

Het leven quam zyn dood hier zoeken⁺
 Ant pynlick kruys, ghehecht met vloecken
 Om ons van dood te maken vry,
 van vloeck, vant helsche lyden,
 Die temde hy int stryden,
 Zyn droef heyd maackt ons allen bly.

⁺Crucifix

De Hemels Heer daalde ter hellen,⁺
 En loste daar van truerens quellen:
 Al doude ghoedertieren schaar:
 Die voerd' hy uyt met hopen.
 De Poort die noyt was open,
 Brack deze stercke Sampson daar.

⁺Cristus daalt ter hellen

iiiij.

Volgt op de wyze des zesten Psalms.

GHy diet al doet bewegen,⁺
 Zyt dood vant kruys ghesteghen
 Voor onze zonden groot:

⁺Cristus dood vanden kruyce
 genemen

Ghy die elck helpt na wenschen,
 Behoefde hulp van menschen:
 O liefd sterck als de dood

Int sterven met verlangen,⁺
 Hebt ghy den dood ghevangen:
 In haren eyghen strick.
 Vant zwerte huys vol trueren
 Opende ghy de dueren:
 In een snel ooghenblick.

⁺Begravinghe Cristi.

De dood en mocht niet houwen⁺
 Het leven noch aanschouwen
 Al lacht onder haar schaau.
 Hy ryst door eyghen krachte
 En treckt Adams gheslachte,
 uyt haren Helschen klaau.

⁺Verrysenisse Cristi.

Wie Iesum zoekt uyt minnen⁺
 Moet hem ghewislick vinnen
 zoekt hy ter rechter tyd.
 Zoekt hem, O mensch in nooden,
 Int leven, (niet by dooden)
 Ghy vint en werdt verblyt

⁺noli neotangero

Wildy vierichlick weten,⁺
 De Godlicke secreten,
 Van Gods woord onbevleckt:
 Om Iesum recht te leeren
 Spreeckt van hem met begheeren,
 Twert u door hem ontdeckt.

⁺Emaus.

Thomas twyfelyck scromen.⁺
 Heeft ons twyffel ghenomen

⁺thomas ongelovich

Zo dat wy twyflen niet.
 Groot zyn u twyfels vruchten
 Want wy nu niet meer duchten:
 dan ghy die tast en ziet.

God werckt door zelfs vermoghen,⁺
 Tgheloof kan zulcx oock toghen
 In des Ghelovers daad:
 Christus ghaat op de stromen,
 Petrus wil tot hem komen:
 die oock opt water ghaat.

⁺Petrus op twater

Christus stijght in zyn Rijcke⁺
 Zyns Vaders ryck ghelycke:
 diet tryck door hem ons gheeft.
 Wel hem die vander Aerden
 Ten Hemel stijght met vaerden:
 En in Gods Ryck hier leeft

⁺Hemelvaart.

Zyn Gheest klaar ende vierigh,⁺
 Verlicht elck Hart lichtghierigh,
 daer hy liefd vierigh baart.
 tverniet hart, zin en wensche,
 En maackt den heelen mensche
 Van Goddelycker aart.

⁺Pinxter

Een zelve dach zal gheven⁺
 den vroomen deewigh leven
 den boozen eewigh smert:
 Mensch wilt in al u wercken,
 dees dagh met ernst aanmercken,
 Hy drijft zond uyt u hert.

⁺Oordel

FINIS.

Ode horatij. 2. lib. Epo. Beatus ille. etc. Vertaalt.**Op de wyze: Psalm. 23.**

ZAligh leeft hy met ons voor-Ouders rustigh
 Die los en vry, van handeling onlustigh
 Met ossen sterck, bouwt vaderlycke Landen,
 Vant knagen vry, der woeckerighe tanden
 Hy shrikt niet door des krijghs *trompetten* bloedigh
 En vreest oock niet der *gholven* toorn verwoedigh.

Des vierschaars twist, vermijdt hy onpartydigh
 En huizen hoogh, vol hovaardye nydigh
 Hy houwelickt den Wynstock ryck volwassen,
 An Bomen hoogh, wiens rancken daarom *passen*
 En ziet met lust zijn vette Melck-fonteynen,
 Erkauwen tgroen van zyn grasrycke pleynen.

Donvruchtbaar spruyt, zyn kloecke *hand kan* snoeyen
 Die ent ghoey vrucht op *stammen* ghoed *van* groeyen
 Den Honigh zoet, perssen zyn trouwe knapen:
 Die oock ontkleen zyn ruygh bekleede Schapen.
 Als dherfst vruchtbaar, verghult de groene bomen
 Met Appels gheel, die opten disch dan komen.

Hy pluckt met lust veel nieu ghe-ente Peren,
 En druyven grof, als purper schoon vol eeren:
 Daar met hy dan zy vrunden ghaat beschincken
 Oock u *Sylvam* het vrolyck nat doet drincken
 Int groene gras rust hy, bevryt van quaden
 Een oude Eyck beschaut hem met veel bladen.

Het pluymghediert zyn vrueghd met klank doet blyken:
 Dat orghelt zoet natuurlyke muzyken,
 Van klippen steyl verciert met wilde pruymen
 Ruyscht snellyk daal, veel waters wit *van schuymen*
 De Beexkens klaar al zuyzelende vlieten,
 Dees lust met rust, doen licht int slaap beschieten.

Maar als het jaar treet op des winters weghe*n*,
 Met koude sneew, met haghel wind en reghen:
 Sietmen hem rasch, met rassche honden jaghen
 Het wilde zwyn, in zyn verborghen laghen.
 Of hy belaaght met dunn' en blinde Netten,
 Houtsnippen vet, die opt bedrogh niet letten.

Een zoete vangst is oock de Haze duchtigh.
 De valsche strick, bestrict *den* Kraan hooghvluchtigh
 Wie zoude niet in zulcke lust ghezeten,
 Wellustelyck des drux onlust vergheten?
 Ja oock de Liefd, vol leeds door liefs ontberen,
 Moet ruymen zelf, met al zyn zorghlyck deren.

Is daar *dan* by, een Huysvrouw kuysch en trouwe
 vruchtbaar en bli, daar blyft gheen druck of rouwe
 Een luchtigh vier van droogh hout ghaat zy stoken.
 Teghen de komst haars mans vermoeyt *van knoken*
 Haar teylen breed, doet zy met melck vervollen
 Vant vette Vee, en drooght *dElders* ghezwollen.

uyt vaten groot zy vernen wyn doet trecken.
 Spys onghekocht laat zy den Disch bedecken.
 Gheen Brugs Capoen, gheen roy Calcoensche Hanen
 Gheen oesters vet, gheen Stuers verstueryck wanen
 Verstuert haar Disch met twijffelycke spyzen.
 Hoor eyghen kost zy voor de vreemd moet pryzen

Zy slaat een *Lam*, alst *Lam* voor ons most dogen:
 Of teeder Gheyt, den fellen Wolff ontoghen
 Met ziet met lust aan tafel ondert praten
 De Schapen ruygh, na tstal toecomen blaten:
 En dOssen moed, met halzen neer ghesteghen,
 Den Ploegh verkeert sleypen tot rust gheneghen.

raas tal werld, dees man leeft stil in luste,
velt God het hoogh, hy houdt hem neer in ruste
hoflicke pracht, haat hy, en draaght hem buurlyck:
slachtende heel, ons Voorouders natuurlyck.
coornwyn en kleed vernoeght zyn Lijf gestadich
hert zin en moet danckt God, diet geeft genadich.

vi.

Op de stemme: Het waren twee ghespelen ghoed.

ALs ick zinck in myn eyghen grond,
 Door zoek myn hart van binnen:
 Myn ondueghd wert my daar wel kond.
 Gheen dueghd kan ick daar vinnen

Nochtans heb ick der dueghden schijn,
 Gehadt in mynen weghen:
 Daar met zocht ick Gods ruste fijn
 Maar heb die niet verkreghen

Nu heeft my de Schriftuur gheseyt:
 Wildy, O mensch ghenezen
 En komen tot u zalicheyd.
 In Christo moet ghy wezen

Anders niemand dan Christ alleyn,
 En mach ten Hemel ryzen:

Niet onreyns en zal daar certeyn,
Gods Tabernakel pryzen.

Zo maackt u nu met Christo een,
Een Lid tot Godes eeren:
Aan zyn Lichaam van zonden reen.
Hier wilt u Ziel toe keeren.

In hem te zyn het hart vervrueght,
Tverniet de ziel in rusten:
Tghemoed verblyt dan in inder dueghd,
Gheen quaed magh hem meer lusten.

Met Christ vereenicht u ghemoed,
Hy is Gods liefd vol trouwen,
Volghdy hem in zyn wegghen goed,
Zo zuldy God aanschouwen.

Och of my dit ghebuerde al,
zo moght ick my verblyden:
De hoop zeyt dat het werden zal,
Wil ick met Christo lyden.

Nu kan ick dit ghelooven niet,
Zie ick op myn vermoghen:
Maar als myn ooggh op Gode ziet,
Gheloof icks zonder loghen.

Zyn Godlick macht staat noch bereyt,
Myn zonden te bederven.
Volgh ick hem in ghehoorzaamheyd,
Zyn liefd zal ick verwerven.

vij.

Op de wyze: Een oud Man sprak een Meysken aan.

NEemt mensch u zelf zorghvuldelyken acht
 Als u ghemoed niet luste werd verbeelt,
 Haast niet ter daad, maar stil na toordeel wacht
 Eer quaay begheert u zotte wille teelt.
 Doet niet dan u tverstand beveelt
 Want eerst ghedaan en na bedacht
 Heeft menigh in groot verdriet ghebracht.

Wil u de luste trecken vander dueghd
 Bedenckt haar eynd eerst recht in u ghemoed
 Haar uytghang truert meer dan tbeghin *verhueght*
 Haar loon valt zuur, al schijnt den arbeyd zoet.
 Altyd men lust met onlust boet:
 Snel als een pyl vervliegheet haar vrueghd,
 Daar voor blyft wroeghen pyn en onghenueght.

Aanmerkt oock wel als ghy int oordeel staat
 Twe tyden die u noch voorhanden// zyn:
 Volght ghy de lust ghy vint u zelven quaad,
 V harte lyt terstont met schanden// pyn:
 Maar werkt ghy dueghd met handen // fyn,
 V ziel verblyt haar vroegh en laat:
 Haar vrueghde blyft, den arbeyd snel verghaat.

Verkorenhart, als u de lust bekoort,
 Voor alle werk u hart tot Gode keert:
 Verdrukt u zin, na Christi inspraak hoort
 Wat u zyn Gheest in zulken twyfel leert,
 Strekt na der dueghd al u begheert:
 De lust des vleeschs in u versmoort,
 Zo vryt u Christus door zyn krachtigh woord.

vij.

Op de wyze: maar als de mane schynet zo schynt etc.

OP huyden voor den dagheraad,
Van snode lust verleyt,
Zocht ick na myn behaghen quaad,
Des werelds zalicheyd:
Venyn zeer zoet bereyt
Met druck heb icks beschreyt.

Ick derfde shemels luchten// klaar
En doolde boven maat.
Ick viel int slaap met zuchten// zwaar
Op dalghemeyne straat.
My droomde ick was in praat,
Met lust daar elck na ghaat.

Zy sprack met woorden lievelick,
Gheeft my, O mensch, u trouw:
Ick ben u lust gherievelick,
Dient my u lieve Vrouw,
Want ick veel vrueghden brouw:
Verdrijf oock alle rouw.

My docht het scheen warachticheyd,
Ick boot myns harten grond
Zy loonde rasch met klachticheyd,
En plaachde my terstond:
Met druck die thert doorwond,
Door haren valschen mond.

Voor vrueghd ghaf zy my lyen// schier
Haar Hemel wert myn Hel,

Flux quam my doe beryen fier,
Die Naghtmeri fel:
Myn druck was haar een spel,
Ick lagh in zwaar ghequel.

Tghevoel van dezer pynen// groot,
Deedt slapen haast verghaan
Ick zagh de zon doe schynen// bloot:
Den Hemel open staan.
Daar wilde ick henen ghaan,
Herd schenen my die paan

Den arbeyd groot bezwaarde// my
My lockte tschoon ghezicht
Gods luste openbaarde// my:
Myn moed werd opghericht.
Zy droegh alleen tghewicht,
Ghoey lust maackt arbeyd licht

Princesse schoon en dueghdelick:
Reyn Goddelicke lust:
Myn druck verdreeft ghy vrueghdelick:
Myn brand hebby gheblust,
Nu ick u heb ghekust,
Is al myn moeyte rust.

ix.

Op de wyze: Hoe luyde zang de Leeraar opter Tinnen.

DE domme jueght en kan niet wel verdraghen
Des wyzen Vaders ghoed bestier,
Zyn Erf ghaat hy om vraghen,
Tvermoghden van zyn wille fier:

Dat eyghent hy zich alte schier
Hy zalt hem haast beklaghen.

Als dwaze jueght scheidt uyt zyn vaders oghen
En hy des wysheyds tucht verlaat
Terstond wert hy bedroghen.
Doort volghen van zyn luste quaad
Daar me boeleert hy boven maat:
Verteert al zyn vermoghen.

Al moght hem eerst een korte lust ghebueren
Door wille met maght in onverstand.
Hy most dat haast betrueren,
Tvermoghen laat hy daar te pand.
Lust wyst hem naakt al vander hand.
En stoot hem uyt der dueren.

Door armoe naakt en luste zot vol wonden,
Heeft hy by qua ghewoonte fel
Hem zelf in dienst verbonden.
Daar hy by menigh boos opstel
Ellendigh woont in groot ghequel
En dient veel zwynsche zonden.

Die eerst uyt lust van reden hem ghing keren
En wert uyt edel tarwe kaf
Door onbezochtheyds leeren,
Lyt nu zyn welverschulde straf:
En eet uyt honger verkens draf:
Tuerblinde quaad begheeren.

Dees ydelheyd en moght hem niet verzaden,
Het Hemelsch brood was hy ghewoon.
Zyn honger ghing hem raden,

Naar huys te ghaan, niet als een zoon:
 Met bidden als knecht, om brood tot loon:
 En kennen zyn misdaden.

De Vader liep zyn zoon van verre teghen,
 En heeft hem lievelick ontfaan
 Tkleed dat hy plach te draghen,
 Wert hem met eeren aanghedaan,
 Oock Ring en schoen, om wel te ghaan:
 Daar wert een Kalf gheslaghen.

De dienaars hen tot blyschap vrolick stelden.
 Als heylich schyn int werck verwert:
 Quam uyt des arbeyds velden.
 De Zondaar was t'verkorenhert:
 Hy zaght en nam dees vrueghd tot smert:
 Des schyn dueghds nyt rust zelden.

x.

Op de wyze: alzoot beghint.

HET Godlick woord het levend hemels brode
 Was int beghin by Gode//
 Dit woord was God en wert een mensche blode,
 Voor alle tyds te myn
 Die treckt ons uyt en dode,
 Met zynder liefden lyn.
 In hem wy klaarlick spoorden
 Des Vaders wille fijn
 Hy sprack zuyd en noorden,
 Tot die zyn stem aanhoorden
 Blyfdy in myn woorden
 Ghy zult myn longers zyn.

Een jonger magh doch gheensins beter *wezen*,
 Dan zyn Meester gheprezen:
 Die sterf om in te ghaan.
 Ghy moet oock sterven, zal hy u ghenezen:
 Die den dood met vrezē,
 Voor u eerst heeft bestaan:
 Want hyt oock openbaar zeyt,
 Vliet ghy d'Aardsche zwaarheyd,
 Ghy komt in s'Hemels klaarheyd,
 Daar zult ghy de waarheyd,
 Bekennen en verstaan.

V zotte lusten hebben u bedroghen,
 In sduyvvels net ghetoghen,
 En vast int strick ghestelt:
 Daar moet ghy druck, pyn *ende* smert ghedoghen,
 Zo lang als na de loghen
 V hart begheerlick helt,
 Als ghy die kont verzaken,
 En waarheyd zoeckt als gheld.
 Om haar vrueght te smaken,
 Zy zal dan voor u waken
 En u ziel vry maken
 Van alle dat haar quelt.

Dees Godlicke prins is metten vleesch *verscheyden*
 Den wegh ons te bereyden:
 Tot God zo hyt bediet.
 Met liefde zal zyn Gheest ons nu voort weyden,
 In alle waarheyd leyden,
 Dees troost ons Christus Liet.
 Verghaan zyn onze dromen,
 Zyn woord ons Ziel ghebiet:

De zond is wegh ghenomen,
 Wy vrezen gheen verdomen
 Die in waarheyd komen
 En moghen sterven niet.

xi. Cantic. Canticorum. I.

Op de wyze des 130. Psalms.

Zwyght Hemel ende Aarde,
 Gheen schepsel maack gheluyd
 Elck lied hoe groot van waarde.
 Verstom en blyf in muyt
 Myn keel wil nu voortbringen.
 Een zang van hoghen toon:
 Gods gheest zal door haar zingen,
 Het lied der lieden schoon.

Myn ziel met zang moet loven,
 Haar Bruyghoms liefde zoet:
 Door wien zy heeft verschoven,
 Al d'aartsche liefd onvroed
 Alleen om te ankleven,
 Gods zone naakt en bloot,
 Die hem tot haar verheven,
 Verneert tot inder dood.

Myn hart verlangt van binnen
 Om worden met hem een:
 Hy kusse my uyt minnen,
 Met een zoet kusken reen:
 Van zynen lieven monde,
 Zyn zalighmakend woord:
 Dat werd mensch in myn ghronde,
 En breng zyn vrede voort.

Zo magh ick rusten veyligh
Op zyn borsten na wensch.
Dat zyn Fonteynkens heyligh,
Van liefd tot God en mensch.
Die beter zyn dan wynen,
Van zorghs onrusticheyd:
Oock dan des ruex venynen,
Vant vleeschs wellusticheyd.

Oly breed uytgheghoten
Is zyn lief name klaar:
uyt zyn wonden ghevloten,
Heelt zy myn wonden zwaar.
Myn duysterheyd lichtghierigh,
Verlicht zy door haar brand.
Die doet my minnen vierigh,
Zyn ghoedheyd met verstand.

Zyn liefds weldaad ghemeyne
Tot zyn vianden quaad,
Baart nieuwe liefde reyne
Int hert dat zulx verstaat:
Daarom hem oock beminden,
De Meyskens jong en schoon:
Die min zyn waarde kinden,
Dan dueghds gheschonken loon.

Nu maakt my oock begheerlick,
Naar u te lopen snel.
Trekt my, O prince, heerlick,
uyt mynder zonden hel.
Trekt my tot u met dueghden,
Ick heb om ghaan gheen maght:

Zo lopen wy met vrueghden,
In u, niet in myn kracht.

xij. Ander lied vant zelve:

Op de wyze des 1. Psalms.

DER lieden lied, een Lied van liefde schoon,
Een lied zeer hoogh, zeer klaar, zeer zoet van toon
By Salomon, de vrede vorst ghezongen,
Zingt Christus bruyd met vrederycke tongen:
Verlost vant quaad beghaaft met dueghden reen,
Verlangt haar ziel met Christo werden een.

Hy kusse my (niet metten zuren mond
Van Moyse streng) maar maack myn ziel ghezond
Door tkusken zoet van zynen monde heylich,
Dats quytinge, ghenaad en vrede veyligh,
Met liefde groot ter dood betoont na wensch
Hy neem myns aan, en wert in my oock mensch.

Zyn liefde reyn is lieflick boven wijn,
Zo die de ziel, dees tlyf doet vrolick zyn.
Des vleeschs wellust eynt snel met ewigh trueren
Der zielen vrueghd, zal ewelick ghebueren
Die uwen gheest uyt oud en nieu recht drinkt,
Die Godes liefd, met liefd des naasten schinkt.

uyt uwen Borst vol Hemels douwe zoet,
Eel boven rueck van dierbaar zalve goed:
Want daar u Liefd zo milt wert uyt gheghoten
Spreyt zy haar rueck, voor al den Huysghenoten
Haar daden goed, telen een goed gherucht,
En maackt in my, O Christ, een zoete lucht.

xij. Vader ons,**op de duytsche Melodije.**

ONs vader ghoed in shemels troon,
Maackt door dyn Gheest om dynen zoon
Ons alle dyne kindren waard.
Vernieut ons na dyn ghoedheyds aard,
Zo dat ons hart, ziel ende moet:
Alleen verbly in dueghden zoet.

Gheheylight zy dyn groote Naam.
Maackt ons oock heyligh en bequaam,
Dat elck u ghoedheyd in ons pryst,
Door liefd, die dynen aard bewyst,
Aan vriend en viand met weldaad:
En elck bemin, maar niemand haat.

Dyn Ryck in onze zielen koom,
Weest daar alleen ons Prince vroom.
Ghebiet met uwe waarheyds kracht:
Ons hart, ons lust, en ons ghedacht.
Dryft ons vernuft uyt dynen Ryck,
Zo heerschapt ghy daar rustelyck.

Dyn wil gheschie op dAardsche ghrond,
Als inden Hemel talder stond:
Dats in ons Aardsche vaatkens broos,
Als in dyn heylghen willeloos.
Neemt wegh ons wil den dynen gheeft:
Gheeft dat elck na dyn wille leeft.

Gheeft ons huyden ons daaghlix brood,
 Des levens woord, der zonden dood:
 Dat lyf en ziel voet krachtelick,
 Tot uwen dienst eendrachtelick.
 Schept in ons honger na dyn woord,
 Dat wijt beleven zoot behoort.

Vergheeft ons Heer al onze schuld,
 Als wy ons Naastens met gheduld
 Quyten zonder wraackghiericheyd.
 Schenkt ons ter liefden viericheyd,
 Diet al recht lyt, hoopt en verdraaght.
 Barmherticheyd, Heer, u behaaght.

Leyt ons niet in bekoringe,
 Die tot u Ryx verstoringe,
 Ons totter zonden lusten brengt,
 Ghetrouwe Vader niet ghehengt,
 Dat Sathans list ons ziel vermoort,
 En boven onze kracht bekoort.

Verlost ons Heer van alle quaad,
 Van zotte lust der zonden zaat,
 Van loghen van ghewoonte boos,
 Van eertzucht nyd en ghiericheyd loos
 Vryt ons van zulke knechticheyd,
 Tot dienst van dijn gherechticheyd.

Amen, dat is, het werd also:
 Tghebeds verkryghen maackt ons vro,
 Als dat gheschiet in waarheyds gheest.
 Elck bid ghelovigh onbevreest:
 Wy zullens kryghen alle ghaar.
 Want diet belooft, zeyt ewigh waar.

xiiij.

Op de wyze des 50. Psalms.

WY Ballingen verstroyt met hopen veel
 uyt Nederland, ons alder aardsch Prieel,
 Meest al om weldoen buyten enigh schuld
 Laat ons den here bidden om gheduld,
 En meer ons zonden dan Gods straffe haten:
 Des Heeren goedheyd zal ons niet verlaten.

Om berghen tlijf, elck al zyn haaf begheeft,
 Met alle daar ons harte meest ankleeft:
 Om d'edel ziel, daar Godes gheest in rust,
 Vlieden wy niet, ons harten minste lust,
 Maar volghen die plat teghen Gods gheboden
 Daar door wy ons ellende zielen doden.

Int vlieden van de Tyrannie fel,
 Ontzien wy moeyten, arbeyd noch ghequel:
 Maar om tontghaan des Duyvels bloedicheyd,
 Bidden wy niet met recht ootmoedicheyd.
 Wat baat ons vryheyd vander menschen handen
 Als darne ziel vast leyd an Mammons banden.

Wy vluchten tland, maar niemant boosheyd vliet
 Elck bout op mensch, maar opten Heere niet.
 Meer men na huys, dan na den Hemel hoopt
 Elck donghevanghens Beren huyd verkoopt.
 Wy klappen niet dan van ons leed te wreken.
 Hoe derren wy God om ghenade smeken?

Vergheven wy niet menschen ons ghelyck
 Zou God quyteren tvolck van zonden ryck

Neen hy voorwaar, dus doet van u de wraack:
 Bid God dat hy u vyand beter maack,
 En roept dan vry, van anxtelick bezwaren:
 Vergheeft ons heer, als wy ons schuldenaren.

De Heer toont ons zyn liefde in zy Roe,
 Blyft ghy verhart (O mensch) zo ziet wel toe
 Dat hy zyn roe niet en verscherpe meer,
 Of dat hy niet zyn straf van ons en keer,
 En ons na lust verhart int quaad laat zwerven
 Om zo in weelden ewigh te bederven.

Ghy Bander heeren thart tot Gode keert
 Belyt u zond, met harten kleyn verneert,
 Onder Gods hand, en hem ghelaten staat:
 Staat na Gods liefd, verlaat des Duyvels haat
 God zal *ons* door die *vander* Maaghd geboren wert
 Ontfermen, en helpen als zyn verkorenhart.

xv.

Op de wyze: te Munster staat een freynen huys.

IN elck mensch is byeen verghaart,
 Ziel ende Lijff van verscheyden aard
 Elx ghoed wil ick hier nu beschryven,
 Des Lichaams vlucht snel, en therte bezwaart
 Dander zal ewigh blyven.

Al is de mensch zaligh van lijff,
 Al heeft zyn lust al haar gherijf
 Al leeft zyn zotte hart na wenschen,
 Dit lyflicke ghoed en hout gheen gheblyf,
 Rasch scheyt het vanden menschen.

Nu wert dees man zaligh ghenaamt
 Die tvoedtsel kleyn na zyn nootdruft raamt
 Die slecht en recht hem kan gheeren:
 Die in ghoey ghezontheyd leeft zoot betaamt
 En heeft een wijf met eeren.

In gheenen twist noch groote staat
 En komt dees mensche, dien niemand haat:
 Zyn honger koockt hem slechte spyzen,
 Hy slaapt zonder zorgh totten dagheraad:
 Hy is vriend metten wyzen.

Al ist nochtans datmen zulk heeft,
 Hy macht weer nemen, diet eerst werf gheeft:
 Want buyten ons zyn deze dingen
 Maar die aander zielen zalicheyd kleeft
 Niemand machs hem af dwingen.

Niet zichtbaars deze Man begheert,
 Want hy zyn hart vander wereld keert:
 Haar werring neemt hy al int ghoede.
 Met reden hy al zyn lusten regheert,
 Rustigh leeft hy van moede

Zulk mensch en hoopt noch vreest niet meer
 Hy sterft en leeft God zyn rechte heer
 Hy is eenvuldigh wys en trouwe
 Na t'opperste ghoed jaaght hy langs zo meer
 Dus derft zyn vrueghde rouwe

Oordeel in waarheyd gheeft hem kracht.
 Zyn Naasten helpt hy dagh ende nacht:
 In weldoen leyt zyns harten vrueghde,

Hy leeft altyd zo hy wil zyn gheacht,
Om dueghd bemint hy dueghde.

Nu ziedy Prins, de zalicheyd,
Van ziel en Lyff met klaar onderscheyd:
Het beste wilt altyd verkiezen,
Dit zalighe leven vint ghy bereyt:
Koont ghy u zelf verliezen.

xvi.

Op de wyze: Maar als de maneschynet, etc. Als voor het 8. Lied.

DEs menschen zotte slechticheyd,
Verblind in eyghen baat,
Bidt God met ongherechtigheyd:
Al om haar hoogste quaad,
Maar die hem zelf verstaat,
Begheert niet zonder raad.

De luyden en bekennen// nu
Hen zelf noch Gode niet,
Door onverstand zy schennen// nu
Haar leven met verdriet:
En kiezen niet voor iet,
Want elck op tytlyk ziet.

Staat, Ryckdom, eer, wellusticheyd
Met macht nu elck begheert:
Tverkryghen maackt onrusticheyd,
Tmisbruyck den dwazen deert:
Want tis hem al verkeert,
En tscheyd met droefheyds steert.

Maar die de liefd aanmercken// kan
 Die God tot ons waard draaght
 Neemt vrolyck al Gods wercken// an
 Hem nergens af beklaaght:
 Al schynt dat God hem plaaght,
 Zyn moed blyft onverzaaght.

Dees Prins laat al tverghanckelyck
 En zoekt een goeud ghemoed:
 Gods wille volgt hy danckelyck,
 Des menschen hooghste goeud
 Daar zyn begheert na spoet:
 Ghelyck int zuur en zoet.

xvij. uyt het xxxi. Capittel Proverb. Het loff eender dueghdzamer vrouwen.

Op de wyze: Onze Vader *etc.*

EEn vrouwe neerstigh ende vroed
 Verciert met alle dueghden goeud
 In eeren hoogh te loven staat.
 Haar kuysche trouw, en vrueghd eerbaar
 Den perlen dierbaar ende klaar//
 In waarde hoogh te boven, ghaat.

Lief ende waart is zy haar Man,
 Zyn hart op haar betrouwen kan:
 Hem zal onbreken gheld noch schat.
 Altyd zoekt zy hem goeud te doen,
 Niet quaads is hy van haar ghewoon
 In weldoen werdt zy gheen tyd mat.

In wol werckt zy profytelick
 Int zachte vlas oock vlytelick:
 Met haren handen arbeydzaam,
 Zy is een Koopmans schip ghelyck,
 Dat komt van verd met nering ryck,
 Vol ghoeden elck een aanghenaam.

Zy staat op inde stille nacht,
 Opt werck vant huys neemt zy wel acht
 Dat zy dan haren Maarten gheeft.
 Een vruchtbaar Acker is haar zin,
 Die koopt zy met haar hands ghewin
 En plant daar wyn die vrueghd in heeft.

Altyd omghort dit vlytigh tWijf,
 Haar reyne lendens vast en stijf,
 En sterckt haar kloeck en vroom.
 Des nachts bluscht zy haar keerse niet,
 Want zy den oorbaar vrolick ziet,
 Des nerings vrucht is wellekoom.

Begheerlick zy haar handen streckt,
 Aan haar Spinrocken ruygh bedeckt,
 Met wol of vlas, des kleeds beghin.
 Haar vingeren niet stille// staan
 Die ghrypen kloeck de spille// aan.
 Het spinnen brengt veel eeren in.

Eerlicke mildheyd pleeght zy dan
 En vult der armen buyck daar van:
 Dien gheeft zyt, eert zyn schaamte vraaght
 Haar volck ontziet gheen winters wee,
 Gheen haghel noch gheen koude snee:
 Want elck ghevoerde kleren draaght.

Tapiten maackt zy zelf voor haar
Haar kleed is wit van zyde klaar
Oock is schoon purper hare dracht.
Haar Man zit inder poorten hoogh,
Eerlick vermaart in elck mans oog:
En by den groten groot gheacht.

Reyn doecken klaar van zyde net,
Werckt en verkoopt zy altemet,
En doet den Kramers boorden schoon.
Met eere oock met dapperheyd,
Is zy bekleed na recht bescheyd.
Haar oudheyd brengt der vrueghden loon.

Int opdoen van haar kloecke mond
Maackt zy haar wijsheyd loflick kond:
Haar tong leert duechd behaghelick.
Om zichtelyken zy bespiet,
Al wat in haren huys gheschiet:
Zy eet haar brood niet traghelick.

Kinders heeft zy van zeden// ghoed,
Die pryzen haar met reden// zoet:
Haar Man houdt' oock zeer lief en waard.
Men vint wel vrouwen eel en ryck,
Maar deze Vrouw ghantsch duechdelyck
Is boven al pryzlick vermaart.

Een valsch ding is de minlickheyd,
Oock is des schoonheyds zinlickheyd,
Een ydel droom en vluchtigh niet:
Maar zulken dueghdelicken vrouw,
Kloeck, neerstigh, en oock ghetrouw,
Is waard datmenze eere biedt.

Na haarder handen wercken fijn,
 Zal zy zeer hoogh gheprezen zijn:
 Want hare vruchten zyn lofzaam.
 Van haar weldaden menighfout,
 Zullen vertellen jong en oud.
 Want dueghde maackt een ghoede naam.

xviiij.

Op de wyze: als voor het viij. Nieuwe jaar.

Wii iemand hier het leven Gods verwerven
 Zyn lusten moet hy derven
 Met al zyn blindheyds wensch,
 Want niemand magh dit nieuwe leven erven
 Dan die de boos heyd sterven
 Van haren ouden mensch.
 Dees dood moet voor beghinnen
 Eert leven hier verblyt.
 Dit doet ons God beminnen
 tVernieut ons hart en zinnen,
 En kan den dood verwinnen
 In dezen neuen tijd.

Wie noch zyn oude leven niet kan haten,
 En maght oock niet verlaten,
 Om tnieuwe te bestaan,
 Men ghiet gheen nieuwe wyn in oude vaten.
 Men hecht gheen oude ghaten
 Met nieuwe Lappen aan.
 Maar die hier met ghetruere
 Zyn oude mensch af snijd,
 Verwerft van uur tot ure,
 Aard' ende Hemel pure,

De nieuwe Creature,
In dezen neuen tijd.

Isser in Christ een nieuwe mensch verheven,
Die oud is al verdreven:
Het wert al nieu ghemaackt.
Een nieuwe Gheest zal God den neuen gheven,
Die hem van nieuws aankleven,
Met heelder harten naackt.
Elck hart wil hy vernouwen,
Dat boos heyd hier vermijjt:
Hy zal den Acker bouwen,
En met zyn Gheest bedouwen,
Nieuw vruchten doen aanschouwen,
In dezen neuen tyd.

Een new ghebod heeft doude Wet bedwongen,
Diet alles doet verjonghen,
Dats Liefde onbesmet.
Nu werd den Heer het nieuwe Lied ghezongen,
Men spreeckt met nieuwe tongen,
Van deze nieuwe Wet.
Dit nieuwe volck verbreden
Gods lof ghebenedijjt,
Dees kindren new betreden,
Den neuen wegh met vreden:
Dats Christus vol waarheden:
In desezen neuen tyd.

Sterft Prins u lust en al u zot begheren,
Zo komdy noch met eeren,
Int new Ierusalem.
Die hem vant oude leven niet wil keren,
Moet deze rust ontberren:

Verdoemt bevint hy hem.
 Die namaals wil verblyen,
 Moet sterven, dit is klaar:
 Gheen Voorhuyd noch besnyen,
 Mach buyten Christo vryen.
 De nieuwe mensch moet stryden,
 Int eerst vant nieuwe laar.

xix.**Op de wyze: ten is niet lang gheleden, dat ick laetst ghing by. etc.**

O Wereld vol valsch behagen,
 Vol leed, vol druck, vol klaghen:
 Myn hart doet ghy versaghen,
 Dus wil ick u begheven:
 Ghy smeeckt om hard te plaghen,
 Int helpen legdy laghen:
 u lust eynt snel met knaghen,
 V hoop doet anxtigh beven,
 Ghy quelt als ghy verblyt:
 u liefde steeckt vol nyd.
 Ghy lacht meest als ghy byt:
 V vrede is een stryd,
 Ghy vliet die u aankleven,
 V stieren brengt in sneven,
 Die ghy wilt hoogh verheven,
 Werpt ghy tonder in alzo korten tyd,
 Die oyt u Dienaars bleven,
 Hebt ghy trouwloos verdreven:
 Met druck naamdy haar tleven:
 Ick laat u al eer dat ghy my ontghlyt.

V ryckdom doet behoeven,
V lof is meest by boeven:
V weelde baart bedroeven:
Bedrogh is al u schynen,
Elck proeft u zonder proeven,
Zo listigh kondi troeven,
Ghy looft elck zonder toeven,
Zyns herten medeciynen:
Den vrecken loofdy baat,
Den elen hoghe staat,
Den ghulzighaart ghebraad,
En elck quaay toeverlaat:
Verraders schencktmen wynen,
De vrome drinckt venynen,
Doprechte doet ghy pynen,
Wie dueghd liefst, die werd van u ghehaat:
Ghy zoekt om niet te vynen,
Begheert met volle schrynen,
En rooft elck vanden zynen,
Wat minst hoort, is mi u meeste daad.

Onvast is al u bouwen,
V loon bedroeft met rouwen,
Ken machs niet meer betrouwen
Maar schey van u mits dezen.
V lief veel leeds kan brouwen.
u recht doet twist aanschouwen,
Omt hebben en omt houwen,
Verdruckt ghy weeu en weezen.
Ghy doet nu stryden bloot,
Ghebroeders zonder nood.
Het kleyn vecht teghent groot,
En elck teghen den dood.
Die doedy anxtigh vrezin,

tVerschrickt aders en pezen,
 Dus wont ghy int ghenezen:
 Levende sterft het volck in uwen schoot.
 Dueghd werd by u misprezen,
 Tquaad roemdy uytghelezen
 Tis hoogst by u gherezen:
 Waan en schijn is hier u daaghlix brood.

Adieu princes vol trueren,
 Stoot my uyt uwer dueren,
 Ken zal my niet verstueren:
 Toont vry al u vermoghen,
 V ghaven zyn doch lueren,
 Want dien ze meest ghebueren,
 Doen zy t'hart verschueren,
 Als zy haar zyn ontoghen,
 V tijd werpt ons ter neer,
 De jongheyd vlucht met leer.
 De man zoekt kost en klee:
 De oudheyd krankt met zeer.
 Dan is den tyd vervloghen,
 Zo vindt hem elck bedroghen:
 Doort schijnsel van u loghen,
 Die vliede ick en neem van u mijn keer,
 Ken zoek na gheen verhoghen,
 t'Verdrucken wil ick doghen:
 V macht heb ick verspoghen:
 Adieu wereld, ick heb een trouwer Heer.

FINIS.

xx. Voor een ander ghemaackt.**Op de wyze: O combien est. etc.**

IC minde een maaght uyt onbedachte jueght
 Al eer myn oghen haar recht zaghen,
 Na d'aanzicht schoon, waand' ic haar hert vol dueghd:
 Na twoord dacht ick trouw te bejaghen.
 Eer ick myn reden raad kond vraghen:
 Koockte Venus thert inder minnen vuur.
 Een korte vrueghd werd mi lanck herde zuur
 Natuur dect ontrou dick met soon behagen.

Als Duyfken slecht en minlick zonder ghal,
 Scheen zy met my eerst te verblyden.
 Haar zoet ghelaat my tzotte harte stal:
 Ick werd haar eyghen door zulck vryen.
 Ick boot haar trouw, zy ghinx niet myen
 Haar lust heeft my in eerbaarheid gherieft.
 Twas niet dan schyn, al docht het my ondieft,
 Want liefd, blijft liefd en mint tot allen tyen.

Hoe mueghdy lief int hart nu sluyten haat
 Dat my jonstigh voormaals was open
 Al quam myn liefd oock me door Venus raad,
 Niemand en moght myn trouw ontknopen.
 Maar dyn ontrouw bedrieght myn hopen,
 Wy schenen een, al door der minnen kracht.
 t'Gheschil heeft ons een quaay Sibil ghewracht:
 Die dacht, u schoonheyd dierder te verkopen.

Princesse, thert dat ghy door loghen staalt,
 Heeft my u meyneed weer ghegheven.

Ick zocht u eer, zelf hebby schand behaalt:
Lelick doet u verwaantheyd sneven.
Licht is u trouw, en quaad t'aankleven.
Ick ken u nu, al was ick eerst verdwaast.
Paayt andren oock, te lang heb ick gheraast,
Zo haast ick u verloor, vand' ick myn leven.

**xxi. Ter liefden van een Maghet, wiens Bruydeghom ouer wegh
deerlick was vermoort.**

Op de wyze: Een amourues fier ghelaat.

UAn lief te zyn verscheyden,
Is rechte lied' een dood:
Al machmen troost verbeyden,
Verlanghens druck valt groot.
Wat droefheyd zalt dan wezen
Daar lief wanhopigh derft:
Die liefste uyt ghelezen,
En zonder sterven sterft?

Al sterf ick alle vruechde,
Ick sterf myn droefheyd niet.
t'Ghedencken van liefs duechde,
Is my een doods verdriet.
Kond ick myn hart zo wachten,
Voor tschadigh trueren fel,
Als van des vruechds ghedachten:
Ghe-eyndt waar myn ghequel.

O wrede handen bloedigh,
Die deerlick hebt doorboort:

Myns Bruyghoms herte ghoedigh
 En my in hem vermoort:
 Moght ghy oock zo vermoorden,
 Myn liefde als myn lief:
 Ick zocht v zuyd en noorden,
 Zulck dood waar my gherief.

Maar ghy o God allene,
 Vermueght dit in waarheyd.
 Die toont door pijnlick wene,
 d'Ellend en die waarheyd:
 Van daartsche Creaturen,
 Wanneermer t'hert opstelt,
 Zo rooft ghy talder uren,
 Elx afgod die hem quelt.

Ghy hebt o Heer met smerte,
 V zoon, myn lief ghehaalt
 Trekt oock myn liefd en herte
 Tot u, dwelk was ghedaalt,
 Van u op daarttsche mensche,
 Met aardsche liefd verzot:
 Wort ghy alleen myn wensche,
 Myn hoop, myn troost, myn God.

xxij.

Op de wyze: Te Mey als alle de Volghelkens zingen, etc.

DOor wissel *van* liefde myn leven verhueght,
 Ick hebse begheven, daar alle myn juecht
 In druck om is verloren:
 Een minlick ghenuecht,

Een Vrouwen vol dueghd:
Heb ick daar voor verkoren.

Die ick eerst minde, en achte my niet,
Al toochd ick haar ionst, zy konst met verdriet
In trueren my bedelven:
Daart hart nu op ziet,
Haar liefden my biet:
Zy mint my als haar zelven.

Haar liefde myn klagh en trueren afsnyd,
Van zorg en droefheyd heeft zy my bevryt:
Wy zyn een met ons beyden,
Gheen wereld, gheen tyd,
Gheen dood, gheen nyd,
En zal ons moghen scheyden.

Daar liefde door jueghde *schoon* neemt beghinne
Ruymt zy in leelicke oudheyd den zinne,
Myn liefd wast talder uren,
Hoe ickse meer kinne,
Hoe ickse meer minne:
En dat zal eewigh duren.

Zy blyft ghetrouw oock na de dood
Haar harte staat open haar zinnen bloot.
Daar met zy wel kan raden,
In jammer in noot,
In wederstoot:
Blyken haar eedel daden.

Haar wysheyd myn leven in rusten voedt,
Haar schoonheyd my altyd verblyden doet:
Haar kennis doet my erven

Het opperste ghoed,
 Een oprecht ghemoed:
 Dat nemmermeer magh sterven.

Princesse, u name staat zeker en pleyn,
 Al in myn ziele, u ghoedheyd certeyn,
 Lost my van alle smerten,
 Levende ghemeyn,
 Als Korenhart reyn,
 Zyn wy in een twee harten.

xxij.

Op de wyze: alzoot beghint.

AL mynen tyd,
 Heb ick verteert,
 In liefden daar ick bleef verneert
 Zonder profijt,
 Om een die my noyt heeft begheert,
 Zy heeft met my den zot ghescheert:
 Al mynen tyd.

Na hare jonst,
 Zocht myn ghemoed:
 Die miste ick maar schoon woorden zoet,
 Ghaf zy met konst:
 Dick heeft zy my uyt spot// gheghroet
 Dies liep ick als een zot// arm bloed
 Na hare jonst.

Nochtans mind' ick,
 Die loze Vrouw:
 Op hope dat zy troosten zouw,
 Zy zeydet dick

Daar in vant ickse onghetrouw,
 Dwelck my arm dwaas int hart deed rouw:
 Nochtans mind' ick.

Al Korenhert,
 Princesse fier,
 Ben ick veyligh voor u dangier:
 Verlost van smert,
 My lust niet meer van uwen bier,
 Ick leef nu vry, na myn manier:
 Al korenhert.

xxiiij.

Stem als voor het achste.

Wii iemand andren zynen droom vertellen,
 Die hem plagh te quellen,
 Hy moet eerst wacker zyn,
 Maar die noch draghen Venus kap niet bellen
 En konnen niet vertellen,
 Der liefden zotheyds pyn:
 Die de juecht met schanden,
 Verblint door schoon aanschijn,
 Bevryt van haren handen:
 Raad ick die eel verstanden,
 Dat zy Venus banden
 Ontvlien als quaad venyn.

Hem zelven zal hy haast in onrust vinden,
 Door lusten heel verblinden:
 Die thert aan Vroukens leyt,
 Want zy het zeyl stellen na alle winden:
 Al die oyt zeer beminden,
 Bekennen dees waarheyd:

Haar vruechd is haast vervloghen,
 Het trueren lanckzaam scheyt.
 Venus schijnt schoon voor ooghen,
 Haar waarheyd steeckt vol loghen:
 Zy heefter veel bedroghen,
 In droefheyds net ghebreyt.

De liefde is een bitter Goddinne,
 Komt haast in Ionkheyds zinne:
 Daar zy verlang uyt ghaat,
 Met listen schiet zy snellick als een spinne,
 Venyn van zoete minne:
 Int hert door schoon ghelaat:
 Betovert die ghedachten,
 Verdrijft der zinnen raad.
 Die haren dienst verpachten,
 Op Hel noch Hemel achten,
 Haar leven is vol klachten:
 In zotheyd willens quaad.

Ryckdom end ere doet de liefd begheven,
 Alleen om te aankleven,
 Eens Vroukens hert onvast:
 Mint zy dan mede, licht komt zy tot sneven,
 Al was zy eerst verheven,
 Zy wert een onwaart ghaast:
 Machmens oock niet verwerven,
 Zoot dwaze luste past,
 Zo moetmen lief dan derven,
 Druck komt het hert doorkerven,
 Zulck leven is een sterven:
 Daar druck verdrietigh wast.

Zonne noch Maan moghen doghen verklaren
 Die met vrou Venus gharen,
 Bewonden zyn verblent,
 Als zy haar liefken willen laten varen,
 Zietmenze veel tyds paren,
 By lief daart harte went:
 Haar lief willen zy schouwen,
 En lopen daar omtrent:
 Haar scheidyden is vol trouwen,
 Tverlaten doet aanhouwen,
 Haar blyschap steeckt met rouwen,
 Den steert als een Serpent.

Schout prins de minne, wilt ghoe raad aanhoren:
 Zyt ghy niet dooff van oren,
 In Venus net verwert,
 Het kussen van liefs mondeken verkoren,
 En wilt niet meer na sporen,
 Vliet haar ghezicht, expert
 Om tharte te doorwonden,
 Met dootelicke smart:
 Vlucht ghy zulx tallen stonden,
 Venus band werd ontbonden,
 En ghy vrolick bevonden,
 Een vry verkorenhart.

xxv. Volghing Vergily: danslied.

Op de wyze: kond' ick die Maneschyn bedecken. etc.

Ghy Drinckebroers berooft van zinne,
 Oock amourueskens jonk en breyd,
 Hoet u doch voor die blinde minne:

D1r

En voor die dolle dronckenheyd.
Want Venus en de Wyn,
Hier trecken eenen lyn.
Zoet zyn zy int aanschyn.
Ende lonen na met pyn.

De liefde kan de kracht bederven
En maakt den mensch een schimme// kranck.
De wyn doet zwieren ende zwerven
Oock dolen met een slimme// ghanck.
Want Venus en de wyn,
Hier trecken eenen lyn.
Zoet zyn zy int aanschyn.
Ende lonen na met pyn.

Die liefd ontdeckt verholentheden
En maackt oock twist zeer bloedelick.
De dronck doet het secreet verbreden
En vechten zeer verwoedelick
Want Venus en de wyn,
Hier trecken eenen lyn.
Zoet zyn zy int aanschyn.
Ende lonen na met pyn.

De min aanziet noch dueghd, noch ere
Verblint den mensch in schand// en spot.
Het zuypen acht op wet noch leere
En maackt veel ghoey verstanden// zot.
Want Venus en de wyn,
Hier trecken eenen lyn.
Zoet zyn zy int aanschyn.
Ende lonen na met pyn.

Vrouw Venus maackt van vryen slaven:
 Verteert het bloed inwendelick.
 De wyn veerneert Vorsten en Graven,
 Verteert het ghoed ellendelick?
 Want venus en de wyn
 Hier trecken enen lyn
 Zoetzyn zy int aanschyn
 Ende lonen na met pyn.

O prins wildyt u niet beklagen,
 Om vrucht ter noot dees lust aankleeft.
 Laat u den dranck maar dorst verjaghen,
 Dees maat het leven ruste gheeft.
 Want Venus en de wyn
 Hier trecken enen lyn
 Zoet zyn zy int aanschyn
 Ende lonen na met pyn.

xxvij.

Op de wyze: Je suis disheritee.

ZY leven inder hellen,
 Die Venus als Goddinne eren.
 Hert zin en moed zy quellen,
 Al die haar dolle min hanteren.
 Want zy altyd begheren,
 En werden nemmermeer verzaat.
 Nochtans magh hen niemand daar af keren,
 Dan die verzocht die zotheyd recht verstaat.

Bedrieght iemant hem zelven,
 Dat hy met vrueghde waant te minnen:
 Die zal hem heel bedelven,

In droefheyd eer hyt kan verzinnen.
 Zoet schynet int beghinnen,
 Maar teynd' altyd met trueren plaaght.
 Een willigh verdriet ist int bevinnen
 Al levend dood is elck die minne draaght.

Al schynt het minnen lustigh
 Behaaghlick in des jueghds aanschouwen:
 Het valt int laatst' onrustigh
 Ellendigh, pynlick en vol rouwen.
 Want van die schalcke vrouwen
 Meest wert bemint die tmeeste gheeft
 Verblint is hy die haar kan betrouwen
 Als die dontrouw met zotte trouw aankleeft.

Hert zin, o prins verheven,
 Treckt van dees vrouwkens tzal u vromen.
 Haar zoet fenyn doet sneven.
 Hoedt uwen mond voor hare tomen.
 Want die in haar net komen,
 Verdwynen in haar bloed en ghoed
 Haar wordekens schoon acht al voor dromen
 Blyft vry, leeft bly en hout een kuysch ghemoed

xxviiij. Danslied

Op de wyze: ghy zotten en zottinnen.

Nu hoort na my van Liefde wil ick zingen
 Die thert heeft vry// magh vrolick omme springen
 Maar die haar handen wringen,
 Door Venus lustens kracht:
 En konnen zich niet dwingen
 Zy trueren dagh en nacht.

De liefd die plaght, voormaals te zyn vol trouwen:
 Wert nu veracht// dit brengter veel in rouwen:
 Alzomen magh aanschouwen,
 Bedrogh heeft regiment:
 In mannen en in vrouwen,
 Reyn jonst blyft onbekent.

Doort wezen jent// met valsche woorden schone
 Werd elck gheschent, ghebracht int spot en hone
 Ontrouw spant nu de Kroone,
 Int ontrouw aardsche dal.
 Veel drux gheeft zy te lone:
 Met pyn en ongheval.

Eel prins wie zal// de listen valsch bekinnen:
 Diemen nu al// ghebruycket inder minnen.
 De Mans zyn meest van binnen
 Tot hoerdery ghestelt
 Zo staan der Vrouwkens zinnen
 Oock veel na tlieve gheld.

xxix. Danslied vant houwelick ende verscheyden vrouwen.

Op de wyze: alzoot beghint.

GHy vryers die opt vryen ghaat
 Ick wil u huwen leren
 Volght boven lust der vrienden raad
 V voorspoed zal vermeren,
 Eer ghy u gheeft in dezen staat
 Voorsint wel of ghy truert te laat
 Wildyt van God begheren
 Ghy krijght en wijff met eren.

Maar zoekt ghy meer het gheld of ghoed
 Dan dueghd en eerbaar zeden:
 Oock schoonheyd of het edel bloed
 Meer dan verstand en reden:
 Zo vangt een lyck-wat u ghemoed
 Door schoon ghelaat en spreken zoet
 Dees zal u leven leden
 In drux ellendicheden.

Men vint by arm en oock by ryck,
 Zeer veel verscheyden vrouwen.
 Daar zyn die haar voort houwelick,
 Wel reynkens kunnen houwen.
 Als zy ghetrouwt zyn met practyck
 Leggen zy als een zuegh int slyck.
 Zo dat zy spouwen zouwen,
 Die zulken kladd' aanschouwen.

Daar zynder spytigh en rebel,
 Oock bitsigh als qua teven.
 Die zyn haar man een aardsche hel,
 Een onrust al haar leven.
 Roertmense aan men vintse fel.
 Gnorren en korren is haar spel,
 Daar deze zyn verheven,
 Moet Ian ghaat achter beven

Oock zynder veel van luyer aard,
 Als Ezels traagh int wercken.
 Hier by is leckerheyd ghepaart
 Daar aan men tlicht magh mercken.
 Voor alle werck zyn zy vervaart,
 Het nuesken lust na vlaey of taart.

Zeer veel ghaan zy ter kercken,
Om klappen metten klercken.

Oock vintmen hoopwerck pronxters fijn,
Verpauwt achter en voren.
Als Henxten zy hovaerdigh zyn,
Dees eyschen toom en sporen.
Alle vuyl werck is haar een pyn.
Zy spieghelen stadigh haar aanschyn,
Om Menschen te bekoren,
Haar man die blyft verloren.

Princes, daar al myn troost an leyt
Ghy kont u dueghd bewyzen:
Als bye nut met naarsticheyd,
Weet ghy tghezind te spyzen
V dienst is voor u man bereyt.
Ghy doet met dueghd en vrolickheyd,
V man in eren ryzen.
Men magh u niet volpryzen.

xxx. Gheestelyke zin opte Muzyke,

Op de wyze: O Koning van Vranckryck wel lieve Neve.

ALs al de menighvuldighe ghedachten
Met alle smenschen begheerlicke krachten
tVerstant ghehoorzamen ghelyke,
En reden dan de mate daar slaat
Met een voorzichtighe rypen raad
Waar vintmen Lieflicker muzyke.

Als Heren, Vorsten, landen ende steden
 Eendrachtelick leven in ghoede vreden
 En d'arme hem neret vanden Rycke.
 Als d'overheyd ghoede Wetten gheeft
 De ghemeynte dan in ghehoorzaamheyd leeft
 Waar vintmen lieflicker muzyke.

Als veel ghoey herten die tquade bedwingen
 Eenmoedelick Gode een lofzang zingen
 En stichten elck met wel doens blyke.
 Zo dan haar meester de Wet des heren,
 Haar stemmen in een doet accorderen
 Waar vintmen lieflicker Muzyke.

Maar als Goods kindren door Iesum ghevryt
 Eenmoedigh God loven en pryzen altyd
 Vereenicht door des Gheests practyke:
 En zingen inder Liefden ghilde
 Met vruechden zonder maat int wilde
 Men vint gheen lieflicker Muzyke.

xxxi.

Op de wyze: alst beghint.

DEn meesten rust,
 En besten lust,
 Magh elck hier licht verwerven:
 Die heel verlaat.
 Zyn wille quaad,
 En daghelix ghaat sterven.
 Wildy Goods rycke niet derven,
 Bid zo ick u// ra:

Gheeft Vader dat,
Ick zeg fiat,
Voluntas tua.

Ons wille boos,
Stryt hier altoos,
Teghen den wil des Heren.
Zyn wil gheschiet,
En d'onze niet,
Dit doet ons rust ontberen.
Dus bidt met recht begheren,
Int herte stille:
O vader goed,
Vol wysheyd doet,
V Godlick' wille.

Des vleeschs vernuft,
Wenscht ghans versuft,
Dat noch tot scha zal komen.
Goods wijsheyd kent,
Goods liefde zent,
Het best dat ons magh vromen,
Bid (om u wils betomen)
Heer slaat my nu// gha:
Gheeft Vader dat,
Ick zeg fiat,
Voluntas tua.

Ons Prince groot
Riep in zyn dood
V wil gheschiede o vader.
Ons wil verliest,
Als zy verkiest,
Dit quelt ons alle ghader.

Elck roepe uyt sherten Ader
In zyn gheschille:
O vader goed,
Vol wysheyd doet,
V Godlick' wille.

xxxij. Tafellied

**Op de wyze: Al hadden wy xxv. bedden wy zouden daar te Mey niet
en pluym af hebben, om dat het dus waayt.**

WY dancken den waard,
Om dat hy ons voet:
En dedel wynggaard,
Die dees druuyfkens zoet,
Ons mildelick biet,
Dit wyntken wilt drincken
Hy doet het ons schincken
uyt Liefde om niet.

Drinckt al vry droncken
Van dees zoete most
Zy wert gheschoncken,
Buyten onze kost.
En mindert verdriet,
Dit wyntken wilt drincken.
Hy doet het ons schincken,
uyt liefde om niet.

Dees vruchtbare ranck
Verdrijft ons rouwe
Door lieflicke dranck,
En Hemels douwe.

Die hy in ons ghiet
Dit wynken wilt drincken.
Hy doet het ons schincken.
uyt Liefden om niet.

Smaackt prince dees wyn
In reynder borste
Zy doet vrolick zyn
En bluscht den dorste
Met Hemels bediet
Dit wynken wilt drincken.
Hy doet het ons schincken,
uyt liefden om niet.

xxxij.

Op de wyze: Aanhoort nu myn gheklagh.

GOd heeft den mensch ghemaackt,
Hem tot een Beeld en schyne.
Op dat hy bloot en naackt
In God daar ruste waackt,
Zouw leven onghelaackt.
Daar uyt is hy gheraackt,
Alleen door ick en myne.

Helaas door ydel waan
At hy t'Serpents venyne.
Als hy ghing nemen aan,
Goods wezen wel ghedaan.
In onrust most hy ghaan.
Met druck werd hy belaan.
Alleen door ick en myne.

Hy heeft zyn God veracht.
 Zyn zelfs heer wilde hy zyne.
 Zyn zotheyd onbedacht,
 Heeft hem daar toe ghebracht.
 Des hy nu leet verpacht,
 En truert dagh ende nacht:
 Alleen door ick en myne,

Doe hy zyn God verliet,
 Quam hy in dodes pyne.
 Want Godes wil gheschiet
 Altyd, zo hyt ghebiet.
 Men machs beletten niet.
 Dit lyt hy met verdriet:
 Alleen door ick en myne.

Zyn eyghen wille quaad
 Dorst na des quaadheyds wyne.
 Goods ghoedheyd let de daad,
 Alleen tot smenschen baat,
 Die zulx niet recht verstaat.
 Daar om hy droevigh ghaat,
 Alleen door ick en myne.

Maar al Goods Princen reen
 Trecken met hem een lyne.
 Zy zyn in Gode een,
 uyt gratien ghemeen,
 Vry van druckigh gheween,
 In vruechden groot en kleen,
 Verlost van ick een myne.

xxxiiij.**Op de wyze: het voer een aal oud Ruyterken.**

Ick wil nu zingen een nieu ghedicht,
 Van redens oogh der zielen ghesicht:
 Van God tot man *ende* vooght ghesticht,
 Over de Vrouw zyn luste.
 Die uyt zynen middel is aanghericht,
 Doort aanschouwen vant goede wezen int licht
 Hem te verzelschappen in zynen ruste.

Dees man was jong en onverzocht
 Als lust hem tot het begheeren brocht
 D'onkuysheyd heeft hem aan druck gheknocht,
 Verlatende Goods vruechde.
 Een ydele waan heeft dit al ghewrocht
 Die maackte hem zo blind dat hy onbedocht
 Ghehoorzaam wert de lusten zynder juechde.

Zo wert die Here een knecht met gheween,
 Van d'ander schepselen al ghemeen.
 Al diend' hy zyn luste teghens reen,
 Zy moght hem niet verzaden.
 Want Goods eewigh wezen, en anders gheen,
 Magh smenschen begheren vernoeghen alleen.
 Dies bleef hy met zyn dwaze lust beladen.

Doe was hem tleven een zware dood.
 Zyn lust wert pyn doort onverstand groot.
 Hy vant zich zelf ghants naackt *ende* bloot,
 En leerde met zyn schade:
 Dat dienste van lust brengt jammer en nood

tVerstands heerschappy voed de ziel als brood
Des hy die lust ghing sluyten uyt zyn rade.

Beproefde nood ghaf hem doe tverstand
En maackte hem der vrouwen vooght te hand.
Die dwanck hy doe met des redens band
Na rust was al zyn schouwen.
Zyn ghangen die streckten na shemels land.
Al werd hy van zotheyd noch aangherant:
Het onverstand en moght hem niet meer houwen.

Daar na heeft Goods licht zyn ziel verklaart
En int ghezicht een nieuw lust ghebaart.
Daar zyn dees drie in een verghaart,
In Godes gheest verheven.
God stiert dan de man in wysheyd vermaart
De man het Wyf oock na Godlicker aard.
Vol rust vol lust vol vreed' is zulck ghoed leven.

XXXV.

Op de wyze: alst beghint.

EEn ghoed nieuw lied heb ick ghedicht
uyt al ghemeynder minnen.
De nood heeft my daar toe ghesticht,
Met wel verzochte zinnen.
Een spiegel wert hier elck een opghericht,
Die ghaarn hen zelf zouw kinnen.
Dus keert mensch ernstlick u ghezicht
Ter waarheyd die u verborghen licht
V staat zult ghy hier vinnen.

In onverstands verblind vernuft
 Zien jonckheyds domme ooghen:
 Op ydel waan en schyn van lust,
 Daar doort al wert bedroghen:
 Zo komtmen in dees Wereld vol onrust,
 Eer wyt bekennen moghen.
 Heel onvernoeght en onghebluscht
 Blijft elx verlangen dat de loghen kust
 Daar door zy pyn ghedoghen.

Hier opent dan de luste duur,
 Tschalck oogh dat ons komt quellen.
 Dat scheyt met boosheyds dicke muur
 Van God die Wet ghaat stellen.
 Die toont de zonden groot tot elcker uur
 Veel meer danmen magh tellen.
 Al doetmen dueghd het valt noch zuur
 De daad vant quaad *men* laat door Wets bestuur
 uyt vreze vander hellen.

Tot datmen valt in dodes klacht
 Dan machmen hoop besporen.
 Die toont ons heyl in Godes kracht,
 De huerling werd gheboren.
 Die werckt zo naarstigh dat zyn ziel versmacht:
 Om t'Hemels loon verkoren
 Het ghoed hy bekennt, bemint noch acht
 Zyn arbeyd wert hem zuur dagh *ende* nacht
 En blijft meest al verloren,

Want knecht of huurling zullen niet
 Blyven int huys des heren.
 Maar t'kind datmen in allen ziet
 uyt Liefd den Vader eren.

Al magh zyn zwacke juecht na Goods ghebiet
 Al t'quaad noch niet afweren,
 Gheen loon noch Hemel het bespiet.
 Maar t'loopt tot zynen Vaar, wat hem misschiet
 Om hulpe te begheren.

Dit kind in duechden opgevoet
 Wert jongheling van daghen.
 Zyn kennis meert vant beste ghoed
 Dat zoude hy ghaarn bejaghen,
 Maar vint zyn macht te kleyn na wil en moed
 tWelck hy zyn vaar ghaat klaghen.
 tVerzoecken maackt hem dan recht vroed
 Die zyn wil na macht wel matighen doet
 En vryt zyn hert van plaghen.

De prins de man de vrome held,
 Neemt also toe int wezen
 Met macht wert zyn verstand verzelt
 Als Koning uytghelezen.
 Dan ruymt zyn vyand flux met schanden tveld.
 Hy truert niet meer uyt vrezzen.
 Gheen ydel hoop zyn hert ontstelt
 Goods teghenwoordicheyd zyn ziel versmelt
 Int vuer van liefd gheprezen.

xxxvi. Lied: op des dichters ende zyn vrunds namen.

Op de wyze: ung coeur vivant en langoureux desir.

UVil enigh Mensch des herten rust verpachten
 Hem zelf in al moet hy recht kennen leren
 Die schepper volghen met al zyne krachten

Ryck-dom en armoed al even veel achten
 Zo'on magh hen dan gheen creature deren
 Schout, hy onrust, ter rusten moet hy keren.

Die hem bevoelt met onrusten beladen,
 En blindelick in trueren ghaat versmachten:
 Van quade lust verleyt op vreemde paden,
 Zyn ziel die wenscht na verlossing van quaden.
 Maar t'moet meer *kosten dan wenschen* met klachten
 Wil eenigh mensch des herten rust verpachten.

Ryck van verstand wert hy die t'alder uren
 Verdrucken leert al zyn onwys begheren.
 Die zyn ghedacht door oordeel klaar leert *puren*:
 t'Beghin ten eynd voorzichtig pooght te sturen.
 Zyn onachtzaamheyd zoo uyt ghaat weren
 Hem zelf in al moet hy recht kennen leren.

Vol komen wert dees mensch buyten en binnen.
 Gheen ydel moeyten quellen zijn ghedachten.
 Hy zoekt na rust met op merckende zinnen.
 Oprechte kennis doet hem God beminnen.
 Hy laat zyn wil en leert tot zyn verzachten
 Die schepper volghen met alle zyn krachten.

Keerssen veel klaarder dan der zonnen lichte,
 Heeft hy int hert, die al des Werelds vrachten
 In zyn ghemoed ontfangt met kloeck ghezichte
 Leven en dood is hem een int ghewichte.
 Hy kan zyn moed voort verkiezen wachten
 Rijcdom en Armoed al even veel achten.

Koorn ende Wijn ooc vroukens zonderlingen,
 Doen haar misbruyckers pijnlick thert verteren.

Die hun van zotte lusten laten dwingen.
Maar als de mensch alle tydlyke dingen,
Bestendelick ghebruyckt tot Godes eren
Zo en magh hem dan gheen creature deren.

Hert zin en moed heeft hy o prins vol vrueghden
Die wel bezitten kan en wel ontberen.
Zyn oudheyd bloeyt altyd in verscher jueghden
Hy is verenight met Godlyke dueghden
Tot alder tyd moet vre in hem vermeren
Schouwt hy onrust tot rusten moet hy keren.

xxxvij.

Op de wyze: waar magh zy zyn die Liefste myn.

Kenisse zingt.

BEghint o ziel een Liedekyn,
Van een rechtvaardigh oordeel ghoed.
Komt alle die in twiste zyn,
Zoeckt Salomon den Rechter vroed.
Toont hem u zake met ootmoed
De waarheyd u daar niet en schaamt.
Zo wert u leet door lief verzoet
En ghy met my zaligh ghenaamt.

Een moeder wiert ick ongheblaamt
Van liefde doort ghelove vast.
Myn zotheyd metter jueghd verzaamt
Heeft reden onder wil belast.
Onachtzaamheyd heeft my verrascht:
Doort slapen diep in onverstand.

Men stal myn kind, een vreemde ghist
 Quam my (helaas) daar voor ter hand.

Ronds om my waackte aan elcken kant
 Verkeerde lust een hoere quaad.
 Als dees my beestlick slapen vant,
 Stal zy myn kind der liefden zaad
 Daar voor liet zy een doodlicke haat.
 De dagh quam aan ick ben ontwaackt.
 Daar zagh ick truerigh inder daad
 Dat lust my tleven hadde ontschaackt.

Ellendigh heeft my dit ghemaackt,
 Ick vand' my metter dood ghepaart.
 Dit dode kind heb ick verzaackt:
 Al hadde ick t'leven niet bewaart.
 Ick sprack tot lust quaaay hoer vermaart
 Ghy zyt de moeder vander dood.
 Liefd is myn kind van levens aard
 Dit gheeft my weer in mynen schoot.

Zy weygherde, my dwanck den nood,
 Haar voor den Koning te daghen snel.
 Dien klaaghd' ick daar lusts onrecht groot
 Die tleven nam door valsch opstel.
 En my met quade lusten fel
 Haar dode draght ghaf voor myn kind.
 Zy sprack t'hoort u, ghy weet het wel.
 Dits tmyn, hoe zeer ghy t'leven mint

Terstont sprack Salomon wys ghezint
 Het levend kind deelt rasch aan tween.
 Des was te vreen de luste blind.
 Dit oordeel heeft my thert doorsneen.

Ick bad den Koning met gheween:
 Datmen het kind dogh leven liet,
 En hyt haar liever ghave alleen.
 Want levend' deeltmen liefde niet.

Eer ick tkind bracht in doods verdriet
 Ick derfdet liever talder tyd.
 De dode helpt my gheen vruoghde biet.
 Want liefd jehens ghedeeltheyd stryt.
 Myn dood waar al beter profijt
 Dan liefd om lust zouw zyn ghedeelt
 Het is myn schuld, ick kent ick lyt
 Tis myn verzuym dat lust dit speelt.

Ick sprack o Koning Godlick beeld
 Myn recht zoude ick verlaten eer
 Dan tkind dat in my is gheteelt
 Onschuldigh lyden zoude zeer.
 Spreeckt gheeft haar tkind al levend' weer.
 Want kennis is liefds moeder reen.
 Zo heb ick myn ghemoeds begheer
 En wert verlost van druck en ween.

Nu heb ick u weer Prince kleen,
 O leven Goods het grootst' zyt ghy.
 Ghy zyt myn God en vaar alleen.
 Ghy wilt dat ick u Moeder zy.
 Al slaap ick nu, ghy waackt voor my:
 V wysheyd hoedt voor alle smert.
 V waarheyd maackt myn ziele vry.
 V liefd omhelst u Verkoornhert.

xxxviiij.

Op de wyze: O wreed lede daar van ick zing dit lied.

TEr Wereld rond
Is nu meest ongezond
Met boosheyd heel duerwond
Het volck in alle staten.
De daad bewyst ons grond
Vol quaadheyds talder stond
Al spreeckt van God de mond
Wat zalt ons moghen baten?

Een zoonken waard
Wert s'vaders woord vermaart
Van moeder kuysch en zaart
Gheboren opter straten.
Zyn wy met zond bezwaart
En hy zyn Godlick aard
In ons niet nieuw en baart
Wat zalt ons moghen baten?

Liefd en ootmoed
Wast leven Christi ghoed,
Ons alder zonden boet:
Als wy die willen laten.
Maar als ons hoghemoed
Door nyd verdryven doet,
uyt ons zyn leven zoet
Wat zalt ons moghen baten?

Met pynen groot
Sterf Christus t'levens hood:

Om ons uyt dieper nood
 Int leven te vervaten.
 Blyven wy willigh dood
 Diep inder weelden schoot
 Vervaart voort lydens brood,
 Wat zalt ons moghen baten?

In s'hemels troon,
 Int ewigh wezen schoon,
 Voer doe die Godes zoon.
 Hy lieft ons boven maten.
 Blyft elck hier metter woon
 Zoeckt elck na t'aardsche loon
 Ist vleesch elx hertsen kroon,
 Wat zalt ons moghen baten?

Dees prince fijn,
 Dees zuyver Godlick' wyn,
 Der zielen medecijn,
 Gheneest niet door schoon praten.
 Zy moet ghedroncken zyn
 Zal zy verdryven pyn
 Of al ons schone schyn
 En zal niet moghen baten.

xxxix.

Op de wyze: ghevare ghevare hoe ist nu met u vlas.

MEt zinnen met zinnen
 Merckt mensch op mynen zanck.
 Komt ghy ter waarheyd binnen
 Zo zegt God lof en danck.

De droeve zal troost winnen,
En kracht de zwacke kranck,
De kruepel ghanck,
Die dorst heeft, dranck,
De blinde klaar ghezicht.
In Christi zuldyt vinnen,
Volght ghy hem na int Licht.

Met trouwen, met trouwen
Heeft hy zijn God ghebeen.
Laat u ghenade douwen
Op al myn jonghers kleen.
Want zy hen aan u houwen
En in myn paden treen.
Dus maactse een,
In ons ghemeen
En wy tzamen in haar
Op dat zy ons aanschouwen
In enicheyd te ghaar.

Het leven, het leven
Ben ick vol vrede groot.
Mensch wildy my aankleven
Ick vry u vander dood
Dijn honger wert verdreven
Ick ben des Levens brood.
Al uwen nood,
En wederstoot,
Verjaagh ick metter daad.
Mijn ryck zal ick u gheven,
Als ghy u zelf verlaat:

Den armen, den armen
Ben ick het hoogste ghoed.

Den droevighen t'ontfermen
 Der schulden volle boet:
 Den kouden het verwermen,
 Door mynder liefden ghloed.
 Des doolders voet,
 Stier ick met spoed,
 Weer opte rechte baan.
 Die om haar zonden kermen,
 Doe ick in vrueghden ghaan.

Den zotten, den zotten,
 Ben ick Goods wysheyd klaar.
 Die met hem zelve spotten
 Prijs ick by mynen vaar.
 Die als het koorn verrotten
 Make ick in my vruchtbaar.
 d'Ghevangen schaar
 In zonden zwaar
 Verlos ick talder tyd.
 Die als Potbackers potten
 Myn wercking in haar lyt.

Ter scholen, ter scholen
 Ghaan zy int leven myn.
 Hoe moghen zy dan dolen,
 Als ick haar wegh moet zyn?
 Haar kracht leyt diep verholen,
 In mynen krancken schyn.
 Myn waarheyd fyn,
 Haar Medecyn,
 Verdryft al haar ghequel.
 En treedt onder haar zolen
 Dood duyvel zond' en Hel.

Dees heren, dees heren
 En Princen breng ick thuys.
 Daar zy dan vruughd hanteren
 Bevryt vant pynlick kruys.
 Haar magh dan niet meer deren,
 Der slangen valsch ghespuys.
 Van haar abuys,
 Schand' en confuys,
 Maack ickse ewigh vry
 Dan ben ick mensch met eren
 En zy Godlick in my.

xl.

Op de wyze: Alle myn ghepeys doet my zo we.

Een stryd van vreden in myn ghemoed,
 Doet my met trueren nu zingen// vro.
 Ick ben in weelden vol teghenspoed,
 Een slaaf bevryt van veel dingen// sno.
 Vrywilligh laat ick my dwingen// zo.
 Tghebreck doet my veel ghoeds ghebruyken.
 Door stoutheyd wert ick gheringen// blo.
 uyt ghal leer ick nu honigh zuyken.

Vol vrunden ben ick van vrunden bloot.
 Vol kennis leef ick nu zonder raad.
 Vol rusten woel ick in onrust groot.
 Vol liefde vinde ick my inden haat.
 Vol eren wert ick van elck versmaat.
 Vol trouw vind' icker veel ontrouwe.
 Vol ghoeds begheer ick noch onverzaat
 Vol blydschap truert myn hert in rouwe.

Int niet zo vind' ick nu al dat is.
 In schanden wert meest myn eer vermeert.
 D'onzekerheyd maackt myn ziel ghewis.
 Het ondervinden my dit recht leert.
 Ontzeggen kan ick myn zelfs begheert:
 En blyven int veranderen stadigh.
 Als al de Wereld hem van my keert
 Blyf ick by mynen God ghenadigh.

Princes dit is nu myn vreedzaam strijd:
 Myn loghen vol van warachticheyd.
 Een God maackt my al myn ghooykens quyt.
 Ghetroost blyf ick mits in klachticheyd.
 Aankleefdy t'schepsels onmachticheyd
 Troostloos lyt ghy duer Godes toorn// smert.
 Ick hebt verzocht met aandachtichheyd.
 En blyf verworpen een verkoornhert.

xli.

Op de wyze: Psalm. 59.

ALmoghende ghetrouwe here,
 Die altyd troost in druckigh zere
 Vertroost schier dyn verdruckte bruyd,
 Benauwt vertreden vant onkruid.
 t'Quaad heeft nu d'overhand ghenomen.
 De boze spotten met de vromen.
 Zy schudden thoofd met groot verwyf.
 Troost heer dyn kerck tis nu de tyd.

Lyt niet dat wy boven t'vermoghen,
 Des vyands overdaad ghedoghen:
 Op dat de booz' gheen overhand

Ghekrygh' in ons wil en verstand.
 Maar heer verdryft nyt uwen rycke,
 Den bozen met boosheyd ghelycke.
 Zalft onze zielen inden grond
 Want wy zyn dodelick ghewont.

Ist heer dat ghy noch wilt kastyden,
 Zo gheeft ons kracht dat wyt recht lyden,
 Tot lof van uwen name groot,
 Dat wy die pryzen totter dood:
 Zo lang ons hoop staat op den menschen,
 Zo lang wy zottelicken wenschen,
 Zo lang wy bouwen op ons kracht,
 Zo lang wert ghy door ons veracht.

In onze roem wilt ghy niet helpen,
 Maar al ons kommer troostlick stelpen,
 Zo haast als elck hem zelf verlaat,
 En bloot op u beloften staat.
 Dus bloot ons heer van creaturen,
 Vernielt in ons door doods bezuren
 Ons vleesch, ons wil, ons quade lust
 Voert ons dan recht in uwen rust.

Toont prins u bystand in dees noden,
 Wilt eerst ons huysvyanden doden,
 Daar na verlost ons vant ghespot
 Van die nu zeyt, daar is gheen God.
 Hy dringt en quelt aan allen zyden.
 Laat hem in ons dood niet verblyden
 Maar weyt u Schaapkens veyligh// voort.
 Ter eren van u heyligh// woord.

xlij.

Op de wyze: Psalm. 86.

VAn liefd zingt myn herte veyligh,
 Zondigh, natuurlick, en heylich.
 Zondigh mint de mensch het quaad,
 Dat Goods ghodheyd zere haat.
 Zondigh mintmen ghoede dingen:
 Diemen boven God gheringen:
 Zo aankleeft, al zynze ons vreemd:
 Datmen truert als God die neemt.

Hem zelf mint de mensch natuurlick
 Dit lockt ons tot liefd gheduurlick.
 Haar mildheyd elck mensch gherieft:
 Dan verdwynt ons eyghen liefd.
 Natuurlick oock oyt beminde
 Alle moeder haren kinde.
 Dat zy voedt met zorgh en vlyt
 Niet om haar maart kints profijt.

Heyligh moetmen de Liefd pryzen:
 Die van d'aard om hoogh kan ryzen
 Daar zy lieft God boven// al
 Want God zelf dees loven// zal.
 Dees baart liefd in herte en zinnen,
 Die den naasten doet beminnen,
 Als hem zelf ter liefd van God.
 Dits alder gheboden slot.

xliij.

Op de wyze: Myn ziel loof nu den Heer.

T'Cruys moet ghedraghen zyn,
In droefheyd of in pyn,
Onlydzaam of gheduldigh.
Twe vintmer om misdaad,
T'een ghoed en t'ander quaad
Maar t'derde is ghants onschuldigh:

De slincker moorder boos,
Lyd als een Goddeloos,
Zonder berouw van zonden.
Het quaad bemint zyn hert.
Hy haat des kruyces smert.
En lastert Christi wonden.

De rechter schaker ghoed,
Bekent met ware ootmoed,
Dat hy zyn straf is waardigh.
Die lyd hy met gheduld
En pryst Christi onschuld
Die maackt hem flux rechtvaardigh.

Maar die onschuldigh lyt,
En in zyn kruys verblyt,
Sterft willigh al zyn lusten.
Het kruys Christi lydzaam
Draaght hy in zyn Lichaam.
Gheen kruys magh hem ontrusten.

xliij.

Op de wyze: Psalm. 41.

DE schone lust verbeelt met kloecker hand⁺
 In smenschen onverstand
 Treckt tot haar inde rueckeloze nacht⁺
 Al des begheertens kracht.
 Dees lockt *dan* oock de reden zo onvroed
 Datmer de zonde doet.
 Zo baart die lust de zonde en den dood,
 Zo komt de mensch in nood.

+Serpent

+Eva
Adam
ouertredings
dood.

Dan ismer voor den lieven God beducht⁺
 Datmen uyt vrezen vlucht.
 Onschuld is wegh ware boosheyd verstomt⁺
 Dien valsche schyn vermomt.
 Daar doolt de Mensch in zyne zede// quaad,
 Die hem gheen vrede// laat.
 Tot dat God roept, die hem *van zonden* weckt,⁺
 En totter dueghden treckt.

+Adams vlucht

+vygh bladen

+vygh bladen

Diens truerigh herte, *dan* begheerlick hoort⁺
 Des heren straffend woord:
 En draaght zyn kruys met *een* lydzaam ghemoed,
 Verkryght beloften zoet.
 Beloft *van* dueghd, die door des waarheyds raad,
 Ons ^{a.} lust en ^{b.} dencken ^{c.} haat:
 En ^{d.} waan het hoofd, der *zonden leden*, al,
 In ons vertreden// zal.

+Straf
Belofte
vrouwen
zaat^{a.}Serpent:^{b.}Serpentszaad^{c.}viantscap^{d.}Serpentshooft.

Al ist, o prins, dat in dees Christen stryd
 De ^a waan noch zomtyds byt:
 In ^b onvoordachte lust die thert behaaght
 En lustelick belaaght
 Betrouwt den Heer, zyn Wet int herte schryft
 En in zyn woorden blyft:
 Die waarheyd zal u vryen vande smert
 Als haar Verkoornhert.

^aSerpent hoeren^bWyfs veerssen.**xliv.**

**Op de wyze: Het voer een maaghdeken over ryn, zy hoede haars
 vaders lammerkyn.**

SPint vlytigh ghy spinsters al ghemeyn
 V Bruylofts kleed, slecht, fyn en kleyn
 Na u bruyghoms behaghen,
 V tyd die nu is, was, of wert zeer kleyn,
 Bruyckt recht, het zyn drie daghen.

De draat die ghy op u spille wint
 Is nu van daghe, u werck beghint
 Buyght om Goods Wet u wille:
 Verenight met God die u zeer bemint
 Volght snel zyn draayen stille.

Ist dat u tghehaspeld ghaarn mishaght,
 En twerck van ghister t'herte knaaght,
 Laat dit den morggen leren.
 Maackt opzet in Christo zyn hulp bejaaght
 Om u vant quaad te keren.

T'vlasch aanden rocken dat morggen is
 En hoopt niet op tis onghewis.

Spint nu dueghd int hanteren.
 Weest liefd dan dit webbe, zo kryghdy fris
 Een Bruylofts kleed van eren.

xlvi.

Op de wyze: Psalm. 43.

TE recht is hy volmaackt,
 Die niet en mist enigh woord.
 Rasch doolt een tong, die haast verstoort
 Want toorn tverstand ontschaackt.
 Zoeckt ghy rust op aardryck,
 Zo denckt als men dy iet misdoet.
 Gheeft heer gheduld, door ware ootmoed
 My schiedt gheen onghelyck.

Stelt dynen mond een slot
 Verstomt u zelve met voorraad
 Als iemands klap of quade daad,
 V trecken wil van God,
 Den poort uwes monds neemt acht.
 Opent die niet voor zonne schyn.
 Dan breeckt des toorns scherp fenyn,
 Met vroede antwoord zacht.

Dees Raad voorkomt die zond,
 Die dick de tong uyt toorn bedryft.
 Maar als iemand misdoet of kyft,
 Veel nutter zwyght de mond.
 En denckt met David dan,
 De Heer dees quade mensch verweckt:
 Op dat in my naackt werd' ontdeckt,
 Hoe ick verdraghen kan.

Maar ghoed ist boven al
 Datmen voort quaad doen, of verwyt
 Met herten ghoed ghebenedyt
 uyt liefde zonder ghal.
 Dat dede ons Meester ghoed,
 Hangende aant kruyce bloedelick:
 Volgh ick u Heer langmoedelick
 V liefd myn tong behoet.

xlviij.

Op de wyze: Psalm. 23.

IN Ionckheyd dom doet ons het blind verkiezen,
 Donnoselheyd, en tleven ghoed verliezen.
 Dan dolen wy pynlick op vreemde paden
 Tot dat ons God doort licht zynre ghenaden,
 Dellendicheyd van onzen staat doet weten,
 En toont de zond daar wy den dood aan eten.

Hier blyckt de kracht, van waarheyds eerste kennis.
 Die openbaart des loghens valsche schennis:
 Zo hatelick, dat wy daar ghants af ghrouwen:
 En zyn bedrogh niet meer kunnen betrouwen.
 Dan komt Gods vreze int hert om ons ghenezen:
 En maackt dat wy Gods toorn en straffe vrezē.

Als dan de mensch mistrouwt de valsche loghen
 Ter waarheyd keert, zyn heel verdoolden oghen:
 Zo zent de Heer tgheloof int herte leerlick.
 Dat haar ontfangt, vrywilligh en begheerlick.

Dees doet Goods woord *boven* tvernuft ankleven:
Tot inder dood, uyt hoop vant ewigh leven.

Duer dit gheloof, beghint de mensch te stryden,
Teghen de zond, ghetroost in druck en lyden.
Verzocht verstand, van zotheyds lust ellendigh
Heerschapt met raad, over zyn wil inwendigh.
Die is nu ghoed, en volght in ootmoed stille,
Christi bevel int doen van s'vaders wille.

Wel hem die zo ghelovigh tquaad kan haten:
En na Goods woord, die aardsche lust verlaten
Om zalichlick int ghoede land te wonen,
Zo Abraham deed, want dit zyn rechte zonen
Van Abraham oock vruchtbaar Christen rancken.
Haar hooghste lust is Goods ghenen te dancken.

xlviij.

Op de wyze: Psalm. 12.

DE ere Goods, *van* kruys verdriet en lyden,
Is talre tyd den Wereld een ghespot.
Die heeft gheen hoop om namaals te verblyden:
En spreeckt int hert, daar was noch is gheen God

Daarom acht zyt voor blinde razerye.
Datmen zyn wil, om Godes wille haat.
Der vromen wegh noemt zy een dwazerye.
Om dat hy zelf zyn lust en wil verlaat.

Maar als zyt zien de zonen Goods te wezen
Wiens leven hier, hen was een spotterny.

Dan roepen zy uyt wanhoop van ghenezen,
Helaas te laat blyckt onze zotterny.

xlix.

Op de wyze: Psalm. 38.

Die hier na Goods woord wil leven,
Hem aankleven,
Ydel waan met aardsche lust,
Die poghen door valsche treken,
En zoet smeken,
Hem te houden uyt Goods rust.

Volghdy, zeggen zy, u dromen,
Ghy zult komen,
uyt veel vrueghden in trueren.
Blyft hier, wildyt niet beklaghen,
By u maghen,
Binnen der weelden dueren.

Maar die God ghelooft ootmoedigh,
Haast hem spoedigh,
uyt hem zelf tot God te treen.
Hy komt met hoop en betrouwen,
Door veel rouwen,
In vrueghden met God ghemeen.

L.

Op de wyze: Psalm. 8.

ONs levens tyd,
Strytmen hier vroegh en late.

Daarmen wel strydt
Is vyandyke hate.
Die haat bestaat
In quaadheyds kennis klaar.
t'bekende quaad
Te laten valt niet zwaar.

Wellust bekoort
Door schoone schyn met smeken.
Der slangen woord
Toont noch zyn valsche treken.
Ghemene waan,
Wil zyn als Goden groot.
Door dit bestaan
Komen wy inden dood.

Maar die Goods raad,
Boven haar lust aankleven:
En metter daad
Des Heren woord beleven:
Werden ghebracht
Int Godlick leven zoet:
Door Godes kracht,
Niet door ons vleesch of bloed.

Wie zo verwint
Danckt God, verlost van rouwen.
Wie nood bevint,
Zoeckt hulp met vast betrouwen,
Wie God dan vreest,
Moet hier uyt vrueghd of pijn,
In waarheyds gheest
Bidden of danckbaar zyn.

li.

Op de wyze: Psalm. 5.

GOd scheidt den mensch ter zaligheden,
Maar zotte wil hem sneven// doet.
Dan komtmen weer int leven// ghoed,
Alleen door doden en vertreden,
Van quaden zeden.

Tot dit verstand magh niemand raken,
Dan door des heren heylich// woord.
Dat helpt den kleynen veyligh// voort
Om hen door quaadheyds recht verzaken
Zaligh te maken.

Die hier het quaad zeyt ghoed te wezen,
En hem van God niet raden// laat
Blyft stadigh in zyn quaden// staat.
Maar die ootmoedigh God wil vrezzen,
Wert heel ghenezen.

Dees heeft Goods woord tot zynder spyzen.
Hy sterft zyn wil en luste// quaad.
Daar door hy in Goods ruste ghaat,
Daar hy zyn God met dueghds bewyzen
Waarlick kan pryzen.

lij.

Op de wyze: Psalm. 8.

LAat ons het lof des groten Konings zingen,
Diens grote macht volbrengt zeer grote dingen.

Hy vryt zyn bruyd met daden wonderlick,
En vangt den schalck in zynen eyghen strick.

Hy bracht zyn bruyd uyt duysterheyds qua plagen,
Op enen wegh van drie verlichte daghen.
Die wegh is zelf des levens helder licht,
Der blinden oogh' en waarheyds klaar ghezicht:

Zy nam op haar ghedacht, wil, *ende* wercken,
Int hemels licht, een wacker scherp opmercken.
Dacht, wild' en deed na Goods behaghen// zoet:
En trad den wegh van dees drie daghen// ghoed.

Haar jaaghden na de zonden ongheneeslick.
Herts-tochten quaad *verschrickten* voor zeer vreeslick
Zy stont benauwt omcinghelt metter dood.
God hulp zyn bruyd, van menschen hulpe bloot

T'gheloof sloegh rasch met een ghewilligh lyden
D'herts-tochten quaad: dat meer weeck hoogh ter zyden:
En inde plaats vant overval onstuur,
Wast water weeck den bruyd' een stalen muur.

Maar zo wast niet den na jaghenden zonden
Want het beviel den bloetdorstighen honden.
Zo dat zy al verdroncken kleyn en groot.
En zoncken diep te grond' als wichtigh loot.

Kindren des lichts, die eerst waart duysterlingen,
Wandelt int licht laat u gheen juck aandwingen,
Van Pharao, maar vry van zyn zwaarheyd
V vryer pryst in gheest en in waarheyd.

lij.

Op de wyze: Psalm. 6.

DE vader zand zyn trouwe knecht,
 Het Propheetſch woord om totter echt,
 Zyns lieven zoons een Bruyd te halen,
 Na zynen beeld' uyt d'aardsche palen.

Dees knecht vant haar by een fonteyn,
 De doop, der zonden dood ghemeen.
 Waar recht berouw int hert woont binnen,
 Kan s'heren woord den zondaar vinnen.

Die knaap verblyt in vrueghden// zoet
 Verciert den Bruyd met dueghden// ghoed.
 Ghehoor dat op het woord kan mercken.
 Met krachten dadigh in ghoey wercken.

Zo lockte hy met minlicheyd,
 Den Bruyd, en vraaght haar zinlicheyd.
 Hy dwingt haar niet, wil vriendlick leden:
 Vrywilligh ghaat zy met hem treden.

Dus ghing zy uyt haar vaders huys,
 Zy volghde twoord zy droegh haar kruys,
 En ghing haar zelf willens verzaken
 Om haar lief Bruyghom te ghenaken.

D'ewighe zon Goods waarde zoon
 Daald' af ter aerden uyt zyn troon:
 Om zynen Bruyd daar te ghemoeten:
 En zalichlicken te begroeten.

Hy ghing by s'levens borne klaar,
 Die ziende heert, hy zagh op haar,
 met zyn al ziende klare oghen.
 Zyn lust ist kleyn hoogh te verhoghen.

De Bruyd zagh hem oock spoedelick.
 Zy daalde neer ootmoedelick,
 Van s'kemels bult krom en hooghvaardigh,
 En kend' haar sheren liefd niet waardigh.

Izack, wiens naam lachen beduydt,
 Verblyt minlick zyn droeve bruyd:
 En brengt haar in zyn moeders woning:
 Daar zy verbeyt zyn trouw en kroning.

liij.

Op de wyze: Een aardigh Trommelaarken.

Wie hier wil leven met zinnen bly,
 Talder uren rustigh in godlicker vrueghd:
 Die maackt zyn hert van hopen vry,
 En verlaat de vreez daar by,
 Zo heeft hy altyd ghenueght,
 Hoet God de heer ghevueght.

Want hoop en vreez zyn twe zusters quaad,
 Smenschen hert verstorende tot alder stond
 Waar hoop verblyt door zotheyds raad,
 Na een tytelicke baat,
 Wert oock thert met vreez duerwont,
 En van droefheyd onghezond.

Die stuernis zot dryft uyt u ghemoed
 Die met pyn u tyd stelen zonder profyt.
 Hoop na gheluck u hert voor hoedt,
 En veracht de teghenspoed,
 Zo leeft ghy van druck bevryt
 In vrueghden talder tyd.

Dit Godlick leven altyd Koornhert
 Brengt den willelozen in des Heren rust.
 Daar leeft hy huynen onverwert
 Vry van alle druckigh smert
 Hope en vrees zyn uytgheblust
 En smaackt des Heren lust.

iv.

Op de wyze: *Le bergier et la bergiere,*

ZAligh leeft hy byden menschen:
 Die met herten God betrouwt.
 Diens verkiezen, wil, noch wenschen
 Niet en zoekt dat na berouwt.
 Maar hert en wil ghelaten hout.
 En volght den wil des Heren.
 Dees lyt
 En mydt.
 Hy lyt Goods daad
 En mydt het quaad
 Dus magh hem hier gheen onrust deren.

lvi.

Op de wyze: Ontwaackt van slaap wie dat ghy zyt in dezen nieuwen tyd.

NEemt waar den tyd, Wie dat ghy zyt,
 Met vlyt, Wilt op u wandel mercken:
 Verslyt, V leven niet in onrusten:
 Maar maackt u quyt, Twist ende stryd,
 Belyt, Eendracht in al u wercken
 Bevrijt, V herte van quade lusten
 tBegheren menichvoud,
 Heeft nu jong ende oud,
 Heel in zijn ghewout// ghedreven,
 Verkiezen doet verliezen een gherustigh leven.

Een yder jaaght// dat hem behaaght
 Gheplaaght// zijn zy al met begheren,
 Elck knaaght// zyn hert door hoop en vrezē.
 Hoe onversaaght// men onrust draaght//
 Ick klaaght// en macht nochtans niet keren
 Men vraaght// na gheen ghestadigh wezen.
 Niemand zyn lusten laat,
 Noch die begheerten quaad,
 Die zy zonder maat// aankleven.
 Verkiezen doet verliezen en gherustigh leven.

Loopt dogh niet blind heen voor de wind
 Dees quint en zal niet lange dueren
 Beghint// die moeyten eens te haten.
 Elck een bemint, Man wijf of kind

En vint// dat hyt noch moet bezuren.
 Verzint// dat ghyt hier al moet laten,
 V hert oock niet en stelt,
 Op hoocheyd eer of gheld,
 Want het u maar quelt// int begheven.
 Verkiezen doet verliezen een gherustigh leven.

Temt u ghedacht// door wysheyds kracht
 En wacht// u herte te verhangen
 Aan vracht// daar af ghy doch moet scheyden.
 Tzy hoocheyd macht, of groot gheslacht
 Gheacht// te zyn en wel ontfangen
 Onzacht// zoudt u een eynd bereyden.
 Den tyd u rugge biedt,
 En in de ontyd vliedt,
 Daar en mooghdy niet// in sneven.
 Verkiezen doet verliezen een gherustigh leven.

Ghaat alzo voort// blyft onghestoort,
 En boort u hert ter rusten stille,
 Dees poort// en zal u niet bedrieghen.
 Wat u bekoort// laat onghehoort
 Vermoort// rasch uwen eyghen wille.
 Dit woord// en zal u oock niet lieghen.
 Verenight u int een,
 V naasten zyt ghemeen.
 Zoeckt groot noch klein// daar beneven.
 Verkiezen doet verliezen een gherustigh leven.

Een herte naackt// vernieuwt vermaackt,
 En haackt// niet meer na aardsche vrueghde,
 t'Verzaackt// de tydelicke zorghen.
 Het is ontschaackt// daar ruste daackt,
 En smaackt, de eyndeloze dueghde,

Ten raackt// aan ghister noch aan morghen.
Zo wie dit heeft bezocht,
En vindt in zyn ghedocht
Heeft zich zelf ontknocht// en ontweven,
Verkiezen doet verliezen een gherustigh leven.

Neemt Prince zoet// dees kleyne ghroet
Behoedt// die wel voor u partyen,
Dees voet// wil ick u noch verklaren.
t'Ghenoeghen goed// verhueght den moed,
En doet// den mensch altyd verblyen.
Onspoed magh hem niet meer bezwaren.
Maar wie dat zyn begheert,
Altyd verghroot vermeert,
Al zyn tyd verteert met beven.
Verkiezen doet verliezen een gherustigh leven.

Byvoeghsel.

Koornhert aan zynen H: Spieghel

ICK weet dat uwe bescheydenheyd zo luttel zoekt na t'ydele lof der menschen: als ghy altyd des zelfs baarmoeder ware dueghde, doorlofficke zeden, zeer wel hebt benaersticht: derhalven u het ware lof des te meer vanzelfs moet navolghen: als u stadighe afkeer vande verwaande eerezucht oyt heeft ghevloten. zulck u doen uwenhalven, ende u vrundschap mynenthalven moet my hertelick verhueghen. welcke vrundschappe ende vrueghde zullen gheduren zo langhe ick leve, ende ghy u zelve ghelyck blyft. Anders zoudy u zelf in een ellendigh leven, ende my op der quaadklappers tonge brengen. Ghemerckt alle onbehoorlicheyd haar hanteerders schandelick quelt: ende allemans opspraack elcken beruchticht na zyn ghezele: volghens de spreekwoorden, dat zonde haar eyghen roede draaght opten rugge: ende dat voghelen van eender veren te zamen vlieghen. Ghy dan zult altyd groeyen ende bloeyen in dueghden ende vrueghden, in dien ghy op hare weggen stadelick voordert, u zelve in allen verbetert, ende elck na vermoghen, nut zyt. dit maackt den mensche Goddelick, dats God ghelyck zo veel des de menschelicke nature ontfanckelick is. Hier toe als tot des menschen uysterste eynde hoort al ons doen ende laten te strecken. Het voorbeelt van zulx hebbe ick in deze 24 dochteren myns vorighen Lieds, t'uwer begheerten ghezongen, de welcke in u komende vande woorden totten wercken ghy een levende Spieghel voor anderen ter navolghinghe van u zult verstrecken ende een lustighe weghghenoot opten moeyelicken doorghang dezes Levens voor my.

V vrindt D.V. Koornhert

Lied der liedekens

Op de wyze: Psalm. 8.

- 1 AAnmerckt o mensch waar toe ghy leeft op aarden.
- 2 Besteet u pond aan waar, van hoogster waarden.
- 3 Koopt waarheyd reyn, die toont u naackt en bloot.
- 4 Goods ghoedicheyd met uwe boosheyd groot.

- 5 Liefdeloze hoofd kennisse laat varen.
- 6 Hert kennis zoekt, die haat en liefd moet baren
- 7 Haat die meer tquaad, dan quaadheyds straffing haat.
- 8 Liefd die om dueghd der dueghden loon versmaadt.

- 9 Dees kennisse zuldly te kope vinnen,
- 10 Int lichte Goods, met opmercking van binnen,
- 11 Hoe vyandlick ghy Goods ghoedheyd verjaaght
- 12 En hoe minlick God u boosheyd verdraaght.

- 13 Men koopt waarheyd om niet, dats om den loghen:
- 14 Die mist elck ghaarn, als hy hem vindt bedroghen

15 Waans twyfel ruymt, daart oordeel klaar verschynt.
16 Door waarheyds trouw des loghens list verdwynt.

17 Na deze merckt moet ghy uyt dees wereld reyzen:
18 uyt alle dat men tijdelix magh peyzen:
19 uyt al u lust, begheert en wille quaad.
20 Op deze merckt, de mensch hem zelf verlaat.

21 Zo volghtmen na, des Hemels peerl verkoren:
22 Zo wert Christus te recht in ons gheboren:
23 Zo kryghtmen God met al zyn schat ghelyck:
24 Haast u ter merckt, koopt, woeckert en wert ryck.

Liedekens des lieds I.

AAnmerckt, o Mensch, waar toe ghy leeft op aarden:
Om zalicheyd van God te gheef taanvaarden:
Met danck na wensch, tot s'ghevers lust en prys:
Zo wordy ghoed, oock machtigh ende wys.

De ghoede mensch wil niet dan ghoede dingen
 T'gheliefde ghoed magh hy na wil volbringen.
 Zyn wys ghemoed wort een int ware ghoed.
 Dits zalicheyd: het eynd daar elck na spoed.

Vermoeytheyd mat verlangt na zoete ruste.
 Des drux verdriet, bejaaght de blyde luste
 Dees rust en lust zyn zalicheyds ghenot.
 Dat vint elck wis, die zich verliest in God.

Die niet begheert, heeft rust int herte stille:
 Die niet en wil, heeft lust in Godes wille:
 Die niet en doet, dan God doet inden mensch:
 Leeft zalichlick met rust en lust na wensch.

Alt' waan ghoed valsch werpt hy als dreck te rugge.
 Dan is hy vry zyn ziel wert spoedigh vlugge:
 Om vlieghe snel, hoogh na des heren Stad.
 Daar woont zyn hert, by God zyn hoogste schat.

Zulck mensch is los van moeyt en onrust pynlick,
 Hem quelt gheen leet noch droefheyds druck venynlick.
 Hy rust met lust in wenschelicke vrueghd'
 Die ewigh duurt dees volgt de ware dueghd.

Wie zulx aanmerckt in ondervindens boecken
 Moet eerst zyn heyl door waarheyds kennis zoeken
 Dan zoekt hy God wiens liefd' hem Godlick baart.
 Aanmerckt, o mensch, hiertoe leefdy op aard.

ij.

Op de wyze: Psalm. 8.

BEsteet u pond aan waar van hoogster waarden
 Besteet u lust, begheert en dander paarden,
 Hertstochten snel van ziel, van hert, van moed
 Met al u kracht, op winst vant hoogste ghoed.

Vervormt qua lust ter zonden vuyle schennis,
 In lust ter dueghd, door schone ghoedheyds kennis.
 Als tghierigh oogh tot schyn ghoed wert *verblind*:
 Dan ziet begheert, die tghoed met lust bemint.

Gheen hoop noch vreez' magh thert dan meer verstoren,
 Gheen ydel vrueghd noch rouw wert meer gheboren.
 Daart zuyver oogh tghoed wezen schoon aanziet
 Wert schyn ghoed quaad, als ydel schau te niet.

T'oogh dyns verstands, de Goddelicke reden,
 En t'dencken trouw wilt vlytelick besteden.
 Ziet, weeght, onthout, met *onderscheyds* opmerck
 Op u ghedacht, op woord en oock op werck.

V dencken snel stiert flux op ghoede weggen.
 V woorden traagh, laat reen voort uyt ghaan weggen.
 V wercken al doet na des Heren woord,
 Voor d'oghen Goods diet alles ziet en hoordt.

Wie zo besteet het pond al zynre krachten:
Wie zo altyd op al zyn doen leert achten:
Wie zo volherdt in dueghds hanteren zoet:
Wort dueghdelick, oock Goddelick ende ghoed.

Dees waarde waar wort waardelick verkreghen,
By al die zo zyn pond besteet te deghen.
O waarde mensch dit waardste ghoed verghaart.
Besteet u pond aan waar van hooghster waard.

ij.

Op de wyze: Psalm. 8.

KOopt waarheyd reyn die toont u naackt in trouwen,
Het leven zoet en tbitter doods berouwen
Tot s'levens wegh aanlockt zy prysselick.
Van tpad des doods schricktz' af zeer ysselick.

Want waarheyd trouw doet zekerlick bekinnen
Het ghoed en quaad, om haten of beminnen.
Zy is int hert der dingen even-beeld.
Tot zond' zy haat, tot dueghd zy liefde teelt.

Maar waan ontrouw vol twyfelick vermeten,
Ghepronckt met schyn *van* waarheyds zeker weten
Maackt dat meest elck in loghens doolhof zwerft
Daar boosheyd heerscht, die tzotte volck bederft.

Des loghens waan haar waners hoont met lieghen,
Maar waarheyd weet, haar trouw magh niet bedrieghen.

Wie d'onderscheyd van waan en weten kent,
Is veylichlick bevryt vant dolen blend.

In tgheen hy weet en magh hy gheensins missen
Hy volgt gheen waan, dus doolt hy niet uyt ghissen
Al waarheyds raad doet hy vrymoedelick
Met weten wis, en leeft behoedelick.

Wie kennen wil waans onderscheyd uyt weten,
Die neem den toets, voor stout oordeels vermeten,
En proef daar op, of redenering kloeck
Stemt over een met dadelick verzoek.

De reden tuyght met waarheyds weten krachtigh,
Die tminst niet magh is oock het meest niet machtigh.
Bevintmen dat dat vyf is boven macht.
Zo weetmen wis, dat tien is boven kracht.

Zo weet ghewis die dickmaal heeft bevonden
Zyn kranckheyd zwaar, om laten lichte zonden:
Dat hy niet magh vernielen zonden zwaar.
Dits vaste reen, met ondervinden klaar.

Wie zo met reen weet uyt bevonden waarheyd,
Dien vryt zy ghants, van alder zonder zwaarheyd.
Vant dolen quaad voert zy tot dueghden groot.
Koopt waarheyd reyn, die toonts u naackt en bloot.

iii.

Op de wyze: Psalm 8.

GOods ghoedicheyd met uwe boze wercken
 Wyst waarheyd an, dit mooghdy licht aan mercken:
 Zo dat de ziel tbekende quaad begheeft:
 En thooghste ghoed met hooghster liefd aankleeft

Goods liefde mild vloeyt uyt ghoedheyds fonteyne,
 Met ghaven ryck, tot heyl van elck ghemeyne,
 De mensch beghraaft zyn pond, des hyt verliest,
 Door schuld onwys, die lust voor dueghd *verkiest*.

Die ghoede God, lyt zulck ons quaad langmoedigh.
 De bruyckt uyt liefd zyn zachte roey behoedigh.
 Dan gheven wy niet ons, maar God die schuld.
 Ondanckbaarlick terghat boosheyd Goods gheduld.

De lieve God liefd ons, als wy hem haten.
 Wy laten hem, hy magh ons niet verlaten
 Zyn leven ghoed hy ons te schenck aanbiet.
 Elck haast ter dood, Goods leven wilmen niet.

Wie dit aanmerckt, moet Godes liefd' hoogh roemen,
 Die zalight ons, daar hy recht magh verdoemen.
 Ons die zyn heyl verachten smadelick
 Schelt hyt al quyt, en helpt ghenadelick.

Als wy verstaan uyt waarheyds leer rechtvaardigh,
Dat ons misdaad Goods weldaad is onwaardigh:
Zo werden ons die beyde waarlick kond:
Dan zincken wy opt diepst in ootmoeds grond.

Dan lastren wy ons boosheyd wreed en moedigh:
Dan pryzen wy Goods liefde zoet en ghoedigh:
Dan haten wy ons eyghen vervloecht:
Die eyghen baat, niet s'naastens welvaart zoekt

Daar Godes liefd in thert dan wert beschreven,
Die niet gheniet, maar ons hem zelf wil gheven,
Met al zyn goed, en schat van hoogster waard,
Daar wert weer-liefd lieflick uyt liefd ghebaart.

Daar waarheyd leert dees quaad en ghoede zaken
En, mensch, u val recht inde proef doet smaken,
Toont zy int licht met trouwen naackt en bloot,
Goods ghoedicheyd, met uwe boosheyd ghroot.

V.

Op de wyze: Psalm 8

Liefdeloze hoofd-kennisse laat varen,
Tis ydel waan niet ghoeds en magh zy baren
Wat niet en leeft en baart noch kleyn noch ghroot
En zonder liefd blyft al ons kennis dood.

Des kennis eynd streckt niet alleen tot kennen,
Maar om doort doen, tbekende goed te aanwennen.

Hoofd kennis heeft gheen doens, maar wetens lust.
Vant doen zy vliet, int weten zoekt zy rust.

Dit is verkeert, daarom oock onnut, weten.
Dees weet-lust doet al wetens doen vergheten.
Men doet niet ghoeds uyt roems weet-ghiericheyd.
De dueghd vervriest door weet-zuchts viericheyd

Veel wetens tocht magh tweldoen niet aankleven.
Want zy ontbeert de liefd, wel wetens leven.
Daar door zy blyft een weten dadeloos
In waan verstyft, onwys en radeloos.

Alst weten meert, dat niet en magh vernoeghen,
Zo meert met druck het onghenoeghlick wroeghen
Dits tynlick loon vant weten hoogh begheert:
Dat niet weldoen maar schoonkens praten leert.

Want inde school daar schoonpraat is meestresse
Leert weet-lust hoogh, niet doens, maar wetens lesse,
Wel spreken dect het qualick doen met waan,
Dueghd wert verstaan maar boosheyd wert ghedaan.

Een wetend hoofd, dat liefde moet ontberen
Onbeert gheen zond, maar tmagh gheen dueghd hanteren,
Des weet-zuchts tong maalt dueghd met woorden fyn.
Die acht elck dueghd tis niet dan waan en schyn.

De schyn-dueghd brengt haar dienaren tot weelden
Zy woont int hoofd, bemaalt met dode beelden
Van woorden ghoed, maar thert blyft liefdeloos,
Van dueghden wan vol waan en eezucht loos.

Zulck waan-hoofd derft des ondervindens klaarheyd,
Maar tdueghdlick hert heeft wel bezochte waarheyd.
Hoofd-kennis zot om tquaad het ghoed verliest.
Hert-kennis wys het best in als verkiest.

Zo lang ghy volgt u liefdeloz' hoofd kennis,
Blyft waan wys heer die u misleyt tot schennis.
Dryfts' uyt hoofd door ondervindens raad.
Liefdeloze hoofd-kennis varen laat.

vi.

Op de wyze: Psalm. 8.

HErtkennis zoekt, die haat en liefd moet baren.
Dees kennis leeft, en kan elx hert bewaren
Voor ydel waan, die doodlick zijnde, dood.
Teen is maar kaf, tander ist levens brood.

De dode waan teelt vruchteloze bloemen
Int hoofds vernuft, vol doodlick zot beroemen.
Maar tlevend zaad des waarheyds vruchten gheeft,
Int vruchtbaar hert, daar ware kennis leeft.

Het waan wys hoofd, wanckt licht door waans bedrieghen:
 Maar waarheyds hert, staat vast, ten magh niet lieghen.
 Hooftkennis quelt met onrust rouwelick:
 Hertkennis stelt in rust ghetrouwelick.

Want dees heeft grond, die dryft hoogh inder luchten.
 Dees maackt ghezond, die quetst met anxtigh duchten.
 Hert kennis kent des dueghds en boosheyds aart:
 Tot dueghd zy went, vant quaad maackt zy *vervaart*

Zo baart zy leifd tot dueghd en haat ten quaden:
 Door wyze kuer met waarheyds trouw aanraden
 Dit doet van tquaad afwycken wysselick.
 En theylzaam ghoed bejaghen prysselick.

Het vlien van tquaad doet ghoedheyd schoon ghenaken.
 Dueghds aanwenst eel is ghoed en moet ghoed maken
 tVerzochte hert daar zalicheyd by paart.
 Hert kennis zoekt, die haat en liefde baart.

viij.

Op de wyze: Psalm. 8.

Haat die meer tquaad dan quaadheyds straf moet haten,
 Ist ghoede zaad, dat quaadheyd doet verlaten:
 Doort oordel ghoed *van* dueghds rechtvaardicheyd
 Dat strafflick straft des quaads strafwaardicheyd

Want ghoede haat is quade liefds bederven.
 De dood is ghoed, die tleven quaad doet sterven.
 Dit sterven wel vant zondigh leven blind.
 Is deerste trap, daart leven ghoed beghint.

Als waarheyd klaar de kennis ghoed komt gheven
 Vant schyn-ghoed quaad, zo wyckt het zondigh leven
 Nature ghoed vliet alle dat haar schent,
 Elck haat het quaad dat hy in waarheyd kent.

Goods heylzaam roe, tuchters van quade menschen,
 Zoud elck van zelf, waar zy hem kond, om wenschen.
 Maar straf is oock, alst quaad teghens natuur
 Dus haatmen straf, alst pynlick vaghevuur.

Zo haat de dwaas t'ghenezen ghoed der wonden:
 En lieft het werck der quetselyker zonden.
 Tghoed waant hy quaad, en tquade schynt hem ghoed,
 Doort oordeel blind dat elck met smerten boet.

Dan pooghtmen tquaad met ernsten moet t'ontvlieden.
 Niet datmens haat, maar om des strafs verbieden
 Dit is gheen haat van quaadheyd, maar van straf.
 Doch went de vreez van zond allenxkens af.

Het lieve quaad wil zulck met vrueghd hanteren
 Maar thatigh ghoed doet dan met leet ontberen.
 Dits ghoede straf des quaad-doens trouw ghezel.
 Hadde hy zyn wensch daar waar gheen God noch Hel.

Maar als hem voort de waarheyd komt verklaren,
 Dat God noch wet, maar zonden straffe baren:
 En dat hy die rechtvaardelyken lyt:
 Oock dat hem God door straf *van tquaad* bevryt.

Zo merckt hy naackt des straffens ghoedheyd heylich,
 Die hem voort quaad behoedt in tuchte veyligh:
Dan teelt ghoey straf ghoed haat ter zonden quaad:
 Haat die meer tquaad dan quaadheyds straffe haat.

vij.

Op de wyze: Psalm. 8

Liefd die om dueghd dueghds loon wel kan versmaden,
 Is d'edel vrucht van waarheyds trouw aanraden
 Met kennis klaar, die thooghste ghoed aanwyst,
 En wyslick meer dan al zyn ghaven pryst.

De ghever ghoed is beter dan zyn ghaven.
 Meer magh de born dan duyzent dropkens laven.
 Toneyndlick ghoed vult meer dan tendelick.
 Wie tminst meest liefst verkiest heel blendelick.

Zo leven al de onherboren menschen,
 Die straf ontzien, of tloon der dueghden wenschen.
 Zy zelf, niet God, zyn zelfs haar hooghste lief:
 Om kleyne straf, of om groot loons gherief.

Tot eyghen nut streckt al haar doen en laten
Elck vliet zyn schaad' en zoekt dat hem magh baten
Deen myt verdriet, en dander zoekt na vrueghd,
Van tquaads ghequel, en vande blyde dueghd.

Men laat de zond' uyt vreez van dhelsch' onruste
Der dueghden daad, zoekt na des hemels luste.
Dees rust en lust, zyn ghoed, maar tbeste niet,
Dats reyne liefd die recht op Gode ziet.

De liefde volght, tgeen kennis heeft verkoren,
Welckx aard zy kryght, en wort daar uyt gheboren
Wie God dan kent voort alderbeste ghoed,
Die liefd God meest, tot hem streckt al tghemoed.

De werckman ghoed, is beter dan zyn wercken:
Het schepsel vroet, maght aan zyn schepper merken
Ons eyghen liefd door beter wert vernielt:
Door liefd tot God, diens leven thert doorzielt

Dees liefd vereent zulck mensch met God ghemeyne:
Die is dan ghoed, en zelf een ghoefonteyne:
Die niet behoeft, doch stadigh rycker wort:
Als zy haar zelf voor elck met vrueghd uyt stort.

Zulck minnaar Goods zoekt dan niet meer het zyne.
Hy is God-ryck, en kent gheen ick of myne.
Dees volle back vant levend Water puur,
Vliet rycklick uyt, help-elck is zyn natuur.

Dan is de vreez voor straf door liefd verdreven:
Dan is de hoop van loon niet meer int leven:

Dan leeft de liefd die nemmermeer verghaat:
Liefd die om dueghd der dueghden loon versmaat.

ix.

Op de wyze: Psalm. 8.

DEes kennisse zuldy te kope vinnen,
Tot oordeel valsch, in u verkeerde zinnen,
Die tquaad voor ghoed, en tghoed voor quaad aanzien:
Daar doort volck wenscht tquaad datmen hoort te vlien.

Dit oordeel valsch *verstijft* des waans aanklemmen
Int duyster hol van onbedacht toestemmen:
Daar blindheyd stout vermetelick aanraat:
tGheen waan *verdwaast*, heel rueckeloos aanvaat.

Waan-wysheyd blend, meynt door haar stout vermeten,
Tquaad onbekent, ontwysselick te weten
Hoe wel dat zy haar blindheyd niet verstaat,
Oock niet dat zy veroorzaackt alle tquaad.

Wat mensche magh begheerlick zyn om kopen
Tgheen dat hy heeft en daar ter merckt om lopen?
Wie zoekt verstand, dat hy te hebben meent?
Die waant te zien blyft blind in waan versteent.

Maar die tghevoel van ydel onghenoeghen,
Van pynlick smert, *ende* van tverdrietigh wroeghen,
Met reen betrou, meer dan zyn valsche waan,
Moet int *verzoeck* waans schalck bedrogh verstaan.

Zulck recht verstaan in voelens ondervinden
 dringt dan met nood arm half-ziende blinden
 Haar twyfels waan te ruylen om tghezicht,
 En duysterheyd, om s'hemels klare licht.

Dees wyze nu, heel zot in zynen oghen,
 Wys int verstaan, dat waan hem heeft bedroghen,
 En magh voorts meer zyn waan betrouwen niet
 Die hy uyt angst recht als de dood ontvliedt.

Dan pooght hy van zyn oordel valsch te scheidē
 Vant duyster hol, van waans bedrieghlickheyden.
 Twelck doend hy van de doncker loghen ghaat,
 Na tklare licht: des waarheyds dagheraad.

De bidder krijght t'begheerde ghoed verkoren:
 De zoecker vint tghezochte ghoed verloren,
 Die thooghste ghoed dan zoeckt daart waarlick is.
 Zoeckt niet vergheefs, want kennis vint ghewis.

Die kennis baart ghoed' haat vant tquaad verkiezen.
 Dees haast ter merckt om blinde waans verliezen
 Na waarheyds merckt, daar elck alzo ghezint,
 Dees kennis ghoed altyd te kope vint.

x.

Op de wyze: Psalm. 8.

INt lichte goods met opmercking van binnen
 Voort open oogh van ons bedroghen zinnen,
 De waarheyd naackt, rechtvormigh openbaart
 Het ghoed en t'quaad met elx verscheyden aard.

Int Godlick licht, niet in ons duyster wanen
 Stiert Reens ghezicht om ghoed bevonden banen.
 Verzochtheyd wyckt vant stout verkiezen blend,
 En stemt niet toe dat zy niet wel en kent

Maar licht noch ghlants, noch duyzent klare brillen,
 Doen ons niet zien, als wy niet op doen willen,
 T'oogh ons ghemoeds, om Goods en s'menschen werck,
 Te zien met ernst, met aandacht, met opmerck.

T'helpt noch al niet, om God en ons te kennen,
 Als wy niet in, maar uytwaarts t'oghe wennen.
 Want schone vermomt een anders quaad:
 Als eyghen zond inwendigh open staat.

Dees kent elck licht niemand en maghs ontvlieden.
 Bruyckt hier tghezicht, u eyghen tuyn leert wieden.
 T'gheweten quaad brengt tot ootmoedicheyd:
 En dees tot prys van Godes ghoedicheyd.

Wie zo aanmerckt zyn hatelicke zeden,
 Die schelt zich zelf en moet Goods lof verbreden.
 Dit maackt oprecht, diet zien met waren zin,
 Int lichte Goods en scherp opmerck daar in.

xi.

Op de wyze: Psalm. 8.

HOe vyandlick wy Goods ghoedheyd *verjaghen*
 Wert elck ghewaar in zyn *verschulde plaghen*.

God biedt zich aan uyt liefden ghoedelick,
Wy vluchten hem uyt haat onvroedelick.

De zonde quaad liefst ons hert onverstandigh:
Zyn straffe ghoed, haat ons quaad hert vyandigh
Die heylzaam roe daar met Goods liefd ons zoekt
Wert als de dood ghevloden en vervloecht.

Want elck pleeght ghaarn tverderflick quaad met lusten:
Daar in men waant vry ongestraft te rusten,
Dat lyt God niet, maar bruyckt de medecyn,
Vant wroeghen streng, van onghenoeght *van* pyn.

Wie is zo dwaas die bitter dranck zouw vrezen,
Om vande pest zyn lichaam te ghenezen?
Wie is zo wys die tpylick kruys niet vreest,
Dat dedel ziel van boosheyds pest gheneest?

Men vreest de straf daar tquaad door wert verdreven.
Men hoopt na tquaad, de dood vant ghoede leven.
God hout niet op te straffen elx misdaad.
Hier door komt God in der misdoenders haat

Want zo elck liefst die hem zyn leet doet derven:
Zo haat oock elck die tleet hem doet verwerven.
Aanmerckt nu Mensch, als God u vriendlick plaaght,
Hoe vyandlick ghy Goods ghoedheyd verjaaght.

xij.

Op de wyze: Psalm 8.

Hoe minlick heeft God u boosheyd *verdragen*?
Hoe minlick quyt God u verschulde *slaghen*?
Hoe minlick mint God u zyn vyand quaad?
Die hertelick zyn liefde wederstaat.

Goods liefde ghoed komt u ter dueghden *noden*.
Goods leven zoet zoeck uwen dood te doden.
Goods zachte moet ghedooght u herde hert:
Dat boosheyd voet met qua ghewoont verwert.

V boosheyd ghroot verghaf zyn liefde ghoedigh
In Christi dood, hy droegh u zonden bloedigh.
Dus laat nu tquaad zyn dueghd volght spoedelick,
Die God u toont in Christ langmoedelick.

Aanmerckt ghy wel, o mensch u grote zonden:
Zy zullen snel Goods liefde bloot verkonden.
Dan toont waarheyd hoe ghy tghoed van u jaaght,
En hoe minlick God u boosheyd verdraaght.

xijj.

Op de wyze: Psalm. 8.

MEn koopt waarheyd om niet, dats om de loghen:
Haar klaarheyd licht, verlicht elx open oghen:

Die op zyn doen, zyn woord en zyn ghedacht:
uyt dolens angst, omzitelick hout wacht.

Gheen woord of daad, ten komt eerst in ghedachten:
Gheen ghoed of quaad, men moet het daar uyt wachten
Ist dencken ghoed, het woord en werck zyn ghoed:
Ist quaad, tis quaad al watmen zeyt of doet.

Denck-molen snel, met vliegend' onrusts vlercken
Draayt stadelick, oock als wyt niet en mercken.
Werpt kaf daar in, zy maalt stof in u keel:
Of koren hert, zy maalt welvoedent meel.

Neemt hier op acht, o mensch, tghelt dood of leven.
Merckt op tghedacht, ziet wat u dat zal gheven.
T'belooft altyd ghoey rust, of zoete lust:
Let op d'indracht, ofz' u begheren bluscht.

Dit zal den gheest, die ghy betrouwt naackt tonen:
Dats loghen valsch, of waarheyd trouw int lonen
Komt lust of rust, zoot u was toeghezeyt
In u ghedacht, zo kedy die waarheyd.

Maar kryghdy smert, voor die beloofde lusten:
Of voelt u hert voor rust, ghequels onrusten:
Zo kent ghy wis de loghen int verdriet.
Want dat hy looft, en gheeft hy waarlick niet.

Die zo t'opmerck van zyn ghedacht wil wennen,
Zal haast int werck, ontwyslick zien en kennen.

De waarheyd trouw en loghen valsch ghezint.
Zo dees altyd waarheyd of loghen vint.

Kryght hy t'begheerd' als was beloofd van waarheyd,
Zo kent hy haar ghewis in wetens klaarheyd.
Maar vint hy pyn voor lusts beloft onwis,
Zo weet hy vast dat zulkx een loghen is.

Des loghens niet laat elck dan ghaarne lopen:
Om twezen ghoed, des waarheyds trouw te kopen.
Als men haar kent door proef warachtelick:
Wert loghens dreck vertreden krachtelick.

Wie dit verstaat uyt wetens onderzoecken,
En metter daad zo leert in waarheyds boecken:
Die schout bedrogh, hy volght bezochtheyds raad
En koopt waarheyd om niet, dats loghen quaad.

xiiij.

Op de wyze: Psalm. 8.

Die mist elck ghaern' als hy hem vint bedroghen.
Om tschalck bedrogh haat elck d'ontrouwe loghen
Wat elck een haat veracht hy met verwynt.
tVerachte quaad maackt elck zich willens quyt.

De loghen is een valsche waan waarschylick.
Wie hem betrouwt, die wert bedroghen pynlick.
Diens hunger zich op schilderd brood verlaat,
Eet in een droom, zyn buyck blyft onverzaat.

Wat niet en is, magh niemands hert vernoeghen.
Wie wezen zoekt, niet maght hem niet toe voeghen.
Een ydel niet is loghen, ryck vermaalt.
Dit nietigh niet qua schuld met schyn betaalt.

Dits loghens vrucht, wat Mensch magh die begheren?
Tgheen elck voor ducht pooght hy van zich te weren.
Tis loghen loos die schadelyken lieght:
Die mist elck ghaarn om dat hy elck bedrieght.

xv.

Op de wyze: Psalm 8.

WAans twyfel ruymt daar t'oordeel klaar komt schynen.
Dat vonnist recht, *dan* moet de waan verdwynen.
De scheem-ring bruyn wyckt voor *den* klaren dagh.
By helder zon de maan niet lichten magh.

Alst vonden is daar t'oordeel recht na zochte,
Na kennis wis van waan, die twyfel brochte:
Wort zy met waan ghebannen uyt het land,
uyt smenschen zin en uyt al zyn verstand.

Dit oordeel vroet kan recht, en, vaardigh scheyden,
Het quaad uyt ghoed, oock t' middel tusschen beyden,
uyt weten vast, niet uyt onwis vermoen,
Daar weten wyst, heeft twyfel niet te doen.

De staat-zucht hoogh na hoghe staat doet ryzen.
Het schurft kaproen, wil elck zyn schurft aanwyzen

Men oordeelt scherp, niet zyn maar anders daad,
Dit doet elck meest, die minst hem zelf verstaat.

Maar wildy, mensch, een oprecht oordeel vinnen:
Sluyt buyten t'oogh en hout vierschaar van binnen
Daar vonnist recht met klare waarheyds blyck,
u waan en werck, oordeelt niet twyfelyck.

Al wat ghy werckt, moet u gheweten weten:
Dat waarheyd tuyght, al waart u eerst vergheten.
Maar twyfels waan vermetelicken bouwt,
Op menen stout, zulck oordeel na berouwt.

Waar twyfel blyft magh niemand zeker wezen.
Waar weten komt, daar wyckt het twyflick vrezē.
Dit weten spruyt uyt ondervindlicheyd,
Met redens waagh, die toont all' onderscheyd.

Recht onderscheyd ist oghe van ghoed oordeel:
Dat twyfel mydt, en volght vast wetens voordeel.
Dan zingt hy vro die zulx warachtigh vynt:
Waans twyfel ruymt daar toordeel klaar verschynt.

xvi.

Op de wyze: Psalm 8.

DOor waarheyds trouw moet loghens list verdwynen,
tBekende quaad magh dan niet meer ghoed schynen
En zonder schijn van ghoed wil niemand quaad,
Dat zonder wil verdwynt en zelf verghaat.

De arghe list kan dan niet meer bedrieghen.
 Want loghens mist, haar voetzel, moet vervlieghe*n*:
 door t'zeker licht van waarheyds klaar aanschyn.
 Want niemand wil int quaad bedroghen zyn.

Tghoed schynend' quaad magh zotheyd licht behaghen.
 Maar vroedheyds oogh schout wyslick valsche laghen.
 Diet waarlick kent en maght betrouwen niet.
 Hy stemt niet toe dan dat hy zelve ziet.

Verzocht verstand kent loghens list met smerten.
 Diens valsch bedrogh hy vliet met droever herten.
 Maar die ghelooft de loghen hem bekent,
 Is trompen waart en ziende willigh blend.

Want waarheyd trouw stelt alle ding voor oghen,
 Zoot zelve is, daar door de valsche loghen,
 Zo haatigh blyckt int opmercks oghe bloot,
 Dat elck hem vreest, als oorzaack vande dood.

Hier toe behoeft een stadelick opmercken.
 Dat vint waarheyd, in al ons wil en wercken.
 Dan weetmen vast, dat (oft schoon anders schynt)
 Door waarheyds trouw des loghens list *verdwynt*

xvij.

Op de wyze: Psalm. 8.

NA deze merckt moetmen uyter wereld reyzen.
 Men moet te rug opt spoedelickst' af deyzen:

Van al datmen ter wereld hoogh verkiest.
Hy wint daar meest, die meest van tzyn verliest.

Op deze merckt staan al de winckels open,
Vol waren ghoed, die elck om niet magh kopen
Wie eyghen niet wil gheven om Goods wat:
Die koopt om niet die alder waardste schat.

Ghy koopluyl loos wilt u op reys begheven.
Treckt uyt de wereld, uyt hooghmoeds oudeleven:
uyt waan begheert vant ghierigh oogh *verdwaast*:
uyt buyx wellust, die tvolck als zwynen aast:

Ziet niet eens om, slaat hand rasch aander ploeghen.
Reyst spoedigh uyt al swerelds onghenoeghen,
Na s'hemels merckt, daar elck kryght dat hy eyscht.
Na deze merckt men uyter wereld reyst.

xviiij.

Op de wyze: Psalm. 8.

UYt alle tgheen datmen tydlick magh peyzen,
Moet elck hier treen, met waarheyd zonder veyzen,
Diens hert vermoeyt na zoete ruste spoedt
Want in dees wereld vint niemand ruste ghoed.

Des werelds wer verwert int net vast-dradigh
Van zotte kuer elx herte onberadigh:

Dat zich verstrickt aan schyn-ghoed buyten macht
 tWelck snel *verdwynt*, dan quelt onrust met klacht.

Op tydlick haaf rust dwaasheyd met betrouwen
 Die wyckt van ons en laat een droef berouwen.
 Als God diet ghaf, zyn eyghendom neemt weer.
 Want hy, niet wy, van al is rechte heer.

Wie dit aanmerckt *kan* zonder truerigh duchten,
 Al tvinchtigh goed, eert vlucht van zelfs ontvluchten.
 Die zo wel sterft zyn onrust eer hy sterft
 Altyd Goods rust int rustigh hert verwerft.

Tot deze rust zal waarheyd hem recht leyden:
 Diens herten lust, uyt alle tzyn wil scheidt:
 En spoedelick na s'heren wille reyst,
 uyt alle tgheen datmen hier tydlick peyst.

xix.

Op de wyze: Psalm 8.

UYt al u lust, begheert, en wil ten quaden,
 Reyst spoedelick ter merckt van Goods ghenaden:
 Daarmen ghoe lust, begheert die tquad' *ontvliedt*,
 En Godes wil, elck mensch te gheef aanbiet.

Zyn quade lust moet hy met ernst ontlopen:
 Die haar onrust eerst truerigh most bekopen:
 Als hy haar volght in zot verkiezen blind.
 Lust wort onlust in die zulx waar bevindt

H4r

Van onlust zwaar kan thert zich licht afkeren.
Tbevinden klaar vliedt dan het zot begheren:
Dat quade lust eerst volghde onbedacht.
Onlusts verdriet vernielt begheertens kracht.

Na zwaar verdriet, magh niemands herte lusten
Waar lust vervliet, moet al tbegheren rusten:
Daar dit gheschiet, en wort dan oock gheen wil,
Vant quade niet: daar is ghoe ruste stil.

Want wil wort niet dan uyt begheert gheboren:
Begheerte komt uyt quade lust, verkoren:
Dees is het kind van schyn behaghelick,
Des loghens vrucht, voor elck beklaghelick.

Om dat de lust haar dienaars loont met rouwen,
Met leed, met last, die waarheyd toont in trouwen
Die baart dan haat tot lust en qua begheert,
Tot eyghen wil, die ghoe rust uyt ons weert.

Als dan de mensch al zulx met ernst moet haten,
Streckt al zyn wensch om dat ghequel te laten.
Dan jaaght zyn wil, begheert en hooghste lust
Na waarheyds merckt, om kopen ware rust.

Die niemand kryght, dan die vrywilligh scheyden,
uyt loghen valsch en schyns bedrieghlickheyden.
Wie dees recht kent, die scheyt flux metter daad
uyt al zyn lust, begheert en wille quaad.

xx.

Op de wyze: Psalm. 8.

OP deze merckt de mensch hem zelf moet laten
 Dat magh niet zyn hy en moet hem zelf eerst haten.
 Die zelf is niet het maaxel Godes ghoed:
 Maar d'oude mensch *van smenschen* zond ghebroet.

De nieuwe Mensch van God ghemaackt na wenschen
 Verderft en sterft door t'onverstand der menschen.
 Dat volght uyt lust niet Goods maar eyghen raad:
 Dit is de zelf, dits d'oude mensche quaad.

Dit oude quaad, dees zelf, dit zot verkiezen,
 Moet elck uyt haat op waarheyds merckt verliezen,
 Die nieuw en ghoed wil worden in dees tyd.
 Zulck mensch vernieuwt, diens oude Mensch verslyt.

Zyn nieuwe lust verlaat zyn oude zeden.
 Zyn nieuwe wil doet d'oude ghants vertreden.
 Zyn nieuw verstand al doude waan verstoot
 Zyn nieuw ghewoont brengt doude inder dood.

Zo wycktmen af vant oude listigh lieghen,
 Van valsch-heyds merckt, oock van haar schalck bedrieghen.

Daar elck hem zelf dats eyghen nut verkiest
Voor Godes wat, diens wezen hy verliest.

Dan komt de mensch op waarheyds merckt gheprezen,
Daar hy zyn niet verruyt om tGodlick wezen.
Zo wert hy ghoed doort ontworden vant quaad.
Op deze merckt de mensch hem zelf verlaat.

xxi.

Op de wyze: Psalm 8.

ZO volghtmen na des Hemels peerl verkoren:
En zonder scha wert d'oude Mensch verloren:
Diemen verlaat met al dat hem behaaght:
Als waar' ootmoed t'*verschulde kruys* na draaght

Int wel na *treen* met lydzzaamheyd gheduldigh
Vant Lams gheween, en voetstappen onschuldigh
Wert d'oude mensch verloren ghrondelick,
Met zyn ghewoont' en wandel zondelick.

Zy doen ghewin, die qua ghewoont verliezen:
Om in die plaats een ghoede te verkiezen:
En uyt het quaad te komen spoedelick,
In Christs weldaad, diet ons leert vroedelick.

Dat wy, als hy verlaten onzen wille:
Op dat God werck' in smenschen ruste stille.
Wie dit les kan, die waant noch wil niet meer,
Maar volght den voet van Christo onze Heer.

Wie zo verlaat zyn waan-wys zot begheren,
Met eyghen wil, die ons van God af keren,
Die vindt daar voor in Christi nedre ootmoed,
Na Godes wil het alder hooghste ghoed.

Dees waar' ootmoed met wil na goods behaghen:
Doen tkruys onzoet heel zoetelicken draghen:
tWelck ons vervormt na tbeeld van Godes zoon.
Zo volghtmen na des hemels peerle schoon.

Op de wyze: Psalm. 8.

xxij.

ZO wert Christus te recht in ons gheboren,
Als wy met ernst dat woord des levens horen:
En neement aan int hert ghelovigh vast:
Dan wert die waard in ons een waarde ghaast.

O waarde waard hooghwaardigh woord *verheven*
Wy waren dood, u toekomst bracht ons tleven:
Wy waren quaad u ghoedheyd maackt ons ghoed:
Wy waren koud u liefd brant ons ghemoed.

Wy waren dood, om onse eyghen zonden:
God zendt zyn woord, ons tleven te verkonden.
Twoord hoorden haast veel doden met aandacht:
Die s'levens stem int leven heeft ghebracht.

Goods levend' woord dood eerst den ouden mensche,
Diet gherigh hoort, *dan* leeft de nieuw na wensche,

In nieuwe dueghd, die doud' aanwenst verstoort.
Des quaadheyds dood is ghoedheyds waar gheboort.

Des waarheyds macht kan loghen heel verdryven
uyt zyn ghedacht diez' hoort en by wil blyven.
Dees kent waarheyd die krachtelick altyd,
Zulck jonger Goods warachtelick bevrydt.

In deze stryd en dood der quade lusten
Ruymt eyghen wil, des wy van zonden rusten.
Dan schept de heer door t'woord in ons verstand
Een ghoede wil die God int herte plant

Die ghoede boom brengt niet dan ghoede vruchten
Al tquaad verdwynt, daar moet de zonde vluchten.
Zulck mensch is ghoed en Godlick van natuur.
Zyn waan is wegh, waarheyd zit zelf aant stuur.

Die stuurt dan thert zo lustelick ten ghoeden
Als loghen eerst met lust na tquaad de spoeden.
D'herboren mensch is zulx vernieuwt van aard.
Zo wert Christus te recht in ons ghebaart.

xxij.

Op de wyze: Psalm. 8.

ZO kryght men God met al zyn schatten Godlick
Voort waan-ghoed quaad, daar elx verkiezen zotlick
Zyn God afmaackt, recht ofmen zonder God
God hebben mocht dits waan en zotheyd zot.

Want zonder ziel magh niemand levend wezen:
 En zonder dueghd wert niemands dueghd gheprezen:
 Oock zonder God is niemand ghoed ghenaamt.
 Ziel, dueghd en tghoed, zyn al in God verzaamt.

Het leven Goods is alder ghoeden leven.
 Goods edel dueghd maackt elck in dueghd *verheven*.
 Goods ghoedheyd ghoed maackt al de menschen ghoed:
 Die zich tot God verheven in ootmoed.

Die God verkryght kryght al dees ghoedicheyden
 Wants in God zyn en blyven onverscheyden
 Als licht en wermt int vier zulx zyn ghemeen:
 Dat wie tvier heeft, heeft licht en wermt met een.

Maar die tvier derft moet die oock beyde derven.
 Wie God oock derft die magh niet ghoeds verwerven:
 Al had hy oock al taardsche ghoed na wensch.
 Want zonder God niet ghoeds is inden mensch.

Zo ydelt nu, o mensch van dydel ghoeden
 Veel ghemoed, na tware ghoed wilt spoeden.
 Dats na God zelf om worden ghoed en ryck
 Zo kryghtmen God met al zyn schat ghelyck.

xxiiij.

Op de wyze: Psalm. 8.

HAast uter merckt koopt, woekert wilt verrycken.
 Laat u den dagh van huynen niet ontwycken.

V laatste komt ghelyck een dief by nacht,
Snel onbewaant als ghyze minst verwacht.

Der ghnaden merckt staat elck noch huyden open.
Spoet daar werts snel met een ghelovigh hopen:
Om kryghen daar voor schuymklaat louter ghoud
Dats al om niet, dit kryght die God betrouwt.

Zulck koopman koopt daar dalderwaardste waren,
De waarheyd reyn met alder dueghden scharen.
Daar voor hy gheeft de loghen valsche van ghrond
Die doodlick wont, dees wissel maackt ghezond.

Die wissel dryft, en woekert met u ponden.
Gheeft thien voor een, gheeft al u snode zonden
Voort een alleen, een dierbaar peerle klaar.
Al tvalsche ghoed ruylt om dees kostelwaar.

Wie deze heeft die heeft de schatten heyligh
Vant hemelsch ghoed, voor dief en matten veyligh
Welx Tresorier is Christus, de fonteyn
Vant leven zoet en vande dueghden reyn.

Ghy Princen arm van gheest en recht kleynaardigh,
V ydel niet gheeft om Goods al hooghwaardigh
Zo vint ghy Christ met al zyn schat ghelyck.
Haast u ter merckt, koopt, woekert en wort ryck.

xxv. Vande thien maaghden vijfliedkens**Op de wyze: Psalm. 129.****i.**

INt schepsel kranck zoekt dwaze luste vrueghd,
 En lockt der menschen domme zinnen.
 Maar vroede lust verblyt in d'edel dueghd
 Den schepper doet zy boven tschepsel minnen.

D'opiny valsch, des werelds koningin
 Het valsche ghoed, den onwyzen ghaat wyzen.
 De aardsche weeld' acht zy voor groot ghewin.
 Om tlijf wellusts doet zy elck zaligh pryzen.

Het volck onwys, volgt dees ghemene waan.
 Na tvluchtigh ghoed swerft al haar blindheyds wenschen,
 Maar dit mishaaght den vroeden, die verstaan,
 Dat God is zelf de zalicheyd der menschen.

T'verstand pryst d'edel ziel voort snode vleys,
 Stelt dood en leven elck tot kuer voor oghen.
 Dit leven kort hout zy een pelgrims reys,
 En stiert tot dueghd, om Goods bestier te doghen.

Dees vrye kuer gheeft God den menschen al.
 En raat uyt liefd des waren ghoeds verkiezen.
 Onachtzaamheyd brengt jammerlick ten val,
 Door waan ghoed snood, wy tware ghoed *verliezen*.

Als Goods ghena dan elck ter bruyloft noodt
 Stelt onverstand in twyfel s'hemels lusten.
 De aardsche vrueghd droomt zy ghewis en groot
 Int tydlick waant zy ewigh hier te rusten.

maar wysheyd vroet neemt goods ghenade waar
 Int s'hemels feest bereyt thert in vrueghden,
 Met liefd' die brant int licht van oly klaar.
 Haar bruylofts kleed, werckt zy van mildheyds dueghden.

xxvi.**Op de wyze: Psalm. 137.****ij.**

SChyn-dueghd beveynst, met onverstand vermetel,
 Door waans bedryf, princes in d'aartsche zetel.
 Noemen t'ghewelt oprechte heerschappy.
 Die zy bekleen met schyn van machte vry,
 Maar liefds weldaad ghaan zy schandelick *verbreden*
 Voor dienstbaarheyd, die zy met zwackheyd kleden

Zo noemen zy oock waar ootmoed gheduldigh
 Versmaatheyd sno, en kleden haar onschuldigh
 Met schand veracht, vol spottelicke blaamt.
 Maar hoverdy wert glorye ghenaaamt,
 Diemen hoogh pryst en heerlick *pronckt* na wenschen
 Int schoon ghewaad vant zoete lof der menschen.

Het eel gheslacht dat uyt God is gheboren
 Wert heel veracht, voor boeren ghrof en doren.
 Haar kleed is vuyl, lelick en ghants onwaard
 Daar teghen wert gheprezen en vermaart
 De vreemde dueghd door ydel waan roem-zuchtigh
 Dwaaslick *verciert*, met schild en naem doorluchtigh

De reyne dueghd, vrolick door t'ghoeds *verwerven*
 Schynt droefheyd quaad, als een ghestadigh sterven

Int oordeel valsch, dat haar met trueren kleedt
 En tsja berouw van svleeschs welluste wreet
 Die snel vervlieght, en loont met ewigh trueren
 Magh blydschaps naam en tvrueghden kleed ghebueren.

Christ's armoed' ryck int gheven mild' en helpen
 Acht elck ghebreck, en kommer niet om stelpen.
 Haar kleren dor die schynen hatelick.
 Maar darne zond bekleetmen statelick
 Met valsche schyn van ryckdoms vol ghenoeghen
 Zo zeytmen ryck tghebrex behoefigh wroeghen.

Waans liste wyst op tgheld' met dueghds verliezen,
 Waarheyd ghetrouw, raad elck tot dueghds verkiezen.
 Onachtzaamheyd roept cras tis tyds ghenoegh.
 Maar hodie wil spoeden laat en vroegh.
 Tgheloof voorzeyt vervolgh en pynlick lyden
 Deen ist ghetroost, vander wilt vluchtigh myden.

xxvii.

Op de wyze: Psalm. 7.

iiij.

DOpiny zeyt by haar te wezen,
 De ware kennis Goods gheprezen.
 De waarheyd zy voor valsch befaamt,
 Om dat zy haar valscheyd beschaamt.
 Zo moet waarheyd vyandschap baren:
 By al de schyn-dueghdlyke scharen.

Die haar vervolghen totter dood,
Om dat zy toont hun schurftheyd bloot.

Schyn-dueghd veynst haar in duyster hoecken,
Goods eer, tvolx heyl, tlands nut te zoeken
Maar zy spuert met een listigh oogh,
Na weeld, na eer, na staten hoogh.
Hier in is haar de waarheyd teghen
En toont haar schalck' en boze weggen.
Dit wort door rust-stoor herd' beklaaght
Van tvolck dien valsche vre behaaght.

Waarheyds beklagh blyft ghants verloren.
Zy wort veroordelt zonder horen.
Daar door de loghen breet beklyft
En onbeschaamt in macht verstyft.
Der princen zwaard heeft gheen vermoghen
Om doden wel der kettters loghen.
Dit kan alleen warachticheyd
Doort Godlick woords almachticheyd.

Waan wil de kettery vernielen
Met fel gheweld, maar d'arme zielen
Der kettters (met haar lering vals)
Brengh zy zeer deerlick om den hals.
De ketteryen laatmen leven.
Dat werckt des blinde waans aankleven.
Dit lockt tot boecken doort verbot.
Zo bluscht men tvier met oly zot.

Der quaden macht is angstigh schricken
Der ghoeden, die zich ernstlick schicken
Om horen en om doen na twoord
Met dueghds hanteren zoot behoort.

Schrifts oeffening zietmen dick vangen.
 Ghewetens vryheyd, elx verlangen,
 Daar twist om is, als roock verdwynt,
 Wanneermen haar dwingt ofte bynt.

De waarheyd raadt haar volck gheduldigh
 Tot vast gheloof int kruys onschuldigh:
 Dat kryghtmen in d'apteke zoet
 Van Goods ghenade mild en goed.
 Dees dueghd betaalt met zelf mis-trouwen
 t'Ghebed, diese haalt, benauwt vol rouwen.
 Wie God aankleeft met waar' ootmoed,
 Die kryght oock macht, na wille ghoed.

xxviiij.

Op de wyz: Psalm 10.

iiij.

DE waners dwaas, en hypocryten vals,
 Vergheten God om tydlicke ghenueght
 Zy spotten hier veel met onnut ghekals,
 Met Godes volck, dat staat na ware dueghd.
 Verlatende des werelds ydel vrueghd
 Om nader dood met Gode te verblyen.
 Dit schynt den waners kindsche fantazyen.

Der Godlozen qua conscyentie
 Quelt, knaaght en plaaghtse midden in haar lust.
 Zy is haar vrueghd een pestilentie
 Een smertigh vier dat nemmermeer en blust,
 Zulck wroeghen fel en laat haar gheen tyd rust.

Zo wert haar weeld' een pynelick ghequelle
Haar vrueghden schyn, een ware droefheyds helle.

Tis anders met die wyslick God aankleeft,
Meer dan des Werelds lust verghanckelick.
Dees hoort Goods woord, dat hy met ernst beleeft,
Hy laat zich zelf, en wort ontfanckelick
Der ghaven Goods, die hy bruyckt danckelick.
Zyns herten lust is waredughd te leren,
En dadelick tot elx nut te hanteren.

Zulck dueghdlick Mensch danckt God van zyn ghenae,
En streckt voor elck een voorbeeld pryselick.
Van sterck gheduld, volherdigh vroegh en spa,
In pyn en dood voort volck afghrysselick.
Want hy voorziet met waarheyd wyselick
Dat vrueghd oneyndlick volght na t'eyndlick stryden,
En na wellust en pynlick ewigh lyden.

Tgheloofs ghebed na volle wensch verwerft
Ghenade zoet van Gode spoedelick
Oock oly vet van liefd die niet en sterft
En elck een helpt met lusten vroedelick.
Maar derft ghy liefd, kent dat ootmoedelick,
En bid den heer, die zal u ydel pullen
Met oly klaar van liefde vierigh vullen.

xxix.**Op de wyze: Psalm. 91.****v.**

Het wel ghedyen van Goods leer,
 Is des trouw leraars vrueghde.
 Daar tvlock vermenichtvuldicht zeer
 In alle ware dueghde
 In liefds weldaad in waar ootmoed,
 In eeldoms Christlick stryen,
 In ryckdom vander zielen ghoeid,
 En in tGodlyck verblyen

Haar liefde toond bermherticheyd
 Aan al diet recht behoeven.
 Gheen menschen doen zy smertich, leyt
 Maar troosten elx bedroeven.
 Tghebed met danck is meest haar werck,
 Oock thelpen van haar naasten.
 Op s'levens kortheyds slaan zy merck
 Elck uur dunckt haar den laatsten.

Zulck leerling vroed en kryghsman vroom
 Heeft na zyn heer verlangen.
 Die is hem hertigh wellekoom.
 Hy hoopt de kroon t'ontfangen.
 De dood ist eynd van zyn onrust,
 Tbeghin vant zaligh leven.
 Dit weten, die gheen valsche lust
 Maar waarheyds raad aankleven.

Zo ist niet met het dwaas gheslacht
 Welx quaad doen schrickt met duchten,

Voor s'bruyghoms koomst, als dief ter nacht.
 Zy derven de ghoe vruchten,
 Van oly licht en liefde heet
 Diemen eertyds versmade.
 Wie huyden niet en wort ghereet
 Komt morghen meest te spade.

Der vroeden hoop is wel ghemoet
 Te sterven talder uren.
 Om dat haar conscyenti ghoed
 Betrouwt op Christs bezuren,
 En niet op eyghen dueghd oprecht
 Maar op haar Gods ghenaden.
 Want zy oock ghaern haar mede knecht
 Vergheven zyn misdaden.

Maar die hier weeldigh pronckt en sluymt
 Verlaat zyn broer in node.
 En die der ghenaden tyd verzuymt
 Wert oock verzuymt van Gode.
 Want God in zulcke niet en ziet
 Me-lyden totten armen.
 Dus kent hy oock dees wreden niet
 Hy zals' oock niet ontfermen.

Die zo vertwyfelt buyten staat
 Van God ewigh verstoten
 Betruert zyn dwaasheyd veel te laat
 Om korte lust ghenoten.
 Die wert dan pyn ondelick,
 Der vroeden druck wert weelde.
 Dan truert de zot ellendelick
 Die voormaals weeldigh spelde.

De straffe Gods, het wroeghen fel,
 Het wanhopigh verdomen,
 Oock knerssend huylen inde hel
 Zal schrickelick opkomen,
 Den zondaar onberouwelick
 Die tquaad hier niet wil derven.
 In dafghronds vlammen ghrouwelick
 Zal hy onsterflick sterven.

xxx. Van een ghetrouwe vrouw.

Op de wyze: alzoot beghint.

COrte rouwe lange trouwe// zingt na zwaar verdriet,
 Myn hert vrolick ghezint,
 Van een dueghdelicke vrouwe,
 Die haar waarde *man* meer dan haar zelf bemint.
 Want zy haar leven, voor hem wou gheven.
 Na trouws bescheet// om totter dood het leed,
 Haars lieve mans te mindren en taankleven.

Neven andre Goods ghevangen
 Zat haar man om weldoen inghesloten vast.
 Duytkomst had hoop noch verlangen
 Vreze zag opt scherpe zwaard of d'enge bast,
 Om voor zyn sterven// veel stervens te erven
 Door pyns ghequel// van koord en trechter fel
 Dit scheen haar droevigh hertken te doorkerven.

Lyden, man, dyn schamel leden
 tSchueren opten pynbanck myn droef herte schuert
 Ick heb God om hulp ghebeden
 Die wees my een raad dat u zulx niet ghebuert.

Tot Medecyne voor wrede pyne
 Van korter dood// die ick u in dees nood
 Verzachten wil en maken die half myne.

Avonds wil ick arme krancken
 Vlytelick ghaan dienen in haar hete pest.
 Krygh ick die, ick zal God dancken
 En by u dan slapen in dit droeve nest.
 Oock truerigh hopen// dat zy zal lopen,
 Door u lief wyf// flux in u doodlick lijf
 Om met myn dood u dood van pyn tontknopen.

Sy dy dul, lief, in dees noden,
 Dat ghy God de heer om my ter zyden stelt?
 Die verbiet zich zelf te doden
 Liefst God boven my, die my uyt liefde knelt.
 Met zaligh lyden// hy helpt my stryden.
 Is God met my// al dood my myn party
 Wy zullen bey hier na met God verblyden.

Monstren hielden lang ghebonden
 t'ghetrouwe vroukens man, zy droeght gheduldlick
 In hem wert quaad noch schuld bevonden
 Maar ghetrouwe diensten menighvuldlick.
 tSchrift zynder handen// zocht vry van banden
 Rechtvaardicheyd, die was ghevlucht met leyd
 Dies zocht hy haar in ander heren landen.

Doch en moght het wyf niet volghen
 Zonder te verlaten alle haar ghereed.
 Blyft hier sprack een man verbolgen,
 Bruyckt u halve ghoed, maar doet ons hier een eed
 Van niet te zenden// of u te wenden

Tot uwen man, of ghy komt inden ban
Die zoud' u ziel verdoemelyken schenden.

Ter noot magh ick niet verlaten
Myn ghetroude man en uyt verkorenhert.
Zweer ick u, God zal my haten
Zo ick breeck de trouw myns echts bezworen herd
Gheen ghelds aanschouwen, en zal my houwen
Van myn lief hert, dat volgh ick in zyn smert
God helpt met trouwen al die hem betrouwen.

xxxi.

Op de wyze: Psalm. 130.

Elck mensch wil zaligh wezen,
Maar Christum wilmen niet.
Wiens mildheyd uytghelezen
Te gheef hem zelf aanbiet.
Elck wil de zoete vruchten,
Van Christi bitter kruys
Voort kruys wy angstigh vluchten.
Dat dryft elck uyt zyn huys.

Elck wil des waarheyds kennis
Maar niemand wil haar daad.
Want zy ontdekt de schennis,
Van schyndueghds huychlen quaad.
Elck wil ghezondheyds ruste
Maar niet de medecyn:
Om haren smaax onluste
Die waantmen strenge pyn.

Elck wil zyn ziel verzaden
 Niemand wil tHemels brood.
 Dat kan alleen ontladen,
 Van Honger zond en dood
 Elck wil ter ghoeder steden
 Daar vrueghd woont zonder leyd
 Maar niemand wil betreden
 Den wegh die derwaarts leyd.

Ghans buyten Christ gheprezen
 Wil elck een Christen zyn,
 En zonder dueghds ghenezen
 Zoeckt elck der dueghden schyn.
 Men wil gheen ware dueghde
 Haar loon elck zeer na wroet.
 Elck wil der zonden vrueghde
 Maar niet haar straf en boet.

Met dees verkeerde traghen
 Wil God oock zyn verkeert.
 Wie dueghd van zich wil jaghen,
 Wil God dat dueghd ontbeert,
 Elck wil nu zonder sterven
 Int leven Godes ghaan.
 Des zy den dood al erven,
 Die tleven Goods versmaan.

xxxij.

Op de wyze: Psalm. 129.

ALs ware liefd Goddelicker dueghd,
 twe herten knoopt met eenheyd van haar wille:

Zo wert die vriendschap door eendrachts ghenueght:
Onsterflick in elx hert gheboren stille.

*Dryft schoonheyd vluchtigh vant sno zichtbaar lyf,
Den minnaar zot ter dood zyn lief t'aankleven.
Hoe zouw de schone dueghd, ewigh en stijf,
Gheen stadicheyd haar wyze minnaar gheven?*

*Aan waarheyds trouw heeft vriend zyn meeste lust.
Die is hem lief int straffen als int pryzen
tBerispen jonstigh maackt hem gheen onrust.
Daar voor moet hy van herten danck bewyzen.*

*De vriend vangt vriend in vrientschaps vrye strick
Door liefd int herte naackt in waarheyds trouwe
Die maackt van elcken vrient des anders ick.
Een vrient gheniet zyns vriends vrueghde en rouwe
Waard. etc.*

xxxij.

Op de wyze: Psalm. 9.

DEn werck man ist werx eynd een lust,
Den ghanger moe verblyt de rust.
De rust is al des landmands hopen,
De ze-man spoedt na havens open.

Het vrouken zwaar met lieve dracht
Denckt op den nood dagh ende nacht.
Aan ghoe verlossing hangt haar wensche.
Na moeytens eynd hoopt alle mensche.

Zo hoopt de Christen Ridder me
 Na tstrydens eynd' en zoete vre
 Om stadelick met Christ te wezen,
 Wenscht hy den dood, die andre vrezen.

Hy kent des werlds onrusticheyd:
 En haat haar valsche lusticheyd.
 Goods ghoedheyd smaackt hy int bevinnen.
 Die liefd hy meest met hert en zinnen.

God is zyns herten waardste ghoed
 Daar by woont stadigh zyn ghemoed.
 Dit een bejaaght hy met verlangen.
 En laat het al, om dat t'ontfangen.

Denckt al ghy Christens zulx ghenaaamt,
 Of ghy oock zyt: zegt neen met schaamt.
 Want ghy hoopt hier noch lang te zwerven.
 En vreest meest al u lyfs bederven.

Ghy liefst zorgh, moeyten, druck en pyn:
 Ghy haat Goods rust, als quaad fenyn
 Moght ghy op aardryck ewigh bouwen,
 Ghy liet den heer zyn Hemel houwen.

xxxiiij. Lofzang vant over blyfzel inden Arcke

Op de wyze: alzoot beghint.

LAat ons Goods daden, een lofzang zingen,
 Wonder heeft hy ons ghedaan.
 Die hem versmaden// dede hy gheringen:
 Inde stromen diep verghaan.

Leven wy na zyn vermaan,
 Ewigh zal hy ons bystaan.
 Die hem altyd op God verlaat,
 De heer bevryt, en quyt, zyn ziel vant quaad

Tschynt wy onrustigh in d'arck vol wetten
 Leven in benautheyd groot.
 Haar vryheyd lustigh en haar bancketten
 Brachtse inden strengen dood.
 Ons benautheyd ruymt den schoot
 God verlost ons uyt de nood.
 Die hem altyd op God verlaat
 De heer bevryt, en quyt, zyn ziel vant quaad.

Wilden de vloeden, ons verdrincken
 Ghy verliet u dienaars niet
 Ghy koont behoeden, u hulpe schincken
 Thert dat troostlick tot u vliet.
 Trouwlick ghy haar nood aanziet
 Krachtigh stilt ghy haar verdriet.
 Ghy kondt uyt zeer, uyt schand en blaam
 Verlossen heer// tot eer// van uwen naam.

Prince verheven// al ons betrouwen
 Staat alleen in uwe hand.
 Ghy gheeft ons tleven// ghy mooght behouwen
 Op u staat ons troost gheplant.
 Ghy helpt ons met u bystand,
 Ghy brengt op tghepuurde land.
 Ghy kondt uyt zeer// uyt schand uyt blaam
 Verlossen heer, tot eer, van uwen naam.

xxxv.

Op de wyze: Hoe ben ick in liefden aldus verblint.

ABram vertroock na Goods bevelen ghoed,
 uyt zyn gheslacht en bloed
 In vreemde landen wyt.
 Wel hem die zo met hert, zin en ghemoed.
 Van d'aardsche lusten spoedt,
 Ten hemel waart altyd,
 Die als een ghasst// ter wereld pelgrimeert,
 Ghelovigh vast// den heer tot erf begheert.
 Diens weldoen ghaart een schat,
 Daarze gheen dief noch mat
 En steelt noch en verteert.

Menigh pat schynt wel recht voor d'oghen bloot,
 Diens laatste voert ter dood,
 Daar lust de ziel vermoort.
 Betert o jongeling u wegh tis nood,
 Met Goods ghenade groot.
 Al na zyn heyligh woord.
 Eer ghy bestaat// het eynd in als aanschouwt,
 Dat niet te laat// u daad vergheefs berouwt.
 Ghy kryght hier edel mensch,
 Altyd u shertsen wensch.
 Zo ghy den heer betrouwt.

Rond om end' in u hert de here woont,
 Zyn waardicheyd verschoont,
 Int vlieden van boosheyd.
 pooght meer dat zyn ghoedheyd u dueghde kroont

Dan dat zyn strengheyd loont
 V zond met ewigh leyd
 Want hy aanziet// u werck, ja u ghedacht.
 Acht ghy God niet// ghy wort van hem veracht:
 Maar hoordy na zyn stem,
 Volght ende eert ghy hem,
 Zo eert hy u met macht.

Ghenadelick de Prins Emanuel,
 Zyn Engel Gabriel,
 V tot een leydsman doet.
 Als ghy uyt Babilonien zeer snel,
 Duert vaderlick bevel.
 Ter dueghden stiert u voet,
 Zo leefdy God// ter eren in u jueghd
 V ouders tot// een hertelicke vrueghd.
 Dit is het rechte pat,
 Al na des hemels stad.
 Daar altyd is ghenueght.

xxvi. *Op wellevens konste vij. lieden*

I. *Wat wel-levens kunst is ende hoemen die verwerft*

Op de wyze: het waren twe ghespeelkens ghoed.

DE konst die tvolck wel leven// doet:
 Myn ziel met lust wil zingen.
 Daar toe, o heer ghy gheven// moet,
 V gheest zal icks volbringen.

Dees konst is ghoedheyds kennis vroed:
 uyt onder vindlick leren,
 Met macht om door ghewoonheyd ghoed,
 Bekende dueghd t'hanteren.

Wel leeft hy recht en dueghdelick,
 Die in Goods wil kan rusten.
 Wie dit begheert kryght vrueghdelick
 Dat hooghste ghoed met lusten.

Tis buyten kuer in alle mensch,
 Dat hy mensch wert gheboren.
 Maar wys wert niemand zonder wensch
 Want dueghd wert zelf verkoren.

Wel-levens konst behoeft dan tyd
 Met lerings onder wyzen:
 Oock aandacht en hanterens vlyt
 Dees doen ter dueghden ryzen.

De leraar alder dueghden schoon
 Is God, des dueghds fonteyne.
 De menschen tuyghen van haar loon
 Maar God maackt ghoed alleyne.

Wie dueghde vande menschen leert
 Kan int vernuft veel mercken.
 Maar als God stiert die ghoed begheert,
 Toont dueghd haar kracht int wercken.

Deen kennis lockt met beelden// zoet,
 Ter dueghd als in een drome.
 Maar dander brengt tot weelden// ghoed
 Maackt vande quaden vrome.

De schaduw kan ghenezen// niet
 Van daangewende zonden.
 Maar daarmen dueghd int wezen, ziet
 Gheneest zy quaadheyds wonden.

Zo magh gheen dode kennisse
 tBekende ghoed doen minnen.
 Den traghen valt zy schennisse
 Doort wroeghen fel van binnen.

Maar die ter dueghd begheerlick, spoen
 uyt liefd die zy haar draghen:
 Dees konnen tghoede leerlick, doen
 Met lust na Goods behaghen.

Haar oor na Godes lering hoort,
 Niet om het weten konstigh.
 Maar om te leven na zyn woord
 uyt liefd reyn en jonstigh.

Die lering toont Goods ghoedheyd bloot
 Wyt boven al hochwaardigh
 Zy teelt Goods liefd in herte groot
 En maackt ter dueghd daadvaardigh.

Want watmen liefd wort dadelick
 Dickmaal ghepleeght met vrueghden.
 Zo baart zulck weldoen stadelick
 Een macht na wil in dueghden.

Dus leert die Leraar wysselick
 Wel levens konst aankleven,
 Zyn jongers diese prysselick
 Doen blycken int wel leven.

xxxvij. *Vande Ziel-deling ij.*

Op de wyze: Tyrannigh werck vol arghs ghedrongen.

IN ziel en lijf bestaat die hele mensche,
D'onzichtbaar ziel blyft onbederffelick.
Maar tzienlick vleesch, der zotten lusten wensche
Verdort als hoy in tlyden sterffelick.
De ziel is Godlick schoon en eel,
Het beste deel.
Die tlijf ghebiedt na lust of reden
Dat magh haar Wet niet overtreden.

Tot wel ghebien behoeftmen wil met machte,
Oock wysheyd kloeck die tdienstbaar lyf wel voert.
t'Lyf heeft dat niet, maar in de ziel is krachte,
Vant stil ghemoed, en die de ziel beroert.
tVerstand woont in dit stil ghemoed,
Dat dueghde voedt.
Maar inde ziel is kracht begheerlick,
Verzelt met torens kracht af keerlick.

tVerstand als vooght betemt dees wilde dieren,
Vermits zyn kracht lytzaam of werckelick.
De eerst' ontfangt int licht des beelds vercierren,
De laatste weeght en oordeelt merckelick.

tLydzaam verstand ontfangt den schyn
 Der beelden fyn.
 Die sluypen in door alle wachten,
 Der zinnen vyf, dan zynt ghedachten.

Die wacht zy nauw, als voghels inder kouwen,
 Vant vast herdencken datmen in haar plant.
 Des lerings dueghd bestaat int wel onthouwen,
 Vant onderwys doort werckelick verstand.
 Dat onderscheydt de waarheyd fyn,
 Van valsche schyn.
 Maar reden spuert aan allen hoecken
 Om ghoed en quaad te onderzoeken.

Beneden reen is de verbeelding krachtigh
 Die haar ghedaant neemt uyt den zinnen// zwaar.
 tVoorleden beeldt zy int ghemoed aandachtigh
 Van alle zulx dat zy kan vinnen// daar.
 Op tghene dat voorleden, is,
 Oock heden// is.
 Doet zy met lust of schrick ghedencken
 Zy helpt ter dueghd en kan oock krencken.

Tonthouden vast denckt op voorleden zaken,
 Maar niet op dingen die aanstaande// zyn.
 Dit voordacht doet hier na begheerlick haken
 Of angstigh duchten voor ghewaande// pyn
 Zo quetst de vrees den mensche meest
 Daar hoop gheneest.
 Dees krachten zynt die thert ontrusten.
 Waar vrees bedroeft, troost hoop met lusten.

xxviiij. Vande hers-tochten iij.**Op de wyze: Waar is myn alderliefste die ick met oghen aanzach.**

MEn vint twe snelle krachten,
 Beneen verstandigheyd.
 Deen baart begheertens jachten,
 Die ander vlucht vant leyd.
 Dees moeders telen vruchten,
 Van hoop en zoete vrueghd.
 Oock me het angstigh duchten,
 Met droevigh onghenuecht.

Dit zyn tot dueghd en zonde
 De stromen of en an.
 Wel hem die talder stonde
 Die wel bezeylen kan.
 Hier ruyschen stercke winden
 Die stueren t'stil ghemoed:
 Doort oordeels onderwinden
 Vant waar of valsche ghoed.

Is hier dan rechte kennis
 Zo is oock t'oordeel recht.
 Ist niet, het maackt met schennis
 Den mensch der zonden knecht:
 Verdooft int blind begheren
 Vant quaad in ghoedheyds schyn.
 Dit doet van dueghd af keren,
 Die waant men streng te zyn.

Elck hoopt met herten gherigh,
 Na tghoed al waart maar waan.
 Oock vliedt het volck afkerigh,
 Van tgheen zy quaad verstaan.
 Die tghoed verkryght wert lustigh,
 Van herten blyd' en vro.
 Maar tquaad bedroeft onrustigh
 Men haat dees truerens bo.

Op loghen en op waarheyd
 tVerstand zyn oghen slaat.
 De reden weeght de zwaarheyd,
 Van t'ghoede teghen tquaad.
 Wat dan tberadigh oordeel
 Verkiest en meest op rust:
 Verkryght de behaghens voordeel.
 Dit baart de lieve lust,

Na lust of afschrick durigh
 Komt flux begheerte voort:
 Of vluchte onbesturigh
 De tquaad t'ontvlieden spoort.
 Berading laat haar horen
 Dan volght het oordeel stil,
 Hier uyt zo wert gheboren.
 De ghoed of quade wil.

Dit ist op-zet besloten
 Om doen of laten iet.
 Dat over kleyn' en groten
 Als Koningin ghebedt.
 Zy is (als hoop en vrezin,
 Oock druck en vrueghd) onwis:

Niet ghoed of quaad van wezen,
Maar zo haar oordeel is.

Ghoed zyn de hoop en vrueghde
Als ghoedheyd is haar end
Maar zien zy op ondueghde
Zo zyn zy quaad en blend.
Dus ist oock met het trueren
En vreez vol zwaar verzyck.
Die al tghemoed verstueren
En zyn haar eynd ghelyck.

Nu zynt al ghoede dingen:
En waart, der ghoeden wensch:
Die door ghoedheyds toebringen
Ghoed maken al den mensch.
Zo zynt oock quade zaken
En quade vloecken waart:
Die elck een quader maken
Die zich daar me verghaart.

xxxix. *Van onkuysche minne iiij.*

Op de wyze: alzoot beghint

UAn hete minne ick stichtigh zingen moet,
De bastaard zuster vande liefde reyn.
Die vierighlick door haar onkuysche ghloed,
Met boeldery verbeelt der zotten breyn.
Zy mengt haar met natuur ghemeyn,
Maar die streckt tot veel beter end
Dan daar de min haar zin toe wendt.

Natuur tot vrucht, de min tot gheylheyd streckt
 Natuur wil telen, min zoekt korte lust.
 Natuurs ghebruyck gheen echt perzoon beveckt.
 t'Misbruyck des mins bezondight met onrust.
 Elck dien de minne blind vermust
 Dient schandlick haar begheerlickheyd.

O domme jueght wildy verderven niet
 Volght boven lust der ouden wyze raad.
 Dient ghy de min zy brengt u int verdriet.
 Haar lust verdwynt, dan truertmen meest te laat,
 Zydy noch vry, hoedt u der daad.
 Heefte' u int net, ontwert u ras.
 Op Venus ze bruyckt dit kompas.

Doet altyd wat, werck is der minnen pest:
 T'riakel sterck, die haar fenyn verdryft.
 Maar leecheyd maackt van thert een Venus nest
 Waar niet doen ruymt, gheen leghe min en blyft,
 Ghedachtens muelen stadigh wryft
 Goed koor of kaf, zoot elck haar haalt
 Waar gheylheyd denckt, wert lust ghemaalt.

Brengt int ghedacht een schone Venus naackt:
 Wat zalt doch malen dan onkuysche brand?
 Bluscht dezen vonck eer ghy in vlammen raackt.
 Dit vierigh beeld wascht uyt met snelder hand,
 Maackt vast verbond met u verstand
 Dat het u oog van lust afkeert.
 Want lusts aanzien teelt qua begheert.

Donschamelheyd vant schone meysken jong.
 Gheen blyvens plaats, en gheeft in u ghedacht.
 Vreesdy voor brand, speelt niet met Venus vonck

Haar valsche lust van voren lieflick lacht.
 Daar ziet niet op, maar vlytigh acht
 Hoe fel dees kat van achter byt.
 Met spa berouw, met spot en spyt.

Maar zydy van de schalcke min verrast,
 Is zy door list int zotte hert gheplant.
 Flux roeytser uyt, eer zy daar wortelt vast,
 Dit valt u licht, wort ghy haar recht vyand.
 Dat wert zo ghy aan elcken kant
 Aanmerckt hoe zy door waan bedrieght,
 Met valsche lust, die snel vervlieght.

Haar aankoomst lockt met lust behaghelick.
 By stopen vol belooft zy zoete wyn,
 Maar tscheyden gheeft onrust beklaghelick,
 Oock bitterheyd met tonnen vol azyn.
 tVerghift het hert met drux fenyn
 En laat voor lust (die snel verghaat)
 Verdrietigh leed vol trueren quaad.

De valsche min belooft op Venus jaght,
 u liefkens hert te dryven in u net.
 Maar zy vangt u door Circes tover-kracht
 Die u verbeest in tvroukens boeyen zet.
 Daar leefdy na een boelkens wet,
 Waar over ghy tghebieden zocht.
 Zo wert de zot een slaaf verkocht.

Dit blinde vryen steelt den vryer dwaas:
 Zyn vryheyd zoet, die zulx te laat verzint,
 Zyn hert en buers is tmeyskens weeldigh aas.
 Dat gheensins hem, maar tzyn begheerlick mint.

Wie vrueghde zoekt, en trueren vint
 Magh licht verstaan zyn doling groot.
 Dees zotheyds kund is haar de dood.

Want als de minnaar uyt zyn droom ontwaackt
 Doort quellen van die nachtemery zwaar,
 Die hem bedrieghlick therte had ontschaackt,
 Dan wert te recht haar valscheyd openbaar.
 Zo weldaad vriendschap maackt voorwaar,
 Zo maackt misdaad (die haat verdient)
 Te vyand, zulck ghewaande vriend.

Wie dan der minnen list te voren kent,
 En laat haar gheenzins nesten in zyn hert.
 En die zich deerlick van haar vint gheschent,
 Maackt zy haar vyand door gheleden smert.
 Dees vryt zich uyt haar net verwert
 Zyn lust zoekt haar vernielen snel.
 Want elck doodt ghaern zyn vyand fel.

xl. Van liefde v.

Op de wyze: *Susanne vng Iour.*

EEn herts-roer zoet na macht in goedheyd lustigh,
 Om lief te doen daar tlieve hert aankleeft.
 Is reyne liefd, die vrolick maackt en rustigh,
 Oock zaligh al daar zy warachtelick in leeft.
 Haar zelf gheheel zy altyt blydelicken gheeft,

tGheliefde lief daar uyt zy is gheboren.
 Dits wezen schoon, voort best by haar verkoren,
 Als thoochste ghoed dat zy in allen meent.
 Dat jaaght zy na dat zoekt zy te besporen,
 Dat ist oock daar zy al haar lievers met vereent.

De kennis klaar, van ghoedheyds wezen schone
 Is moeder van die schone liefde onbevleekt,
 Zy lieft niet quaads al loofd het hemelsch lone.
 Tot dueghd alleen altyd haar luste heyligh streckt,
 Hier door maackt zy oock heyligh ghoed en heel perfecte.
 Want boven al doet zy het ghoed ankleven,
 Met hert met ziel met krachten int wel leven.
 Door tvolghen van der wyze liefden trouwe raad
 Liefd hout gheen maat, want God int hoogst verheven,
 Heeft eynd noch maat, onmaat is liefds oprechte maat.

Haar krachte groot, vergroot doort groot vermeren,
 Van kennis ghoed, die stadelicken wast en meert.
 Want liefd verkryght, altyt haar ghoed begheren
 Dit ghoed vermeert dan weer der liefden ghoe begheert,
 Tot God voor al, die zy als schepper hooghlick eert.
 Oock totten mensch als schepsel vanden here,
 Hem heeft zy lief met maat na waard en ere.
 Ter liefden Goods eerbiedigh en rechtdanckelick
 Maar zy lieft God oneyndlick na zyn lere.
 Wat tydlick is lieft zy met liefd verghanckelick.

Verliestmen gheld, een vriend of lyflijck' erven
 De wyze liefd begheert die niet te houwen meer.
 De-wyl men theeft, leert zyt ghewilligh derven,
 Dus maghtverlies den Mensch oock niet berouwen// zeer.
 Want zy bezit die schepsels ghoed met trouw en// eer,
 Als ghoed gheleent, om dat *den* leen-heer ghoedigh,
 Na zynen wil met danckbaarheyd ootmoedigh.
 Op t'offeren ghoed willigh met ghelycken moed,
 Daar door verdwynt die tydlick' liefde spoedigh.
 Terstond alst tydlick ghoed verdwynt in teghenspoed.

Zo gheeft die liefd haar dienaar ruste stadigh,
 Die dan door haar der armen onrust oock ontfermt.
 Niet hem, maar andren, leeft zyn jonst ghoed-dadigh,
 Zo ons de zon, hem zelve niet verlicht en wermt.
 T'is hem een vrueghd te troosten al die truerigh kermt,
 Elck is hy nut maar niemand magh hy schaden,
 Hy vast en spaart om d armen te verzaden.
 Met milder hand uyt dafbreck *van* zyn overvloed,
 Zo draaght zyn kracht de zwackheyd der beladen.
 tVerlichten *van* haar leed verlicht zyn herte ghoed.

Zyn *gheven* mild gheeft *hem* veel meerder vrueghde
 Dan d'arm' ontfangt van zyn ontfangen nootelick
 zo heeft hy lust, in dees behulpzaam dueghde.
 Die voordert tot wel levens kunste grotelick,
 Wat lustigh valt hanteertmen dick en blotelick.
 Tot Godes eer, het dickmaal doen doet leren

Dus leert de liefd dees wel-doens kunst hanteren,
 Met herten bly tverblyt den armen menschen wel
 Die zynder veel, dit doet gheen werck ontberen,
 Tot zaligheyd daar toe brengt liefd' na wenschen snel.

Want liefde is van God een oprecht beelde
 Dien zy ghelyckt in helpryck' overvloedigheyd,
 Dat Vriendschap maackt met God in lust en weelde.
 Doort worden een met Godes schone ghoedicheyd
 dit werckt de liefd int gheven mild met spoedicheyd
 Dan magh niemand den Mensch van God meer scheidyden.
 Die ziet God zelf wat schyn zouw hem of leyden,
 Vant wezen ghoed, tot een bedrieghelicke waan?
 Hy kendt den heer zo vol hooghwaardigheyden,
 Dat hy al t'aardsche ghoed als dreck te rug kan slaan.

Van alle dueghd is liefd de schoon fonteyne
 Vol mildicheyd, vol kracht, vol recht, en vol verstand.
 Haar temlusts dwang bewaart in kuysheyd reyne
 Haar sterckheyd vreest gheen kruys, gheen leed noch gheen vyand,
 Rechtvaardicheyd den heer alleen int herte plant
 Die zy op t'hooght in eren daar doet ryzen,
 De wysheyd klaar, weet tot het best te wyzen.
 Dat zy verkiest, en loghens valsch bedrogh verhoedt,
 Is dan dees liefd niet waart om hoogh te pryzen.
 Als wortel ghoed van alle vruchtbaar dueghden zoet.

Al dit vermach de milde liefd ghemene:
 In jongers min, in ouders meer, elck na zyn kracht,
 t'long boomken kleyn, draaght luttel vruchtken klene.
 De groot veel grote vruchten na zyn grote macht
 Daar niet zy zelf, maar tvolck de rype vrucht af wacht,
 Dit is den aard van liefde hoogh verheven:
 Die vruchten draaght, om d'armen veel te gheven.
 Haar haaf verteerts' om daar met d'armen wel te voen,
 Zo leert de liefd' de konst om wel te leven,
 Dats niemand quaad, maar alle menschen ghoed te doen.

xli. Van begheerte vi.

Op de wyze: Alle mynghepeyns doet my zo we.

BEgheert is een verstandel kracht,
 Van smenschen edel ende kloeck ghemoed.
 Die vierigh spoort op hebbens jaght
 Na een ghewaant en heel onzeker ghoed,
 Dit ghoed machmen oock recht verstaan
 Doort wel anmercken van zyn wezen.
 Zulck recht verstand hoort voor te ghaan,
 Of tzot begheren wort misprezen.

Wie wat begheert diens oordel waant
 Dat het begheerde ding hem ghoed zouw zyn.
 Want zonder waan van ghoedheyds ghedaant
 Wert gheen begheert al waart maar valsche schyn
 Begheerte waant, maar liefde weet:
 Veel tyds begheertmen quade dingen.
 Maar niemand lieft het quade leed,
 Daar toe begheerte blind kan bringen.

uyt waan komt zot begheren voort:
 Maar liefde wys spruyt uyt de waarheyd naackt
 Waan wert begheert oock meest verdoort:
 Daar liefd altyd tot het gheliefde raackt
 Tis waan die schadelick bedrieght,
 Al die tghewaande ghoed begheren.
 Maar waarheyd trouw gheen mensch en lieght,
 t'Gheliefde ghoed gheeft zy met eren.

T'is dwaasheyd datmen iet begheert
 Voor datment waarlick ghoed te wezen ziet,
 Wie anders doet die zoekt verkeert.
 Onzeker vrueghd ende vindt ghewis verdriet.
 Zo leren met haar schade groot,
 Doort ondervinden alle doren.
 Dees meestris dwaas brengt haar in nood,
 Daar zy veel spots, voor troost anhoren.

Wie dan niet wil verderven heel,
 Die wort noch wys met zyne scha gheleert.
 zyn oordeel rust vant zwerven veel,
 In t'onbekende dat hy niet hanteert.
 t'Bekende quaad dat moet hy vlien.
 Niet onbekends magh hy betrouwen,

Hy volgt het ghoed dat hy kan zien.
Gheen blinde waan brengt hem in rouwen.

Hier volgt het volck de brede baan:
Daar elck begheert veel dingen onbekent.
Maar wie mis-trouwt zyn blinde waan,
Blyft altyd van die doolwegh, onghescent.
Tis groot verstand zyn onverstand,
Te kennen: om daar van te vluchten
Wie dees verleydster wert vyand:
Ghaat vrolick zonder leed te duchten.

Want zulck weet dat hy niet verstaat
Wat lust in zyn ghedachten tafereelt.
Donkunde of tghoed is dan quaad,
Zyn blind begheren t'rusten stil beveelt.
Die zo van onbekende rust,
Niet doende dan bekende dueghden:
Wert niet verleyt van quade lust.
Dees wandert veylighlick in vrueghden.

Hy vindt hoe zorglick dat het is:
Daar ghoede schyn het ghoed verliezen// doet.
Hier maackt donzekerheyd ghewis,
Want angst voor tquaad gheen quaad *verkiezen*, doet
tGhoed schynend quaad ten quaden treckt.
Die kan alleen met lust bekoren
Dees mommery de zond bedeckt,
Door dit bedrogh wert rust verloren.

Voor zulck bedrogh blijft elck behoedt:
Door zeker oordel, of door gheen altoos,
Wiens oordeel recht is vast en ghoed,
Wert niet bekoort met quaadheyds luste loos.

Aan tquaad bekennt dat iemand haat
 Zoeckt hy gheen lust door toorns verghrammen.
 Recht als die tvier kent met voor-raad,
 Gheen koeling zoeckt in hete vlammen.

Die oock noch gheen ghoed oordel heeft
 Van tgheen qua lust bedrieghelick voorstelt:
 En blindeling gheen vonnis gheeft,
 Begheert niet lustigh dat met pynen quelt.
 Want zonder oordeel stout en blind,
 En jaaght gheen menschen hert begheerlick
 Na tquaad, onrecht voor ghoed bemint,
 Wie dit onthout leeft wel en eerlick.

Heel anders ist met dwazen stout:
 Die al toe stemmen dat haar lust vertoont
 Want elck dat hy voor tbeste hout
 Begheren moet, oft schoon met trueren loont.
 Men hoopt naat quaad verderffelick
 Zo lang dat oordeel valsch magh leven.
 En tquaad verwerftmen erffelick,
 Dan vlieght de hoop, men vreest met beven.

T'is toordeel dan daart al aan leyt,
 Zo t'oordel is zo ist begheren// me.
 Zo dit oock is, zo is t'beleyd
 Van tghantsche leven en hanteren// me
 Ist oordeel quaad ons leven ist.
 Het leven quaad bedroeft met pynen,
 Oordelt ghy niet in blindheyds mist,
 Begheren quaad zal haast verdwynen.

xlij. *Onderscheyd tusschen liefde en begheert vij.*

Op de wyze: Het was een klerxken dat ghing ter scholen.

Liefd' en begheert zyn onderscheyden,
Liefd' is bestendigh talder uur.
Begheert is vol onstadigheyden,
Dit komt uyt elx gheboorts natuur.

Gheen liefd en komt uyt twyflick wanen
Maar uyt een zeker weten ghoed.
Begheerte spruyt uyt waans vermanen,
Maar niet uyt waarheyds weten vroed.

Als waan in weten wert verandert
Verandert oock begheert, in lief.
Begheert altyd op t'onwis wandert,
Daar liefd met zekerheyd gherieft.

Oock magh de liefde niet ankleven
Dan tware ghoed dat zy verwerft.
Begheertens waan doet dickmaal sneven,
Int quade dat den mensche bederft.

Tbegeren van ghewaande dingen
Met zorgh en angst den waner plaaght.
Maar veyligh kryght de liefd gheringen,
tBekende ghoed dat zy bejaaght.

Al kryght de waner valsche ghoeden
 Na zyn begheert', hy blyft noch quaad.
 Maar die uyt liefd ter dueghden spoeden
 Dees worden dueghdlick metter daad.

Zo doet de liefd' altyd verblyen,
 Doort verkryghen van de lieve dueghd,
 Want altyd maackt het wel ghedyen,
 Van twerck der liefden blye vrueghd.

Daar teghen quelt het leed' ontberen
 Vant lief begheert, met droefheyd wreed.
 tBegheerde lief ontbeert begheren:
 En kryght daar voor tghevrees de leed.

Oock merckt de liefd zeer wys van aarde
 Op tgheen zy liefst eerst vlytelick.
 Dan liefst zy wyslick elck na waarde
 Al tzichtbaar met liefd tydelick.

Als zy dan tsterven moet beproeven
 Van man van wyff, van tlieve kind:
 Zo macht liefds hert oock niet bedroeven
 Want hyt met liefde sterflick mind.

Dits anders met de dwaaz' begheerte
 Die tsterflick mint onsterflick
 Niet zient' op tscheydens droeve steerte
 tOntberen quelt dan erfelick.

Want als tbemind' al is ghestorven
 Zo leefd noch lang haar dwaze min.
 Die truert dan zeer om tlief verworven,
 Dats dood, maar tleed leeft in haar zin.

De liefd is ghoed, ghoed zyn haar daden,
 Niet quaads die ghoede liefd bedrijft.
 tBegheren streckt meest totten quaden
 Want tis het quaad veel inghelyft.

Slecht is de liefd trouw en warachtigh
 tBegheren steeckt vol argelist
 Der liefden mildheyd maackt eendrachtigh
 tBegheren ghierigh baart veel twist.

Altyd wil liefd' haar zelf uyt delen
 Begheerte raapt ghestadelick.
 Die zoekt haar baat, tot scha van velen.
 Maar liefd is niemand schadelick.

xliij. uyt des blinden van Iericho 4. lieden

I.

Op de wyze: Psalm. 128.

DE blinde doolt met zorghen,
 Volgt blinden int verdriet.
 Welx blindheyd is verborghen,
 Voor hem dies niet en ziet.
 Vermoeyt in onghenoeghen,
 Keert hy t'vernuft zyn rug.
 En door zy pynnlick wroeghen,
 Zoeckt hy een vaster brug.

Hy hoort des woords oorkonden
 Begheerlick in zyn hert

tWoord opent hem de wonden,
 Van zynre zonden smert.
 Het dreyght voor zyn misdaden
 Des heren straffe zwaar.
 tBelooft oock uyt ghenaden
 Den blinden oghen klaar.

t'Opmercken ghaat voorts toghen
 Doort ondervinden fyn
 Hoe dat de valsche loghen
 Het quaad zeyt ghoed te zyn.
 Dit doet na tquade lusten,
 tWelck alle zonden voedt.
 Dan tuyghen smerts onrusten
 Dat zond' haar zelve boet.

Hier tert die ware hate
 Den kop van tvalsche Serpent.
 Tot blinden zo van state
 De heer tghelove zent.
 Dat zy dan ghaern ontfangen,
 Om dat het hope baart:
 En strecken snel haar gangen
 Van daard ten hemel-waart

xliij.

Op de wyze: Psalm. 30

ij.

ZO haast de mensch ghaat spoen,
 Vant quaad om tghoed te doen.
 uytwendigh opt ghezienste,
 Wert zyn blindheyd verdoort

Als hy begheerlick hoort,
 Den roem van groot' verdienste.
 Wiens zeven tronien,
 Zyn ceremonien,
 Die hy zeer scherp doet houwen.
 De dueghd en acht hy niet.
 Zy blyven int verdriet,
 Al die zyn leer betrouwen.

Wie daar met onvernoeght,
 Zyn oor begheerlick voeght.
 Tot waan, gheacht rechtvaardigh:
 Die merckt de valscheyd groot
 Van *merito* zo bloot.
 Dat hy bestrickt wert aardigh,
 Van een zeer lustigh wyf
 Vrouw dueghd *imputatyf*,
 Die hem voort vroed ghaat maken.
 Dat een zondigh ghemoed,
 Zonder ghoedheyd is ghoed.
 En God zo magh ghenaken.

Maar die dan wil verstaan
 Door opmerckens vermaan
 Dat hy derft rusts ghenoeghen:
 Dat oock quaadheyd verstyft,
 Als voor, int herte blyft,
 Met smert met druck met wroeghen.
 Dees merckt ten laatsten noch
Imputatyfs bedrogh
 En moet zich van haar keren.
 Die zo gheen mensch gheloof
 Buert op zyn truerigh hoofd,
 Gherigh na t'woord des heren.

xliv.

Op de wyze: Psalm. 13

iiij.

HY doolt die op zyn wercken staat,
Oock al die Gode boven maat.
Of min dan na zyn woord betrouwen,
Want God dect niemands zonden quaad.
Dan dien zy grontlick berouwen.

Verzochtheyd meer dan boecken leert
Verstaan ons oordeel, dats verkeert,
Dit moet de rust zeker begheven.
Om door berouw zulck quaad verheert
Int woord te roven zy leven.

Die tquaad meer dan de straffe vreest,
Oock om dueghds derven droef is meest.
En dorst om rechtvaardigh te wezen:
Dees is recht droef en arm van gheest
Hy hoopt in Christo tghenezen.

Wie tquaad verstaat en hertlick haat
Verlaat dat waarlick metter daad.
En sabbateert van eyghen wille,
Hy zit by tpat en wacht met raad
Christum ghelaten en stille.

xlvi.

Op de wyze: Psalm. 74

iiij.

ELlendigh maackt onwysheyds blinde mist,
Want die volgt raad voor dat zy die magh kennen

Wie dit bevint, moet zich truerigh af wennen
Van leyders blind, met hoop tot Iesum Christ

Als deze blind' aanhoort het waar gherucht
Vant wonder groot dat Christ doet int ghezezen,
Ghelooft hy vast, dat dees de Christ moet wezen,
Der armen troost, des stams van Iessen vrucht.

Wiens koomst ghewenscht zyn droeve ziel verhueght
Hy bruyckt zyn tyd met waken, bidden, kermen,
En roept deerlick, wilt myns doch nu ontfermen.
O Davids zoon helpt my ghy wilt en mueght.

Zulcke nood-roep vast op tgheloof gheplant
Hooft Iesus rasch, die ghaern bevryt van rouwen.
Hy gheeft minlick den bidder met betrouwen
tGhezicht en licht met Goddelick verstand.

Goods licht verblyt, dan baart dueghds aanzien schoon,
Een reyne liefd tot God en totten menschen
Die volght dan Christ, des dueghds voorbeelt na wenschen,
Doort kruys-pat eng, *van* daard na shemels troon

xlviij.

Op de wyze: Psalm. 80.

UAn Afgody wil ick nu zingen,
Om voor den volck int licht te bringen.
Den quaadsten Afgod meest ghemeyn,
By schyndueghds volck van buyten reyn.

Daar zelve iemand hem recht kent
Door valsche waan en leyders blend.

Die doen haar licht-ghelovers bouwen,
Met ydel, kindsch, en zot betrouwen.
Vast op een waand gherechticheyd,
Die haar laat staan, in knechticheyd
Der zonden, die int herte woont,
Dit wert door waan-gheloof verschoont.

Zo wert haar zond die zy noch leven,
Niet toegherekent, maar vergheven.
Maar dueghd die niet in haar en is,
Dicht God henluyden toe ghewis.
Recht of die waarlick in haar waar,
dits waan, noch achtment waarheyd klaar

Dees Afgod valsch, int oogh waarschynigh,
Dees waan-gherehticheyd venynigh
Acht elck voor Christen heylicheyd.
Dat maackt een stoute veylicheyd
Recht of by tquaads onwaardicheyd
Mocht wonen Goods rechtvaardicheyd.⁺

⁺2. Cor. 6. 14.

Des zoons gherechticheyd verkoren
Heeft niemand dan die hem toehoren⁺
Daar Christi gheest niet in en woont,
Hooft hem niet toe, hoe schoon hy toont
Maar wien zyn Gheest recht zuchten// doet⁺
Bid God en kryght sgheest vruchten// zoet

⁺Rom. 8. 9

⁺Rom. 8. 26.

Dees vruchten zyn de liefd en vrueghde⁺
Ghedult, met vreed en alle dueghde.

⁺Gal: 8 22

Dits t'onderhoud van Goods ghebod,
 Van Christs gherechticheyd het slot
 Dit werckt Goods gheest warachtelick.
 Niet in een waan, maar krachtelick.

Die vruchten doet dees Afgod derven
 Door waan, die lochent hier tverwerven.
 Het werck des vleeschs blyft inde huyl,⁺
 Dat zulck' uyt Godes rycke sluyt
 Noch hangt aan zulcken valsch' Afgod,
 Der waners waanwys waan en zot.

⁺Gal.5 21

Want zy vercierien dichten dromen
 Rechtvaardicheyd (alzo zyt nomen)
 Die niet en is, maar wezen derft,
 Oock niet en leeft, noch niet en sterft.
 Daarom hy oock gheen zond en dood
 Noch dueghd doet leven inder nood.

D'onkuyschen maackt zy gheen reyn herte
 Den nydert vryt zy niet van smerte.
 De toornigh' hout zyn woedicheyd,
 De pronckaard zyn hooghmoedicheyd.
 Haar Afgod niemand hulp en biet,
 Want die is niet, en helpt oock niet.

Al leggen zy in nood met rouwen,
 Haar blind' Afgod, kant niet anschouwen.
 Al smoren zy in boosheyds ghracht,
 Haar hand en heeft gheen helpens macht.
 Haar mond is stom, haar oor is doof,
 Noch heeft dees Afgod groot gheloof.

Zulx zyn zy oock al diese maken, ⁺ En al die haar met hoop ghenaken. tGheschiet bedeckt tot alderstond, Hy wert het wys die in den grond. Dees Afgod naackt aanschouwen// kan, Daar bidse elck aan, tzy vrouw of man.	⁺ psalm. 114.8.
Die worden oock als haar Afgoden, ⁺ Zy schynen levend en zyn doden. Zy hebben oghen zonder zien, ⁺ Op tGodlick licht daar van zy vlien. Haar dove oor oock niet en hoort, ⁺ Den zin van Godes levend voort.	⁺ mat. 8 22 ⁺ Joan. 5 20 ⁺ mat. 13 15.
Haar nues en rieckt tot ghenen daghen ⁺ Den zoeten rueck van Christs behaghen. Stom is haar mond (doort zondighen) ⁺ Om Goods lof te verkondighen. Haar tong en smaackt oock nemmermeer Die zoetheyd lieflick vanden heer. ⁺	⁺ 2 Cor. 2. 15. ⁺ Eccl. 15 15 ⁺ psa. 33 9
Haar voeten konnen gheensins wandren. Van tquaad int ghoed om te verandren, ⁺ Haar handen tasten niet ghoeds aan. Niet ghoeds en wert van haar ghedaan ⁺ Doort ongheloof int zwerte ryck Dus wert elck zyn Afgod ghelyck. ⁺	⁺ Ge. 19 26 ⁺ psa. 73 3. ⁺ Rom. 3. 12
Dees Afgod is, en heeft meest binnen, Die meest hier schynt God te beminnen. Want elck zoekt meer na ghoedheyds lof Dan ghoedheyd zelf, dit doet het stof,	

Der zichtbaar' afgodryen// schyn
Reyn veghen af, en myen// fyn.

T ghrat schildert men met schyn en menen,
uytwendigh, binnen zyn vuyl benen.
De kerck men alst vervloecken// vliet
Om datmer leken boecken// ziet
Die zy met yver stucken slaan,
Als dAfgod in haar hert blyft staan.

Al anders leert der Christen Prince
Die wyst int hert, daar zoekt, ghy vintse.
Reynight eerst binnen tquaad ghemeyn,
Op dat het buyten werd' oock reyn.
Maar die God meest met woorden eert
Die vloect int werck en doet verkeert.

FINIS.

Tafel Dezer Liedekens na hun bovenste al ghemeen ghetal ghestelt met verklaring van elx inhoud.

Vant leven Christi. iiij. lieden.

1. U Zoete herp o Davids zoon
2. Volght ghy den wegh der waarheyd
3. De Lewe fier wert hoogh verwondert
4. Ghy diet al doet beweghen
Vant oud-Zalighe ackerleven.
5. Zaligh leeft hy met ons voorouders. *etc.*
Vant Christendom
6. Als ick zinck in myn eyghen grond
Vande tem-lust
7. Neemt mensch u zelf. *etc.*
Van lusts bedrogh
8. Op huyden voor den dagheraad
Vande verloren zoon gheestlyke Zin
9. De domme jueght en kan. *etc.*
Van Christs vrymaking
10. Het Godlick woord *etc.*
uyt Cantica. ij. lieden
11. Zwyght hemel en aarde
12. Der lieden lied een lied. *etc.*
Het vader ons
13. Ons vader ghoed in shemels troon
HeylZaam troost in ballingschap

- 14 Wy balling verstroyt etc.
Van lyfs ende ziels heil
- 15 In elck mensch is by een verghaart
Vant blind verkiezen
- 16 Des menschen zotte slechticheyd
Het lof ener dueghdZamer vrouwen.
- 17 Een vrouwe naerstigh ende vroed
Niewe-iaar vande innerlyke verniewing
- 18 Wil iemand hier het leven Goods. etc.
Van des werelds bedrogh
- 19 O wereld vol valsch behaghen
Op een vryers blauwe-scheen
- 20 Ick minde een maaght
Op een Bruyghoms snuevel
- 21 Van lief te zyn verscheyden
Wissel van minne
- 22 Door wissel van minne myn leven. etc.
Op een blawe-scheen
- 23 Al mynen tyd
Van minne-dwang
- 24 Wil iemand andren zynen droom. etc.
Virgilius: van bachus en venus
- 25 Ghy drincke broers. etc.
Vande dolle min
- 27 Zy leven inder hellen
Dans-lied vande minne
- 28 Nu hoort na my
Dans-lied opt huwen

- 29 Ghy vryers die opt vryen ghaat
Vande muzyck gheestlyke Zin
- 30 Als al de menighvuldighe ghedachten
Van willeloosheyd
- 31 De meeste rust
Tafel-lied
- 32 Wy dancken den waard
Van ick en myn
- 33 God heeft den mensch ghemaackt
Van redens ooghs val ende verlossing
- 34 Ick wil nu zing een nieu ghedicht
Van Zellef kennis heyl-trap
- 35 Een ghoed nieu lied *etc.*
Van ware rust
- 36 Wil enigh mensch des heren rust
Salomons oordel gheestlyke Zin
- 37 Beghint o ziel een liedekyn
Christ volghing
- 38 Ter wereld rond
Van Christus heylighing
- 39 Met zinnen met zinnen
Vreedzame stryd
- 40 Een stryd van vreden in myn ghemoed
Ghebet voor de Christen kerck
- 41 Almoghende ghetrouwe heer
Van dryerley liefd
- 42 Van liefde zingt myn herte veyligh
Van Cruys draghing

- 43 Tcruys moet ghedraghen zyn
Van Adams val gheestlyke Zin
- 44 De schone lust verbeelt. etc.
Van drie dagh werken
- 45 Spint vlitigh ghy spinsters
Vande tong
- 46 Te recht is hy volmaackt
Van waarheyds bevrying
- 47 In Ionckheyd dom. etc
Christus levens swerelts spot. 2. liedekens
- 48 De lere Goods van tCruys. etc.
- 49 Die hier na Goods woord wil leven
van Christen stryd
- 50 Ons levens tyd
van val ende opstand
- 51 God scheidt den mensch ter zalicheyd
Egiptens uyt-tocht: gheestlyke Zin
- 52 Laat ons het lof des groten konings. etc.
Van Isacks huwelick gheestlyke zin
- 53 De vader zant zyn trouwe knecht
van hoop en vrees
- 54 Wie hier wil leven met zinnen bly
van Zaligh leven
- 55 Zaligh leeft hy by den menschen
verkiezen doet verliezen
- 56 Neemt waar den tyd.

Byvoeghsel.

Lied der liedekens

1. AAnmerckt o mensch waar toe ghy leeft *et.*
 24 Welken lieds 24. reghels met ghetal afghetekent zynde aanwyzen elck
 het beghin van 24 volghende lieden.

Vande 10. maaghden 5 Liedekens.

- 25 Int schepsel kranck zoekt dwaze luste. *etc.*
 26 Schyn-dueghd beveynst
 27 D oppiny zeyt by haar te wezen
 28 De waners dwaas *etc.*
 29 Het wel ghedyen van Goods leer
van een ghetrouwe vrouw
 30 Korte rouwe lange trouw.
van onchristen Christenen
 31 Elck mensch wil zaligh wezen
van ware vrundschap
 32 Als ware liefd ter Goddelycker dueghd
van ware en valsche Christenen
 33 Den werckman is twerx eynd een lust
Lofzang inden Arck
 34 Laat ons Goods daden
van Abrahams uyt tocht gheestlyke Zin
 35 Abram vertrock na Goods bevelen *etc.*

Op wel-levenskunst 7. Lieden.

- 36   *1. Wat wel-levens kunst is*
De kunst die tvolck wel leven doet
- 37   *2. Vande Ziel-deleng*
In ziel en lyf bestaat de hele mensch
- 38   *3. Vande herts-tochten*
Men vint twe snelle krachten
- 39   *4. Vande onkuysche min*
Van hete min ick stichtigh zingen moet
- 40   *5. Van liefde*
Een hertsroer zoet na macht. etc.
- 41   *6. Vande begheerte*
Begheert is een verstandel kracht
- 42   *7. Onderscheyd tusschen liefd en begheert*
Liefd en begheert zyn onderscheyden

uyt t'spel des blinden van Iericho 4 lieden.

- 43   De blinde doolt met zorghen
- 44   Zo haast de mensch ghaat spoen
- 45   Hy doolt die op zyn wercken staat
- 46   Ellendigh maackt onwysheyds blinde mist
Van de Afghod schyndueghd
- 47   Van Afgody wil ick nu zingen.

Eynde.